

Lõunaeestlane.ee 5. sünnipäeva eri

IGOR MANGI SUUR AASTAHOROSKOOP

Mida toob 2019. aasta kaheteistkümnele sodiaagimärgile?

Põhitähelepanu saab jätkuvalt kuuluma majandusele, rahandusele, põllumajandusele ja ökoloogiale.

JULM: SOTSID LÕID ERIVAJADUSTEGA LASTELE NOA SELGA

Sotsid pole nõus mitmekordistama puuetega laste toetusi.

**MONIKA HELME ON
OLNUD 13 AASTAT
OMASTEHOOLDAJA
EKRE** omastehooldajatele miinimumpalga tagamise idee on välja kasvanud justnimelt Monika enda rängast kogemusest.

TOOMAS PIIRMANN ALATI VALMIS EESTIT KAITSMA

« Iseseisev riik ei toimi iseenesest. Selle taga on inimesed, kes sellesse panustavad. »

Kriisi väljaõppega inimesi on vähe; paljud inimesed ei tea, kuidas kriisiolukorras käituda.

Priit Sibul 1166

ISAMAA
ON LASTERIKAS

**Seisame Eesti pere
ja rahva püsimise eest!**

LÕUNAEESTLANE - 5 AASTAT KOOS LUGEJAGA

Lõunaestlane.ee tähistab 5. sünnipäeva käesoleva tasuta ja paberil väljaande ning erakordse tiraažiga 35 222. See on kingitus kõigile Lõuna-Eesti inimestele juubeli ja sõbrapäeva puhul, mis sisaldab endas Igor Mangi horoskoopi.

Lõunaestlane.ee sünnipäeva-eri jõuab kõikidesse Lõuna-Eesti postkastidesse. See on Lõuna-Eestis erakordne. Võrdluseks, sellised on Eestis suuremate ajalehtede tiraažid, mis jagunevad ära terve Eesti peale.

Lõunaestlane.ee areng on läinud pidevalt ülesmäge. Põhjuseks on asjaolu, et oleme juba viis aastat pakkunud tsenseerimata uudiseid ja avatud foorumit kõigile soovijatele. Lõuna-eestlast loetakse Virust Võruni ning Washingtonist Tokioni. Väljaandel on üle 600 000 lugeja üle terve maailma, tänu millele jõuab info Lõuna-Eestist väga laia auditooriumini.

Palju on küsitud, kes on Lõuna-estlane.ee autorid. Siin võib kätt südamele pannes öelda, et lood sünnivad elust enesest ning autorid on kõik Lõuna-Eesti inimesed. Tänu laiale levikule on Lõunaestlasel palju kaastöötajaid mujalgi maailmas.

Pole ime, et teatud võimuringkonnad on Lõunaestlane.ee suhtes kriitilised, kuna oleme ainuke väljaanne piirkonnas, kes juhib tähelepanu valupunktidele. Asi on läinud lausa niikaugele, et teatud võimuesindajad on keeldunud Lõunaestlasele info andmisest, kuigi sellega rikutakse seadust. Lubame, et see knopka võimumehe tagumikust ei kao kuhugile.

Me ei paku poliitikutele silmapaistvaid ilulugusid ja ordeneid, aga ei ole ka kiitusega kitsid, kui asi seda väärt on. Näiteks oleme kajastanud omavalitsuste kiiret tegutsemist keskväljakute ja tervisekeskuste rajamisel. Aga nagu alati, on siin ka sabas sörkjaid, mistõttu pole ime, et Lõunaestlane on neil pinnuks silmas.

Lõunaestlane seisab oma lugejate huvide eest olulise info vahendamisel. Täname inimesi, kes on meid selle viie aasta jooksul omaks võtnud ning lubame omalt poolt pakkuda jätkuvalt põnevat lugemist.

Meie uks pole kellelegi suletud ja kõik lood on teretulnud. Toimetusele kaastöö saatmiseks ja reklaami tellimiseks palume ühendust võtta Lõuna-estlase toimetusega e-posti aadressil info@lounaestlane.ee.

Kõike head soovides,
Tarmo Piirmann,
juhatuse liige

S I S U K O R D

TOOMAS PIIRMANN - ALATI VALMIS EESTIT KAITSMA

Võimaliku sõjaohu korral on ülitähtis meeste reageerimiskiirus ehk see, kui kiiresti sa jõuad täies relvastuses kindlaksmääratud paika. Toomasel endal kulub täisrelvastuses kohale jõudmiseks ei enam kui pool tundi, kui ta parajasti Võrumaal on.

Lehekülgedel 3, 5, 7

MIDA TOOB AASTA 2019 KAHETEISTKÜMNELE TÄHEMÄRGILE?

Lõppes koera-aasta ja valitsemistsoonile sai 4. veebruaril 2019 kl. 23.05 tulemas Siga. Põhitähelepanu saab jätkuvalt kuuluma majandusele, rahandusele, põllumajandusele ja ökoloogiale.

Paarisarvulistel lehekülgedel 4 - 28

ASTU SAMP TUBAKAVABA ELU POOLE E-SIGARETI ABIGA

E-sigaretid on osutunud populaarseks ja töötavaks tubakast loobumise vahendiks. "Varasemad uuringud on näidanud, et e-sigaretidel on oluline roll inimeste suitsuvabaks jäämisel, sest e-sigareti kasutamisel säilib suitsetamisele iseloomulik tegevus ja nikotiin," selgitab Nicorex Baltic OÜ tegevjuht Sven Kotke.

Leheküljel 9

AIN PAJO: PIIRIÄÄRSED KODUD TAGAVAD PARIMA PIIRIKAITSE

Piirivalvurid koos valvetechnikaga on kindlasti asendamatud, kuid samuti väga tähtis heidutus võimalikele soovimatutele külalistele on piiri lähistel olevad kodud.

Leheküljel 11

MIDA TEGI VÕRU LINNAS 70 000 EURO EEST MATI KITSIK?

Talle tehti linnavalitsuse juures ametikoht kuu-palgaga 2000 eurot, kokku maksti talle kahe aasta jooksul ligi 70 000 eurot, aga seni pole teada, mida Kitsik täpselt tegi. Võrus teda tööl näha polnud, mingit töö tulemust pole ette näidata olnud.

Leheküljel 11

ANALÜÜS: SOTSIALISTIDE EESTI MEENUTAB ÜHA ENAM NÕUKOGUDE AEGA, KUS JUTT OLI ILUS, AGA KÕIGEST OLI PUUDUS

Inimesed räägivad, kuidas sotsialistid Padar, Kõva ja Allas käivad ringi jutuga, et nemad migrante ja homosid ei salli. Aga siis lähevad ja hääletavad migrantide ja homode poolt. Sotsialistide hääletega suruti Riigikogus läbi nii migratsioonilepe kui homoabiellud.

Lehekülgedel 13 ja 15

PÕNEVAT GENEETIKA MAAILMAST: TÜTRED PÄRIVAD OMA INTELEKTI ISADELT, POJAD EMADULT

Kas teadsid, et pojad pärivad oma intellekti emadelt, aga tütreid isadelt, ja sedagi vaid 50-protsendilise tõenäosusega? Econet.ru vahendab, et poeg ei päri oma isa intelligentsist 100-protsendilise tõenäosusega mitte midagi.

Leheküljel 17

JULM: SOTSID LÕID ERIVAJADUSTEGA LASTELE NOA SELGA

Vabaerakonna ettepanekule mitmekordistada puuetega laste toetusi olid vastu sotsid, kes enda väitel on alati nõrgemate eest väljas. Lisaks tuli välja, et sotsidel on plaan tulevikus puuetega lastelt riiklik toetus üldse ära võtta.

Lehekülgedel 17 ja 19

VÕRUMAALT PÄRIT MONIKA HELME ON OMASTEHOOLDUSEGA VÄGA LÄHEDALT KOKKU PUUTUNUD

Ühel hetkel tuli Monikal hooldada väikeses korteris kaht vanainimest ning kasvatada samal ajal kaht pisikest last. EKRE omasteholdajatele miinimumpalga tagamise idee on välja kasvanud justnimelt Monika enda rängast kogemusest.

Lehekülgedel 21, 23 ja 25

SANGASTE ÕPETAJA: TARAND OLEKS KA KIRIKUS NAHAPARGI SAANUD

Kui Tarand astuks sisse Sangaste kiriku uksest pühapäeval, segaks jumalateenistust, roniks kantslisse ning declareeriks sealt, et Jumalat ei ole olemas ning „valige sotse!“, siis ilmselt ei pääseks samuti nahapargist, kirjutab Sangaste õpetaja Ivo Pill.

Leheküljel 29

VAATA, KES ON RIIGIKOGU LIKIMED, KES POOLDAVAD RAIL BALTICUT JA RÄNDELEPET!

Juba on välja selgitatud need Riigikogu liikmed, kes pooldavad rändelepet, ja pole ilmselt juhus, et samad nimesed pooldavad ka Rail Balticut.

Leheküljel 31

KAS ANTI ALLASE SILMAD SÄRAVAD? AGA MAXIMA KASSAPIDAJAL?

Ajakirjanik Irja Tähismaa arvamusartikkel aselinnapeade palkade tõstmisest. Alul oli juttu kogunisti palgakergitusest üle 3000 euro, aga kuna opositsioon eesotsas Isamaaga tegi selle peale kõva kära, siis jäädin neljasaja-eurose tõusu ehk 2900-eurose palga juurde

Leheküljel 31

Lõunaestlane.ee sünnipäeva-eri

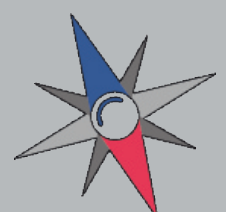
Väljaandjad: Lõuna Ekspress OÜ, Larsy OÜ

Tiraaž: 35 222

Trükk: AS Printall

Kojukanne: AS Eesti Post

Lõunaestlane.ee kontakt: info@lounaestlane.ee, telefon 5897 3482

TOOMAS PIIRMANN - ALATI VALMIS EESTIT KAITSMA

Tunnistan ausalt, et mul on sõduri suhtes alati nõrkus olnud. Mu isa oli sõdur – astus 44. aastal 17-aastase noormehena admiral Johan Pitka üleskutsele vastates vabatahtlikult Eesti Leegioni ja läks Keila all koos teiste temasarnaste uljaspeadega vene tankidele vastu. Tollal ei olnud Eestil abi kuskilt oodata, olid vaid needsamad noored poisid, kes keeldusid koos sakslastega Saksamaale minemast, aga kuna neid oli vähe, siis käis venelaste jõud neist paratamatult üle. Kuna tean, et Toomas Piirmann on aktiivne kaitseliitlane, lausa Kaitseliidu Võru malevkonna pealik, siis kujutan teda samuti ette sõduri vormis.

Paraku pean pettuma, sest kui Toomasega tema töökohas, endises Võru maavalitsuse majas (nüüdne Riigimaja), kokku saan, siis ei ole tal seljas mitte sõdurivorm, vaid hoopis ülikond ning näol lahke rahulik naeratus. Toomase kabinet asub samas ruumis, kus enne maavanem Andres Kõivu oma, ja ta juhatab seal rahandusministeeriumi Võru talitust. Kuna Toomas kandideerib sel aastal

aga Isamaa nimekirjas Riigikokku, siis huvitab mind ennekõike see. Miks just Isamaa?

„Olen Isamaasse juba aastaid positiivselt suhtunud,“ ütleb Toomas. Varem ta Riigikokku kandideerinud ei ole, aga sel korral tunneb, et tahaks kaasa rääkida eelkõige riigikaitset puudutavates küsimustes. Pikaajase aktiivse kaitseliitlasena on tal sel alal nii teadmisi kui kogemust.

Aga kuidas see huvi ikkagi alguse sai, kas said lapsena isamaalise kasvatusena, uurin. Toomas naerab ja ütleb, et nõukogude ajal, kui tema üles kasvas, oli isamaalist kasvatust väga raske anda, aga ta oli poisikesena kirglik lugeja. „Kuskil teises klassis kukkusin palju lugema ja ma mäletan, et mulle sattus kätte neljanda klassi ajalooõpik, kus oli palju sõjapilte. Sealt see huvi mul alguse sai. Olin kooli raamatukogus üks sagedasemaid külalisi ja ka kodus oli meil palju raamatuid.“ Oma lemmikuid, näiteks „Kolme musketäri“ ja „Sõrmuste isandat“, luges ta lausa taskulambiga teki all – vanemad nimelt arvasid, et laps peab öösel magama, aga Toomas ei raatsinud põnevat raa-

Koos kaitseliitlase Toomas Kaunaga Lasval (Pindi surnuaial) ja kunagise Võrumaa maleva pealiku haual. Foto: erakogu

matut pooleli jätta.

Kokkupuude päris sõjaväega tuli Toomasel, nagu kõikidel temaealistel meestel, nõukogude armees, kus tal tuli aega teenida aastatel 86-88. „Aga sealt ma käisin päris palju hüppest,“ räägib ta kavala naeratusega. „Sai öölaulupidudel käidud, end Eesti Kodanike Komitee liikmeks kirja pandud...“ Ühel korral juhtus sedasi, et Toomas astus Võrus kell pool kahteist öösel bussist maha ja kuigi tema ümber sagisid siis miilitsad ja miilitsautod, õnnestus tal ikka, endal vorm kiledresside all, üle aedade koju hiili-

da. „Eks oli õnne ja nooruslikku uljust ka,“ ütleb ta nüüd, tagantjärele.

Pärast sõjaväge läks Toomas õppima ja esimese hooga oli plaan astuda õigusteaduskonda. „Aga seal olid nii punased küsimused!“ hüüatab ta. „Mul viskas üle. Sain aru, et olen vallesse kohta sattunud, ja kõndisin minema.“ Oma unistuse õigust õppida viis ta aga täide sellegipoolest – tal on lõpetatud Tallinnas Akadeemia Nord õiguse alal. Kõige rohkem kodus tunneb Toomas end võlaõiguses ning on oma valdkonnas mitmeid inimesi

...jätkub leheküljel 5

**ÕIGLASE
EESTI EEST!**

**JÜRI
KAVER**
#eestieest

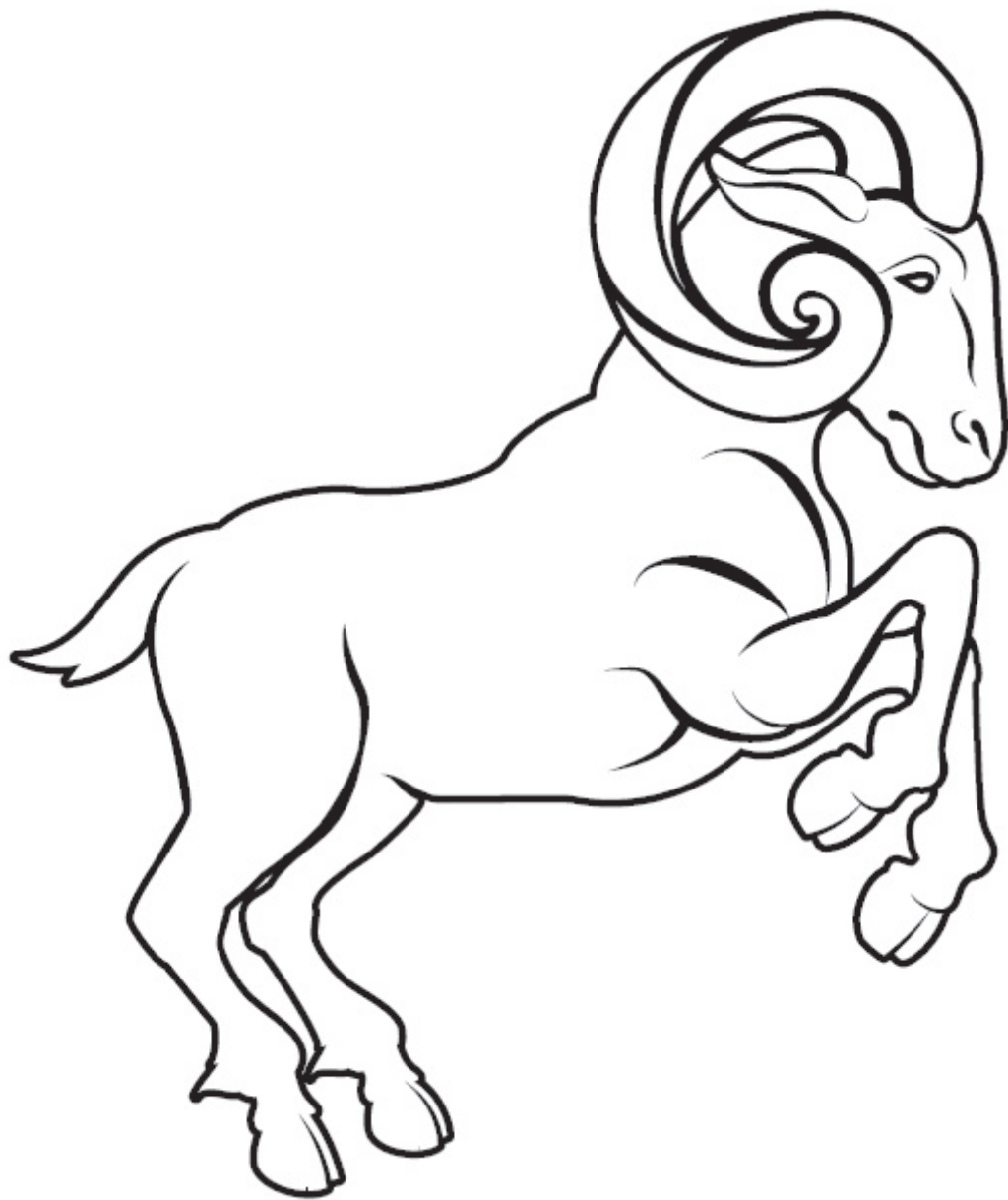
**MARTIN
HELME
SOOVITAB**

789

MIDA TOOB 2019. AASTA KAHETEISTKÜMNELE SODIAAGIMÄRGILE?

JÄÄR

ca 20. märts – 20. aprill

Jupiteri head aspektid lubavad edu välisasjades. Kui on vähegi võimalust, siis tuleks sõita ära kaugemale. Siis tuleb kasulikku tutvusi, mis aitavad hiljem leida head töökohta, samuti on kergem muretseda kinnisvara. Noortel avanevad võimalused välismaal õppimiseks ja mõni leiab ka elukaaslase. Igal juhul lubab uus aasta suhete laiendamist ja maailmavaate avardumist. Keerulisem saab olema läbisaamine ülemustega. Kui ülemust pole, siis riigibürookraatia ja seadustega, mis aeg-ajalt piiravad Jäära tegevust.

Jaauar tuleb raske, eriti tööalaselt, sest nende õlgadele pannakse raske koorem. See on tingitud objektivistest rasketest välislooludest, mis puudutavad ka Jäära tegevust. Kammitsetud olukord annab endast eriti tunda 4.–14. jaanuaril.

Veebruar lubab kergemalt hingata:

eelneval kuul kaelalangenud kohustusid saab alluvate vahel ära jaotada. Nüüd on Jääral rohkem aega tegeleda oma meelisaladega. Temani jõudev uus informatsioon on positiivne ja ta enesetunnet tõstev. Jäär saavutab seda, et liidab kogu kollektiivi ühiseks tegevuseks, sest ta näeb selgelt eesmärki.

Märtsis ohustab teda laialivalgustus. Talle pakutakse küll uusi projekte ja tegevusalasid, mis peaksid materiaalselt justkui kasulikud olema, kuid on tegelikult küsitavad. Paraku on märtsis Jäär ise rohkem hajevil, kui see talle muidu omane on. Tal tuleb osaleda ka teiste probleemide lahendamises. Sagedane närviline olek ohustab teda tegema valesid otsuseid. Kuu lõpus tuleb talle aga peale peomeeleolu, mis on seotud peatsete sünnipäevadega.

Aprillis on tal rohkem energiat ja

Igal juhul lubab uus aasta suhete laiendamist ja maailmavaate avardumist.

teotahet, kuna ta omab kindlat ja konkreetset eesmärki. Oma tahet on raske aga ellu viia ülemuste vastaseisu ja riigi bürookraatia piirava mõju tõttu. Tingedaid jutuajamisi on näha 5.–10. kuupäevade vahel, aga ka 24. ja 25. aprillil. Reisimiseks on aprill siiski soodne. Seevastu mais ei ole reisimised hästi näidustatud, välja arvatud lühemad sõidud maale, loodusesse. Kui kuu esimesel poolel, eriti 13.–18. mail tuleks teha mingeid tööalaseid järeleandmisi alluvatele ja koostööpartneritele, et eelmise kuu algatused hakkaksid edasi liikuma ega jääks toppama. Karjääri osas lubab mai tulla edukas, kuid siin tuleb senisest rohkem arvestada teiste arvamusetega. Kuu lõpus on rohkesti seltskondlikku läbikäimist ja lõbusaid väljasõite.

Juunis aktiivne suhtlemine jätkub, on palju läbirääkimisi ja ettepanekuid. Võib karta, et kui Jäär võtab kõik pakutavad ettepanekud vastu, jääb ta hiljem jänni nende realiseerimisega. See kuu pakub talle esinemisi avalikkuse ees ning intervjuusid. Noortele tähendab ta edukat eksami sooritamist ja õnnestunud läbirääkimisi uuele töökohale asumiseks. Koduses ringis on Jääral pikki arutelusid laste tuleviku üle. Halvaks juunikuud nimetada ei saa, küll aga ebakindlaks: ühest küljest kõiksuguseid võimalusi justkui oleks, ent mitte midagi kindlat – liiga palju jääb lahtisi otsi.

Juulis saab Jäär rohkem olema omaette ja ta võib tunda isegi üksindust, mis tavaliselt talle omane pole. Mingid välised olud ja kohustused kodu ja oma pere ees nõuavad tegelemist maja ja muu kinnisvaraga, mis tingib ajutist elu maal või suvilas, ehitamist või aiatöid. Kuu esimene pool pole hea reisimiseks. Alates 19. juulist läheb elu liikuvamaks ja lõbusamaks. Tuleb osalemist suvelaagrites, suguvõsa kokkutulekutel ja pulmades. Mõned neist asuvad reisile.

On alust arvata, et august saab olema aasta üks edukamaid ja rõõmurohkemaid aegu. See kuu lubab õnne ka armastusel – noored ja vallalised leiavad oma teise poole, võimalik, et reisimise ajal. Vanemad Jäärad reisivad koos oma abikaasaga. Kuu lõpus on edu uude kooli või

töökohale asumisel, samuti on siin edukad Jäärad-ärimehed.

September on põhiliselt tööle ja karjääri pühendumise kuu, noortele elukutse omandamise ja õpingute aeg. Eelnenud kuul neid saatnud edu jätkub septembri esimesel nädalal. Aga 9. kuupäevast hakkab elu raskemaks ja segasemaks minema. Muutunud olud ühiskonnas ja maailmas tervikuna sunnivad Jäära oma tegevuse kurssi muutma. See toob segadust kodus ja töökollektiivis, kus keegi pole sellise järsu liigutusega arvestanud. Nendele muutustele viitab Jäära valitseja Marsi trigonaalne aspekt oma kõrgema oktaavi Pluutoga, mis on tugeva tahte näitaja ja samaaegne Marsi opositsioon Neptuuniga, mis viitab segadustele tööol.

Oktoobris tuleb püüda osata kollektiiviga koostööd teha, sest sellest sõltub ettevõtte rahaline sissetulek. Noored Jäärad, kes juulis-augustis oma teise poole leidsid, võivad oktoobris oma suhte seadustada, aga seda ei tohiks jätta kuu viimasele nädalale, sest alates 23. kuupäevast algab konfliktide periood.

November on kuu, kus sügise algul tehtud kursimuutus tööol või elus üldisemalt hakkab huvi pakkuma ka teistele. Sellele viitab Marsi hea aspekt Jupiterile. Väga edukaks kujuneb 6.–19. kuupäevade vaheline aeg: häid ettepanekuid tuleb kui küllusesarvest, saa kasvõi ministriks või konsuliks välismaal! Noortel avaneb võimalus minna õppima prestiižikasse välismaa ülikooli. Ettevaatlik peaks olema kuu esimesed viis päeva, kus Marss moodustab Pluutoga halva aspekti ja see viitab autoavariile või muule traumaohule. Suures osas on november hea kuu just sotsiaalse prestiiži ja autoriteedi osas.

Eelmise kuu edukas start saab jätkuma detsembris, kus Jääradele saab osaks kõrgemalseisvate isikute tähelepanu ja toetus. Kõrgem ametikoht ning suurem palk toob materiaalsesse ellu häid uuendusi ja üldist elukvaliteedi tõusu. Detsembris kutuvad TV, raadio ja ajakirjandus teda sageli esinema suuremate auditooriumide ette. Jäära nägemus ja mõtted ühiskonnaelu tulevikust on hakanud huvi pakkuma. Eriti hästi läheb Jäära märgis sündinud õppejõududel.

Võhandu paadimaratonil - alati olnud meeskonnamängija. Foto: erakogu

nõustanud. „Kõige kurvemaks teeb mind see, kui inimesed kaklevad vara üle,” ütleb ta. „Näiteks abielu lahutades, kuidas jagatakse iga nuga ja kahvlit... Minu meelest võiks sellises olukorras ennekõike laste peale mõelda ja nende huvid esikohale seada.”

Kuigi Toomasel on nii päevatöö kui mitu muud ettevõtet, jääb tal selle kõige kõrvalt aega ka Kaitseliidule, millest rääkima hakates tal silmad kohe särama lähevad. Toomas on nimelt Kaitseliiduga seotud juba 1992. aastast, kui teda ühele maastikurännakule kutsuti. „Pärast seda jäinigi,” ütleb ta. Kaitseliiduga on end sidunud ka tema teised pereliikmed. „Piirmanne on Kaitseliidus ... palju,” naerab Toomas. „Minu pere peale tuleb vist kokku üheksa inimest. Ilma noorkotkaid arvestamata. Saame toimiva ja tegusa jao kokku küll!”

Toomas ise on Kaitseliidu Võru malevkonna pealik ja sellega seoses on tal päris palju korraldamist ja sagimist; meie kokkusaamise päevalgi kiirustab ta Vastseliina kõnet pidama. Mu küsimuse peale, palju ta selle rahmeldamise eest palka saab, hakkab ta aga lõbusalt naerma. „Mitte midagi! Paljud arvavad, et saan, sest ma nii palju panustan, aga ei, see töö on täiesti vabatahtlik.”

Küsin, palju ta siis panustab. „No sadades tundides ikka iga aasta,” ütleb Toomas. Tema jaoks on see loomulik ning ka väga oluline.

„Iseseisev riik ei toimi iseenesest,” ütleb ta tõsinedes. „Selle taga on inimesed, kes sellesse panustavad. Kõik hakkab peale kaitsetahtest, aga kaitsetahte ei tähenda ainult riigi kaitsmist sõja eest, see hõlmab ka kõiki muid tegevusi, mida kogukonnal vaja on. Ükskõik, mida sa kogukonna heaks teed, on kaitsetahtesse panustamine.”

Aga kuidas Võru malevkonna pealikule tundub, kas viimasel ajal on hu-

...jätkub leheküljel 7

vi Kaitseliidu vastu suurenenud või vähenenud? „Suurt voogu Kaitseliitu praegu pole,” tunnistab Toomas. „Tahaks muidugi, et oleks rohkem.” Tema sõnul ei ole probleem, kui liituda soovija elab ja töötab Helsingis või kasvõi näiteks Austraalias. „Meil oligi siin naljaga pooleks juttu, et võiks luua Helsingi ja Austraalia üksuse. Pole tähtis, kus sa elad, tähtis on, et sa kaasa mõtled,” leiab ta. Õppustel olid välismaal elavad-töötavad mehed igatahes kenasti kohal.

Võimaliku sõjaohu korral on üli-tähtis meeste reageerimiskiirus ehk see, kui kiiresti sa jõuad täies relvastuses kindlaksmääratud paika. Toomasel endal kulub täisrelvastuses kohale jõudmiseks ei enam kui pool tundi, kui ta parajasti Võrumaal on. „Ilma

relvastuseta olen viie minutiga kohal,” ütleb ta.

Kuigi riigikaitsest huvitatud ja sinna panustavaid mehi meil siiski jätkub, on Toomase arvates põhjust ka muretsemiseks. „Kriisi väljaõppega inimesi on vähe; paljud inimesed ei tea, kuidas kriisiolukorras käituda,” tõdeb ta. „Peaks olema rohkem koolitusi selle kohta, kuidas mitte ainult ise hakkama saada, vaid kuidas ka teisi aidata. Mida rohkem on inimesi, kes ka teisi aidata suudavad, seda paremini me mistahes raskustega hakkama saame.” Kriisid, mis meid ees võivad oodata ei pruugi olla sõjalised, kliima, Sosnovõi Bori tuumajaam, majanduse langus, epideemia ja nagu elu näitas, ka pikem põua-periood. Lisaks teeb muret kahanev ja vananev rahvastik, peame paljuski tänaseid lahendusi muutma ning pigem olema muutuste eesotsas, mitte muutuste järellainetuses.

Viimasel ajal on räägitud palju Vene ohust ja ma uurin selle kohta ka Toomaselt. Toomas jääb rahulikuks. „See oht on alati olemas olnud, Venemaal on tahe NSVL taastada kogu aeg olemas olnud,” ütleb ta.

Aga kas meil on piisaval hulgal mehi, kes on valmis ja suutelised Eestit kaitsma? „Seda saame teada alles siis, kui sõda tuleb,” vastab Toomas naeratades. Paras pätkel oleme aga kindlasti ja meie vallutamise hind võib olla juba esimese 14 päevaga olla vastasele liig, rääkimata siin pikemalt sõdimisest.

„Muide, ma lugesin just üht uuri-

must. Mis sa arvad, mis sõjaväljal mehi võitlema paneb?” Pakun, et kodu ja pere, hirm kodu ja pere pärast. Toomas raputab pead. „Kohapeal sa unustad kodu ja pere,” ütleb ta. „Meeskonnavaim. Mida tugevam meeskonnavaim, seda tugevam üksus.”

Just seepärast tuleks Toomase arvates pöörata eriti suurt tähelepanu Eesti inimeste kogukonnavaimu tugevdamisele. „Ja see kogukonnavaim tekib justnimelt ühistegevuses,” räägib ta. „Seepärast võiks iga eesti inimene kuuluda mõnda kogukonda ja selle kogukonna heaks midagi ära teha. Ükskõik mis alal või ükskõik millises külas.”

Kui Toomase käest pärida, mis teda õnnelikuks teeb, siis pikalt ta mõtlema ta ei pea. „See on see, kui saad suhelda nende inimestega, kellega sulle meeldib koos olla,” ütleb ta. Nüüd ei saa jätta mainimata tema perekonda. „Abikaasa Kaiu, tema laps Erlend koos elukaaslae Marisega ning nende lapsed Erko ja Mirko, minu laps Timo ja tema elukaaslane Merilin, tütar Anna-Liisa ja tema elukaaslane Mihkel, ema ja isagi õnneks veel elus ning õdesid-vendasid koos kaasade ja nende lastega... oh, meid meeldivalt palju,” kirjeldab Toomas on perekonda. „Hetkel on meil ka üks koer, pruun dobermann Arro, kes hea meelega jookseb koos väikeste lastega ringi ja osaleb uudishimulikult kõikides tegevustes, kaasaarvatud puude lõhkumises riida otsas ukerdamisega. Ja üks mingil määral pean perekas ka kodu ümber olevat loodust – linde, loomi ja teisi igapäevaseid kaaslasid, kes maja ümber toimetavad.”

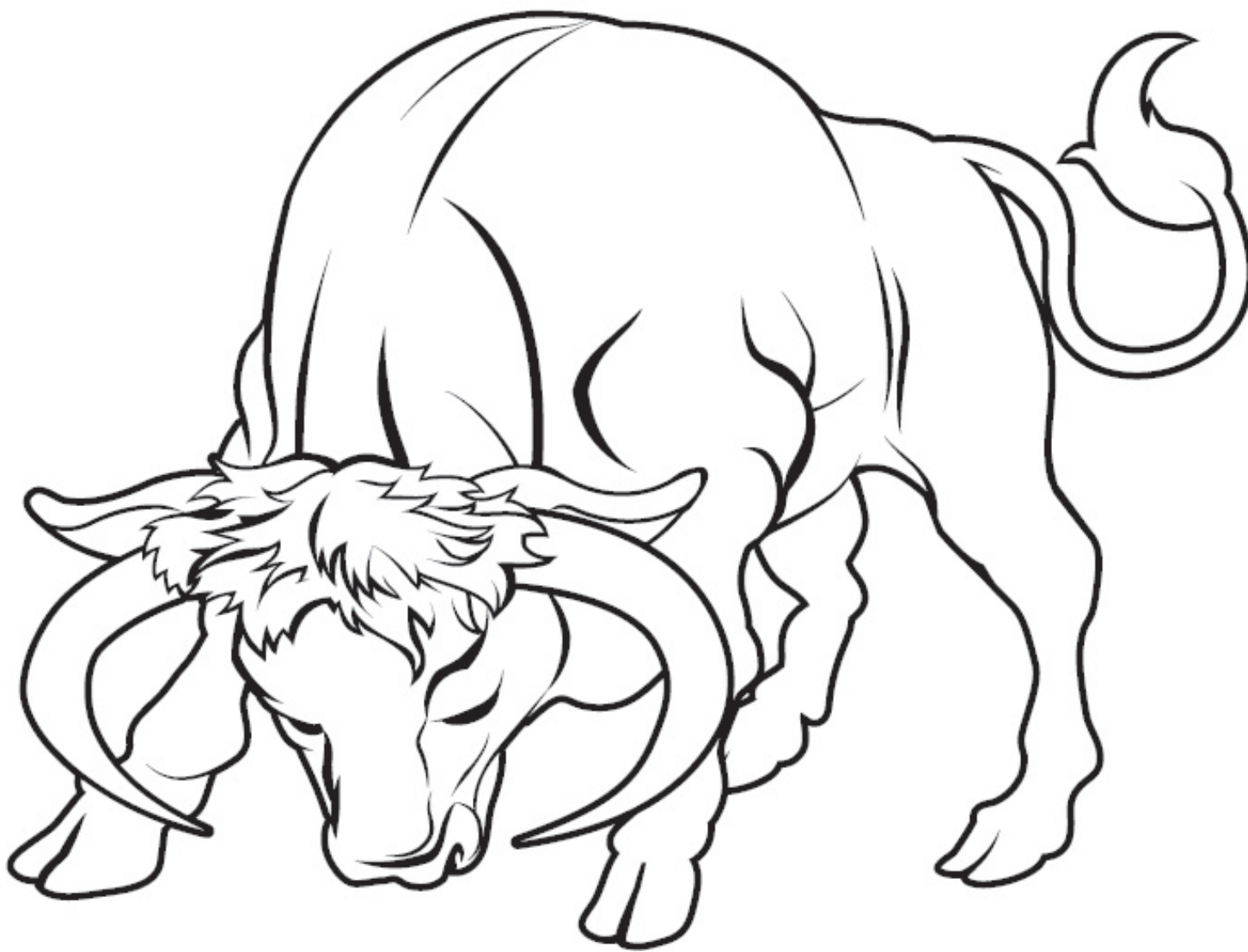
...jätkub leheküljel 7

« Meil oligi siin naljaga pooleks juttu, et võiks luua Helsingi ja Austraalia üksuse. Pole tähtis, kus sa elad, tähtis on, et sa kaasa mõtled, »

Võhandu paadimaratonil - alati olnud meeskonnamängija. Foto: erakogu

SÕNN

ca 20. aprill – 20. mai

**Sõnni ees avaneb avar väli:
mine kuhu tahad. Aga
seejuures on põhiline see, et
need uued kogemused
avardavad tema teadvust.**

Uraani liikumine Sõnnis, mis sai alguse möödunud aasta kevadel, on toonud ja toob veel värsked tuuli ning uusi mõtteid, mis on seotud kosmose, lennunduse, astronoomia ja astroloogiaga. Uued huvialad nõuavad ka rohkem vabadust. Sõnni ees avaneb avar väli: mine kuhu tahad. Aga seejuures on põhiline see, et need uued kogemused avardavad tema teadvust. Elu annab võimaluse siduda end seltskonnaga, kelle eesmärgid vastavad tema huvidele. Sõnnitaridel avaneb võimalus uue sõprusruute loomiseks arenenud ja originaalse inimesega.

Samal ajal lubab Saturni liikumine Kaljukitses pärandust ning varanduse juurdekasvu, samuti edukaid kinnisvaratehinguid. Seda viimast küll aasta teisel poolel.

Jaanuaris tahaks Sõnn kuhugi kaugele ära sõita või lennata, aga seda pole nii lihtne teha, sest töö ja ka kodused olud seovad teda käsist ja jalust. Sel kuul on ta kesksel kohal, mistõttu nii lähedased kui töökollektiiv ootavad just temalt otsuseid. Reisi edasilükkamine võib olla tingitud ka segadustest rahaasjade-

ga, mis annab endast eriti tunda 13.–18. kuupäevade sees.

Veebruar paistab silma tööalase rutiinse tegevusega ja lubab kindlat sissetulekut. Samas toob uute vaadete propageerimine ning osalemine sotsiaalses elus ja ühiskondlikes liikumistes talle hulga vastaseid. Sõnni nägemus tundub paljudele liialt radikaalne.

Märts pakub rohkem vabadust tegelemiseks huvialadega ja isiklikuks eluks. Tuleb kohtumisi originaalsete, ebatavaliste inimestega, kellega suhtlemine pakub talle elavat huvi. Reisimiseks on see aeg soodne, väljaarvatud viimane nädal alates 23. kuupäevast, kus on näha tülisid nii lähedaste kui töökaaslastega.

Aprill pole kerge kuu, sest mitmed ettevõtmised jäävad toppama ja ta kuuleb kriitikat enese suhtes nii sugulaste kui kolleegide suust. Aprillis on Sõnni tegemistes vähem dünaamikat ja rohkem passiivset olemist. Siis ei tohiks ta pikki reise ette võtta, sest see oleks aja ja raha raiskamine, lisaks ohule haigestuda.

Mais leiab Sõnn rohkem kaasmõtlejaid ja kui ta on vähegi aktiiv-

ne, siis õnnestub tal kaasa tõmmata uusi inimesi, kes aitavad ta plaanid ellu viia. Talle pöörab nüüd tähelepanu ka ajakirjandus, kes tahaks Sõnni mõtteid tutvustada suuremale avalikkusele. Sõnn on täis ülesehitavat energiat ja võib asuda kas partei või mingi muu ettevõtmise etteotsa. Kuu viimasel nädalal tasub olla rahaasjades kokkuhoidlik.

Juunis kasvab avalik huvi Sõnni tegevuse vastu veelgi ja temaga tahavad koostööd teha mitmed firmad. Samas peaks ta olema ettevaatlik uute tutvustega, sest nende hulgas võib olla ka petiseid, kes tahaksid tema töötulemustest endale kasu lõigata. Märgid viitavad rahalistele kahjudele 3.–8. juuni sees. Seesama oht kordub ka 25.–27. kuupäeval. Kuu lõpus oleks mõistlik pikki reise mitte ette võtta.

Juulis on Sõnnil palju uusi mõtteid oma elu korraldamise osas tulevikus nii tööalases tegevuses kui isiklikus elus. Halb on see, et ei lähedased ega kolleegid ei jaga tema seisukohti, neile tundub selline nägemus utoopiline. Kuid Sõnni mõttele on sel kuul väga aktiivne ja see

vajab väljarääkimist. Viimasel nädalal alates 25. kuupäevast tuleb tegeleda kinnisvaraga, ehitusega, korteri remondi või mahamüümisega.

Augustis jätkub juuli lõpus alguse saanud ehitustegevus: kas vana elukoha remont või uue maja ehitamine. Igal juhul on koduga tegelemine, perekond ja lapsed selle kuu prioriteet, vähemalt oma esimeses pooles. Mõnedele Sõnnidele toob august uue armastussuhte.

Septembris saab see olema oma täies hoos ja Sõnni jaoks kõige tähtsamal kohal. Väljavalitud on aga probleemid, mida Sõnn peab aitama lahendada. Teatud pingete aeg kestab 7.–16. kuupäevani. Selles ajavahemikus võib ta olla emotsionaalselt tasakaalust väljas.

Oktoobrikuu näidud viitavad passiivsusele: Sõnn laseb asjadel ja oludel kulgeda iseenesest ning liugleb ajavooluga kaasa. Selline minnalaskmise mentaliteet pole praktilisele Sõnnile üldiselt omane, kuid põhjus võib olla ka halvenenud tervislikus seisukorras või muidu melanhoolses meeleolus. See kuu pole hea kogu maailmale, mistõttu ongi parem jälgida, kuhu see kõik omadega välja viib ja jõuab. Sõnni aktiivseim periood paistab olema 15.–22. kuupäeval.

Novembris on Sõnn vaimselt erkсам ja füüsiliselt tugevam. Temas suureneb usk oma ettevõtmiste edukusse. Avaneb võimalus asuda uuele tööle või lihtsalt võtta vanas ametikohas kätte mingi uus projekt või asuda hoopis tundmatule tegevusalale. Läbirääkimised õnnestuvad, ta võib olla julgem dokumentide vormistamisel ja minna isegi teatud riskile. Ka tuleb võimalus parandada kahel eelneval kuul tehtud vigu ja puudujääke. Kuu lõpus, alates 22. kuupäevast võiks Sõnn asuda reisi- le, mis lubab üle ootuste hästi õnnestuda.

Kuna november osutus edukaks kuuks või koguni aasta teise poole parimaks, siis detsembris tuleks alustatuga edasi minna. Sõnn saab aru, et rauda tuleb taguda kuni see on kuum ja mitte teha vaheaegu. Ka sellel kuul võib ta riskida ja kui vaja, siis asuda julgele läbimurdele. Aasta viimasel kuul paneb Sõnn ühiskonnas käima lausa alkeemilise protsessi: ta võib saada uute liikumiste liidriks ja kui mitte praktiliselt, siis vähemalt teoreetiliselt, idee andjana. Ta ise on oma mõtetest vaimustatud, täis ebatavalist energiat ja entusiasmi, millega nakatab ja tõmbab ligi paljusid. See on hea aeg poeetidele, kirjanikele, näitlejatele ja poliitikutele.

Toomas elab Võru vallas Räpo külas ja seda juba üle viieteistkümneme aasta. Tal on seal talumaja, mis pakub mõnusat eraldatust, mets on majast vaid kümne meetri kaugusel, aga pole samas ka liiga kaugel linnast. Seal võib kaasa elada küll metskitse, küll oravate, küll hallrästaste toimetamistele. Tõsi, Toomase suureks meeletamiseks ajasid hallrästad oravapesakonna katuse alt ära. „Väga mõnus on koos perega istuda ja loodust vaadelda,” ütleb ta. „Juba see on tore, kui ärkad hommikul üles ja vaatad, et oled elus. Lihtsaid asju tuleb hinnata.”

Lõpetuseks küsin Toomaselt, kuidas ta ennast ise iseloomustaks. „Mulle meeldivad väljakutsed ja protsesside käima lükkamine,” ütleb ta pikevalt mõtlemata. Sealjuures ei ole talle esmatähtis mitte tasu, vaid see, et saab kellelegi rõõmu teha. „Kunagi sai mõned korrad Järve koolis päkapikku mängimas käidud, sellist eedat laste ja nende vanemate rõõmu tunda oli ikka väga suur preemia,” meenutab ta. Kui põlv lubab ja, nagu Toomas ise naljatades ütleb, „laiskus korraks varna läheb,” siis läheb Toomas orienteeruma, suusatama või rullsuusatama.

Üks suuremaid kordaminekuid, mis Toomasele endale rõõmu valmistab, on Võru linnalahingute korraldamine. „Kord autoroolis Võrumaa maleva 100le üritusele sõites tuli mõte, millega saaks täita korraga mitu eesmärki,” kirjeldab Toomas seda hetke, kui tal see mõte pähe tuli. „Juhtusin siis istuma ühes lauas koos tollase Võru linnapea Jüri Kaveri, KUP-i JVP ülema Maidu Allika ning staabiülema Toomas Tõnistega ja käisin neile selle idee välja. Esimese kolme minutiga oli osapoolte vahel asi kokku lepitud ja algas uus ajajärk Eesti väljaõppemaastikul - imitatsioonivahenditega õppus asustatud alal, aga seda reaalses keskkonnas koos ümber toimuva tavaeluga. Nüüd oleme oma linnalahinguga ka rahvusvahelisse ajakirjandusse jõudnud ning saanud tõsiseks pinnuks ka idanaabri meedias.”

***

Maavalitsuse majast lahkudes on südames kerge tunne. Hea on teada, et ka nüüd on mehi, kes on valmis Eesti heaks panustama ning tegema seda täiesti vabatahtlikult, tasu ootamata. Mehi, kes teevad midagi meie riigi ja kogukonna heaks iga aasta, iga kuu, iga nädal, tegelikult iga päev. Sest raskel tunnil, kui me tõesti (jumal hoidku selle eest) ohus oleme, ei aita meid kohe mitte NATO, sest NATO on meil küll erinevalt 44. aastast olemas, aga ta on kaugel ning abi saabumiseni kulub aega, vaid needsa-

mad vaprad mehed Võrumaa metsade vahel, kes on vajadusel valmis poole tunni või isegi viie minutiga. Sellised kindlalt ja sageli märkamatult oma kogukonna teenistuses olevad mehed nagu Toomas Piirmann.

IRJA TÄHISMAA

Esimese kolme minutiga oli osapoolte vahel asi kokku lepitud ja algas uus ajajärk Eesti väljaõppemaastikul - imitatsioonivahenditega õppus asustatud alal, aga seda reaalses keskkonnas koos ümber toimuva tavaeluga.

Kaitseminister Jüri Luik:

„Toomas on hea näide mitte ainult kaitsetahte propageerimisel vaid ka reaalsel panustamisel riigikaitse arendamisse ja tugevdamisse.”

Endine Võru maavanem ja tänase Võru Tarbijate Ühistu juht Andres Kõiv:

„Toomas on kindlameelne ja teotaheline mees, keda mina usaldan ja kellele julgen anda oma hääle.”

Meeldib korraldada nii spordi kui militaarvõistlusi, hetk Võrumaa maleva korraldatud takistusjooksuga laskevõistluselt, mis sarnane laskesuusatamise ühisstardile. Foto: erakogu

Võidutule üleandmine Osula Harjumäel. Foto: erakogu

KAKSIKUD

ca 21. mai – 21. juuni

Kaksikud ootavad ja loodavad uult aastalt palju. Õnneplaneet Jupiter liigub siis Amburis kuni detsembrini. Selle aja sees on tõesti lootust ilusale ja kasulikule sõbrussidemele, isegi abielule teisest rahvusest või teisest riigis elava inimesega. Noortele ja vallalistele on see abieluks kindlasti hea aasta. Vanematele ja juba kooselus elavatele inimestele tähendab see, et abikaasa läheb välismaale mingiks ajaks tööle. Kaksikul on kasulik esineda suurte auditooriumide ees, eriti kui ta on poliitik või näitleja – ta võidab endale rahva poolehoidu. Samas toob Saturni liikumine Kaljukitses kaasa finantsilisi raskusi, tekitab ebakindlust ja otsustamatust, mistõttu magab Kaksik nüüd nii mõnegi hea võimaluse maha. Üks kindel joon 2019. aastal on kartus riskida, mistõttu valikute tegemisel eelistab ta pigem vanast kinni hoida. Töö ja karjääri asjad saavad nõudma palju tähelepanu, põhjustades isegi unetust. Mõtteid on küll palju, kuid pigem tekib sellest virrvarr. Vaja on selget nägemust, ideaali, mille nimel tegutseda. Sellele viitab tugev Neptuuni seis. Mõnede Kaksikute ellu tuleb rohkem müstikat ja kirikute küllastamist.

Jaanuar on raskevõitu, mis on seotud välise negatiivse energiaväljaga. Vanemad, abikaasa, äripartnerid, sugulased – kõik tahavad teda õpetada.

Lähedaste inimeste poolt on aga tunda heatahtlikkust ja soovi aidata. Riiklikud institutsioonid on tal kukil, maksuamet pigistab või tuleb muul moel riigibürokraatiaga tegemist. Ka rahaküsimused on segased.

Veebruar toob suhete avardumist, reise ja uusi tutvusi. Sõprade abil avanevad head eneseteostuse võimalused: esinemised suurte auditooriumide ees, töö välismaal, populaarsuse kasv. Elu on dünaamiline ja huvitav. Alates 23. kuupäevast muutub kõik vaiksemaks, on näha probleeme rahaga.

Märtsis on esmased mõtted seotud karjääri ning ametialase tegevuse avardamisega. Kaksik püüab kasutada kõiki võimalusi, et oma ametikohal tõusta ning olla autoriteet. Konkurents sellel kuul on tugev ja tema vastu võidakse kasutada ebaausaid võtteid. Alates 23. kuupäevast on ta raskete valikute ees. Võimalik, et tuleb minna suurtele kompromissidele ja millestki loobuda.

Aprill on segane ja keeruline kuu, mis on põhjustatud teda ümbritsevast keskkonnast, maailmas toimuvast ja see kõik kuidagi puudutab ka tema tegevust. Nii vanad kui uued sõbrad ja koostööpartnerid ärgitavad teda mingile ettevõtmisele. Selleks annavad nad talle ette vastava käitumismalli, mis on aga Kaksikule vastu meelne ja oma teravusi sisaldava

Kaksikul on kasulik esineda suurte auditooriumide ees, eriti kui ta on poliitik või näitleja – ta võidab endale rahva poolehoidu.

kõneviisiga põhjustab ta konflikte. Talle tundub, et märtsi lõpus tehtud kompromissid läksid tühja ja astub koalitsioonist või kollektiiviga koostööst välja, seejuures rahaliselt kaotust kandes. Kuu lõpus on tulised ja ägedad vaidlused. Kaksik tunneb, et talle on liiga tehtud. Õnneks on ta sel kuul füüsiliselt ja vaimselt heas vormis, teeb sporti ja liigub palju looduses, tänu millele peab pingetele vastu.

Mai tuleb vaiksem vähemalt oma esimeses pooles. Kaksik võtab aja maha, laskub üksinduses mõtisklustesse ja püüab saavutada hingelist ning emotsionaalset tasakaalu. Sõbrad toetavad teda ja suhetes lähedaste ning pereliikmetega on enam soojust. Kuu teisel poolel tunneb ta juba kindlamat toetust ja seljatagust, mis annab julgust uueks esiletõusuks. Kuu lõpus on rohkem intellektuaalset erksust ja võimet ära tunda õiged momendid jõuliseks väljaastumiseks ning oma mõtete esitamiseks avalikkusele.

Juunis on Kaksiku pea täis igasugu plaane, kuidas suve veeta ja kuhu sõita. Paraku 13.–19. kuupäevade vahel toovad ümbruskonnas juhtuvad sündmused ta maa peale tagasi. Ka rahaline olukord seab piirid suve veetmise kavatsustele. Kuu teisel poolel võib isegi maksuamet teda tülitada, samuti pole välistatud trahvi saamine kiiruse ületamise pärast.

Juulis peaks vältima suuremaid oste või müüke, kuna võib saada rahalist kahju. Rahavajadus võib sundida tööle jäämist ja suvepuhkuse edasilükkamist. Elukaaslase või äripartneriga on rahaküsimused teravenud. Kaksik võib olla sunnitud võtma laenu, millega elukaaslane ei nõustu. Sellele viitavad nii Päikese kui Kuu varjutused juulis.

Augustis vajab ta uusi nägusid ja värsket informatsiooni, mistõttu võtab ette mitmeid sõite nii kodumaa piires kui kaugemale. Uued värsked tuuled panevad pea paremini tööle ja elavad ta intellektuaalset elu. See on hea kuu ka armastuseluks. Vallalistel on nüüd suuremad võimalused kedagi leida. Kaksiku saatus võtab pöörde paremusele.

Septembris on lähedastel ja sugulastel palju soove ja nad panevad oma lootused Kaksiku peale. Talle endalegi pakuvad nüüd perekonna ja suguvõsaga seotud asjaolud huvi, kuid see on rohkem intellektuaalset laadi, seotud esivanemate või sugupuude uurimisega. Sellel pinnal tuleb huvitavaid kohtumisi nii lähemate kui kaugemate sugulastega. Kaksik tunneb suuremat nostalgiat möödunud aegade järele. See kuu toob talle eluväärtuste ümberhindamist, mille puhul mängivad rolli tema mineviku kogemused. Raskeks osutub kuu algus 6.–9. kuupäevadel, kus tuleb surmateateid.

Oktoober pakub enam meeldivat ajaviidet, keegi kutsub kas sünnipäevale, klassikokkutulekule või pulma. Ka enda armastuselu kujuneb sel ajal intensiivseks. Vanematel inimestel tuleb rohkem suhtlemist laste ja lastelastega. On lõbusaid väljasõite või loteriil mängimist, kuid viimane nädal alates 23. kuupäevast näitab tervise halvenemist ja toob muretekitavaid uudiseid. Samas avaneb võimalus erialaseks eneseteostuseks.

Ka novembris on võimalusi ja võimet end tööalaselt kehtestada ja paistab, et koostööst Kaksikuga ollakse huvitatud. Ta peab vaid leidma õige häälestatuse kollektiiviga koostööks, siis töötab tulemus talle ka rahaliselt kasulik tulla. Sellel kuul võib Kaksiku täht taevas taas särama hakata. Tema autoriteet kasvab. Tuleb olla vaid julge riske võtma ja suunata oma energia kohustuslikele töödele. Noortele ja vallalistele lubab see kuu abiellumist.

Detsember on seltskondlikuks eluks soodne, mis on mõneti eelmise kuu õnnestunud ettevõtmiste tulemus ja nende jätk. 2. detsembrist liigub õnneplaneet Jupiter materiaalsesse ja praktilisse märki Kaljukitse. See teeb ka õhulise Kaksiku asjalikumaks, konservatiivsemaks ja kohusetundlikumaks. Kindel töö ja rahaline sissetulek aasta lõpus suurendavad tema turvatunnet. Mõni saab materiaalselt jõukamaks ka päranduse teel.

ASTU SAMM TUBAKAVABA ELU POOLE E-SIGARETI ABIGA

Pole kahtlust, et kõik teavad tubaka kahjulikkusest. Tubakasuitsust loobumine ei ole enamasti lihtne, kuid pingutust kindlasti väärt. Kõige parem on suitsetamisest loobuda nikotiinasendusravi, näiteks e-sigareti abiga.

E-sigaretid on osutunud populaarseks ja töötavaks tubakast loobumise vahendiks. "Varasemad uuringud on näidanud, et e-sigaretidel on oluline roll inimeste suitsuvabaks jäämisel, sest e-sigareti kasutamisel säilib suitsetamisele iseloomulik tegevus ja nikotiin," selgitab Nicorex Baltic OÜ tegevjuht Sven Kotke.

Miks on suitsetamise küüsisist niivõrd raske vabaneda?

Võti on nikotiin. Ja kuigi tubaka suitsetamisel on ohtlikum põlemisel kopsudesse paiskuv keemia, sealhulgas tõrv, tekitab nikotiin hea meeleolu ja eufooriasarnase tunde. Suitsetaja organism on sellega harjunud ja kui ühel hetkel ta seda enam ei saa, hakkab inimest painama motivatsioonipuudus, väsimus, söögiisu, peavalu ja palju muud, mis pahatihti just suitsuhimuga tipneb. Nikotiini kõrval teine oluline tegur on harjumus koos suitsetamisega kaasnevate liigutuste ja sügavalt sisse hingamisega. "E-sigareti kasutamise jäädavalt füüsilised, psühholoogilised ja sotsiaalsed aspektid, kuid ära langevad peamised tervist kahjustavad ained, nagu vingugaas, tõrv ja üle 4000 kemikaali," selgitab Kotke.

Elektroniline sigaret on 95% ohutum kui tavatubakas

E-sigaret on efektiivne vahend tubakast loobumiseks ning pikkamööda saab see aina rohkem tugevat sta-

tistilist kinnitust. 2015. aastal järeldas riiklik tervisekaitseorganisatsioon Public Health England, et e-sigaret on 95% tubaka suitsetamisest vähem kahjulik. Suurbritannias on tänaseks e-sigareti abiga tavatubakast loobunud juba üle 2,5 miljoni inimese.

"Kuna paljud negatiivsed järeldused suitsetamisest loobumisel on seotud järsu nikotiini saamata jäämisega, siis enamuse ärajätunähtude sümptomeid e-sigareti peale üle minnes ei esine," selgitab Nicorexi tegevjuht Sven Kotke ja lisab, et tuhandet inimesed Eestis ja miljonid üle maailma on suutnud tõendatult kahjulikust tubakasuitsust ja nikotiinisõltuvusest loobuda just e-sigareti abil.

Tubakast loobumisest võidavad ka lähedased

Tubakasuitsu e-sigaretiga asendamisel võidavad ka suitsetaja lähedased. "Nende jaoks tähendab see paremat elukeskkonda ja nad naudivad endise suitsetaja seltskonda varasemast enam," räägib Kotke. Niisamuti vähenevad suitsetajate lähedaste terviseriskid, sest nad ei ole enam passiivsed suitsetajad. "Tubakasuitsust loobumise korral ei ole suitsetaja riidel, juustel ja hingeõhul ebameeldivat lõhna. Kõigele lisaks jääb iga kuu kätte ka varasemast rohkem raha".

Edukalt suitsetamisest loobumiseks on tarvis plaani

Päevapealt suitsetamise maha jätnud inimeste naasmine suitsetamise juurde on üsna sage ja tihti pikaajaline. Kotke sõnul ebaõnnestuvad paljud tubakasuitsust loobumisel seepärast, et neil puudub konkreetne plaan ja oma lubadustes ollakse karmid. "Ükski muutus ei toimu üleöö ja ka suitsetamisest tuleb loobuda

samm sammu järel. Parim viis suitsetamisest loobumiseks on ennast ette valmistada ka tagasilöökideks." selgitab Kotke.

Selleks, et suitsetamisest lõplikult loobuda, tasub ajapikku vähendada e-sigaretites sisalduvat nikotiini kogust. "Jäta oma suitsupakk alles! Kui Sul peaks tekkima väga suur vajadus tavasigareti järgi, siis ära keela ennast," annab Kotke nõu ja lisab, et kogemused ja tagasiside näitavad, et endale tavasigaretit täielikult keelamine on see, mis tekitab suitsuisu. "Kummalisel kombel on nii, et kui tavasigaret on käepärast, siis puudub tahe selle järele haarata."

Sven Kotke hoiatab võimalike tervisele ohtu kujutavate iseseisvat e-vedelike kasutamise eest ning palub osta seadmeid ja valmisvedelikke vaid kauplustest. Kaupluste valmisvedelikele on tehtud rahvusvahelised, ohutust kinnitavad laboritestid, mida nõuab Terviseamet. "Nicorex ja SKYsmoke puhul võid olla kindel, et tegu on kõige kvaliteetsematest ja puhtaimatest koostisosadest valmistatud e-vedelikega."

Suitsetamisest priiks professionaalse abiga

Suitsetamisest loobumisel on olu-

line silmas pidada, et ühte sõltuvust ei asendataks teisega. Ainult abivahendite kasutamisest kindlasti ei piisa, vaid neid tuleb kombineerida igakülgse toega. Tubakast loobumiseks on Eestis avatud professionaalsed nõustamiskabinetid, kust saab tõeliselt asjalikku nõu ja tuge. „Raskel teekonnal saab abi ja nõu ka Veiplandi ja SKYsmoke'i poodidest, kus ei tööta pelgalt klienditeenindajad, vaid tubakast loobumise konsultandid," ütleb Kotke. "Meie missioon on ehitada sild inimestele, kes on sattunud sigareti küüsi. Võtame neil käest ja aitame jõuda elu õnnelikuma faasi, ehk suitsuvaba eluni."

Suitsetamisest tasub alati loobuda, ka siis, kui ollakse aastaid või aastakümneid suitsetanud. Tubakast loobumise järel on positiivseid märke tunda juba nädala pärast. "Sinu vere rõhk paraneb, sa ei kõhi enam ning avastad, et tunned lõhnu ja maitseid paremini kui eales varem. Lisaks paraneb üldine immuunsus, hingamine ja füüsiline võimekus, hambad muutuvad valgemaks ja nahk paremaks," selgitab Kotke. Teaduslikult on tõestatud ka, et ühe aastaga väheneb südamehaiguste risk poole võrra. Niisamuti hakkab vähenema vähirisk.

EDULOOD

Mina hakkasin Nicorexi kasutama üle poole aasta tagasi ning otsustasin just nende kasuks, sest Nicorexi vedelikud on parimad. Tänu neile naudin e-sigaretit tõmbamist! Kui ma esimest korda e-sigaretidest kuulsin, siis ma ei uskunud, et need aitavad suitsetamisest loobuda. Tegin päevas ikka mõne tavalise suitsu ja umbes kuu aega hiljem hakkasin tegema kaks tavalist suitsu nädalas. Ülejäänud aja mahvisin e-vedelikku. Tänu nendele hoian ma kokku raha, ei tarvita enam nii palju.

- Madis Salla

Olen e-sigaretit kasutanud juba pea pool aastat ning kavatsen ka jätkata. Vahel harva olen tavasuitsuga patustanud, aga enam see väga ei istugi, nagu vastuhakkaks ja ei tahagi. Annan endast parima, et oma tervist hoida ja tubakale „ei" öelda. Tubakasõltuvusest lahti saamiseks peab olema iseloomu ja väga tugev tahtejõud. Eriti, kui oled terve elu kirglik suitsetaja olnud. Ma usun endasse ja suudan tubakata elada, sest tean, et Nicorexiga hoian kokku raha, mu tervis on palju parem ja ma ei taha poodi suitsu järele joosta.

- Elvi Rüpp, 60a

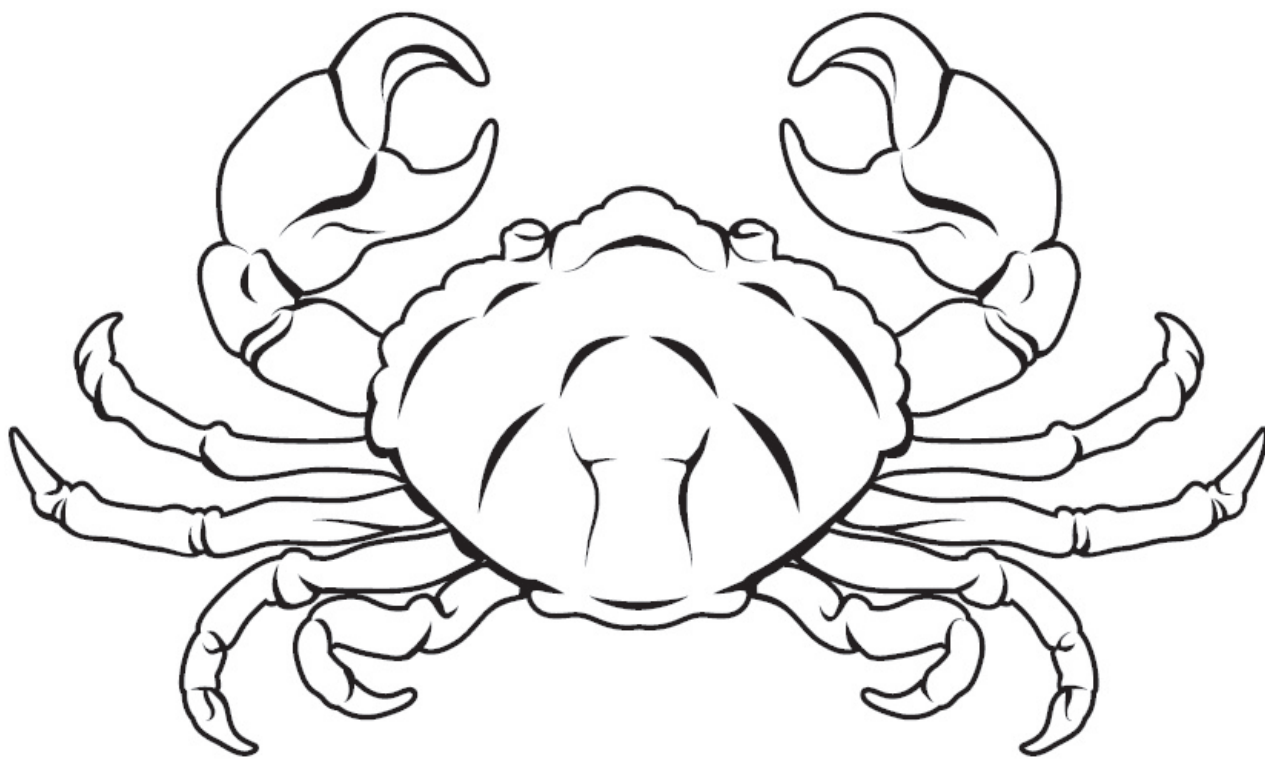
Plaanisin kunagi tulevikus suitsetamise maha jätta, kuid asjaolude kokkusattumisel alustasin Nicorexiga umbes viis kuud tagasi. Esimese e-sigaretit kaotasin kahjuks kalal käies ära ning siis tekkis kaaslaseks taas tavasuits. Kuid Nicorexi e-sigaretist saadud hea enesetunde ajendas mind juba paar päeva hiljem taas e-sigaretit proovima ja nüüdseks ilmselt alati. Täna olen ma tavasuitsetamisest täielikult loobunud, kuid esimesed kolm päeva kuni nädal olid keerulised. Nüüdseks ei tunne absoluutselt vajadust tavasigaretite järgi. Pärast tavasuitsust loobumist kadus mul astma, „suitsumehe kõha" ja hais.

- Kersti Tamm

Nicorex Baltic OÜ tegevjuht Sven Kotke: "Varasemad uuringud on näidanud, et e-sigaretidel on oluline roll inimeste suitsuvabaks jäämisel"

VÄHK

ca 21. juuni – 22. juuli

Vähk kas võtab enda peale ise või pannakse ta õlgadele palju kohustusi ja tal tuleb tegeleda teiste inimeste probleemidega.

Vend ja õde Vähk saavad muret tundma lähedaste inimeste pärast, kellel on probleeme tervisega. Need mured said ilmselt alguse läinud aasta sügisel, mil keegi võis siit ilmast lahkuda. Vähk, kes on hingeline ja tunnetelt sügav märk, elab seda jätkuvalt üle veel uue aasta alguses.

Jaanuaris-veebruaries on võimalikud pärandusega seotud asjaajamised. Isiklikus elus kannatab õde Vähk rohkem oma partneri ükskõiksuse ja hoolimatuse pärast. Aasta esimesed kaks kuud on otsustavad, kas ta üldse jääb vana partneriga kokku. Töösajades peaks aga Vähkidel hästi minema. Töökollektiivis on nad hoitud ja hinnatud. Kevadel võidakse neile pakuda kõrgemat ametikohta, aga kui nad on ise ülemused või firma omanikud, siis avarduvad nende tööalased võimalused veelgi. Seda lubab neile Jupiter. Planeet Neptuuniga on lood veelgi paremad ja see planeet neid juba ei peta. Neptuun näitab neile tulevikku, mis on kui beautiful dream – paraku jääbki kõik rohkem unenägudesse ja unistuseks. Vähkide kujutlusvõime on suur ja teadvus täis ilusaid pilte tulevikust. Nad on leidnud oma eesmärgi ja ideaali. Neptuuni seis on hea eelkõige kunstnikele, skulptoritele, muusikutele, poeetidele, fotograafidele. Mõni Vähk on kõike

sed korruga. Argist tööd tegevale tavainimesele rikastab see planeet tema toidulauda. Sinna ilmub rohkem kalatooteid, tervislikke salateid ja parima kvaliteediga veine, sagenevad ka turul käimised.

Jaanuaris on Vähk seltskondlik, teeb külaskäike ja kutsub teisi endale külla, külastab oma vanemaid, kes teda väga ootavad. Ta lubab endale talvepuhkust. Välissõidud on talle sel ajal soodsad, paraku küll ainult 20. kuupäevani, sest 21. jaanuarist läheb elu närvilisemaks. Ümbrus hakkab teda ärritama ja suured rahvahulga väsitama, elukaaslase või äripartneriga sagenevad tülid.

Veebruar näitab sotsiaalset aktiivsust, mis on enam praktilist ja majanduslikku laadi, et saavutada mingi konkreetne eesmärk. Kahjuks pole kuu esimesel poolel, kuni 14. kuupäevani tervis kuigi hea ja närvide ülepingutamise võib tuua haigestumise. Teine kuu pool tuleb lõpuni rahulikum ja annab enam põhjust optimismiks. Võimalikud on laevareisid.

Märts on huvitav ja põnev kuu ja Vähk on siin kõrgendatud positiivse emotsionaalse seisundiga, mille võimalik põhjus on veebruari lõpus tehtud avastus või idee, mis teda valmistab ja valgustab tulevikku viivat teed. Vähil on nüüd ideaal. Mõni asub

palverännakule, kloostriisse või külastab looduslikke pühapaiku. Ta näeb ennustuslikke unenägusid, seob end arenenud inimeste seltskonnaga, kuulab spirituaalset muusikat ja vaatab sagedamini kunstilisi filme. Mõni osaleb oma piltidega fotonäitusel, kus saab ära märgitud ja tunnustuse osaliseks. Väga õnnestunuks võib osutuda ka pikem reis soojale maale, mere äärde. Viimasel nädalal,

alates 23.-st kuupäevast tulevad lahkkelid elukaaslasega või arusaamatused äripartneriga.

Aprillis on ta põhitähelepanu töösajadel ja tal on soov teha seal midagi muudatusi. Nimelt töid eelmise kuu vaimne eneseareng ja teaduse avardamine kaasa uue nägemuse ka tööalastest võimalustest. Vähemalt püüab ta sellele midagi uut juurde lisada, teeb näiteks kontori seintele pildigalerii. Mõnel õnnestub oma tööalastesse uuendustesse abikaasagi kaasa tõmmata. Paraku teisel ei jaga elukaaslane üldse tema entusiasmi ja see toob suhetesse pingeid, eriti kuu viimasel nädalal.

Mais on Vähk samuti tööhoos ja teeb julgeid plaane, mis kolleegidele või alluvatele tunduvad illusoorseid. 6.–13. kuupäevadel kuuleb ta enda aadressil kriitikat kas töökaaslaste või abikaasa poolt. Kuu teisel poolel eelistab Vähk kohtuda ebatavaliste inimestega. Ta võib osaleda heategevusüritustel, toetada kodutuid ja loomade varjupaika.

Juuni näitab segadusi ja arusaamatusi, mis tuleb osaliselt sellest, et Vähk kas võtab enda peale ise või pannakse ta õlgadele palju kohustusi ja tal tuleb tegeleda teiste inimeste probleemidega. See nõuab ülemäära pisiasjadesse sukeldumist, mis tekitab kammitsetuse tunde ja takistab hoogsat asjaajamist. Samas tahab Vähk ise nüüd hoogsalt elada. Kuu teisel poolel, alates 18. kuupäevast on tülid elukaaslase või sugulastega.

Juuli on kummaline kuu, kus Päikese ja Lohepea liikumine Vähis toob küll energiat, ettevõtlikkust ja julgust juurde, kuid eelmise kuu riid elukaaslase või sugulastega kipuvad jätkuma. Tüliobjektiks võib olla päranduse või varanduse jagamine, vana maja remont. Merkuur ja Marss Lõvis lubavad häid rahalisi sissetulekuid, nii et oma elukoha korrastamine ja maja

ehitamine on rahade poolest mõeldav. Küsimus on inimestega kokkulepetes, mis on rasked tulema, mine või kohtusse, sest sugulased nõuavad siin oma osa. Elukaaslane võib aga üldse kõigele käega lüüa. Tänu oma suurenenud energiale ja julgusele saab Vähk kuu lõpuks probleemid lahendatud.

Augustis võib olla veel pingeid partnersuhetes, vähemalt kuu esimesel poolel, kuid töö ja rahaasjad lähevad hästi. Edukalt saab töö jaotatud kaastöötajate vahel. Igasugused uued algatused, mis puudutavad ametialast tegevust, hakkavad nüüd latusalt minema ja seda pikaks ajaks. Viimane nädal, alates 23. kuupäevast, hakkavad välised olud dikteerima muudatusi, mida tuleb võtta kui paratamatust.

September lubab tulla kirju sündmuste ja ettevõtmiste poolest. Tööl toimunud muudatustega pole Vähk rahul, tal on selle kohta oma arvamus, mis ülemuste omaga kokku ei lähe. Koduga, oma maja või vanemate kinnisvaraga on vaja tegeleda, ent partneriga on sel pinnal lahkkelid. Kuu lõpus olud rahunevad ja suhetesse tuleb rohkem harmooniat.

Oktoobris annavad eelmise kuu pinged tunda väsimuse või haigestumisenähtena. Igal juhul on tervis siin lõõgi all. Tundub, et vennad-õed Vähid ongi sel kuul kodusemad, neis suureneb vajadus lähedaste inimeste soojuse ja toetuse järele. Mõni neist hoolitseb ema eest ja elab rohkem sisemist elu. Alates 14. kuupäevast aga muutub Vähk avatumaks ja emotsionaalsemaks, näidates üles suurt organisatorit talenti.

Novembris jätkab ta eelmisel kuul alustatuga veelgi jõulisemalt, sest nüüd on tal rohkem energiat ja selgem pilt tulevikust, kuhu tahab jõuda. November võib osutuda aasta teise poole parimaks kuuks, kus Vähid on täis loomingulist energiat ja innustavad oma entusiasmi nii lähedasi kui kolleege. Mõned on tegevad heategevusorganisatsioonides ja neil on võimet muuta oma endised vastased sõpradeks. Kuu lõpp toob edu ka rahvusvahelistes suhetes. Noortel ja vabalistel avaneb väljavaade armastussuhteks teisest rahvusest inimesega.

Detsembris tugevnevad eelmisel kuul loodud uued sidemed veelgi. Vähkide suhtlemisraadius avardub, nad on populaarsed ja nõutud inimesed. Palju tegemist ja sekeldusi võib tulla sellest, et nad teevad ettevalmistusi pulmadeks. Ühtlasi õnnestub neil ka liigse tülitada lõpetada vanad sidemed. Kõik, mis sel kuul Vähi elus toimub, on ümbruskonnale oma-moodi üllatus ja üks kuigivõrd temale endalegi.

AIN PAJO: PIIRIÄÄRSED KODUD TAGAVAD PARIMA PIIRIKAITSE

Me võime välja ehitada moodsaima piiri. Võime ehitada lausa müüri. Kuid piiriäärse rahva kogemuse järgi peab piir kõige paremini siis, kui äärealadel elavad inimesed.

Kohalikud elanikud on riigi silmad ja kõrvad

Piirivalvurid koos valvetechnikaga on kindlasti asendamatud, kuid samuti väga tähtis heidutus võimalikele soovimatutele külalistele on piiri lähistel olevad kodud. Ebaseaduslikud piiriülelajad lihtsalt ei tule sinna, kus piiriala on asustatud ja elu käib. Piiril regulaarselt patrullis käiva abipolitseinikuna olen kursis meie piiri seisukorraga ja ka ehitusplaanidega. Seetõttu julgen kinnitada, et „naabrivalve“ põhimõttel toimiv alarmsüsteem on aegumatu, rikuteta ja tugevalt motiveeritud, sest oma kodu tuleb hoida.

Tugev kogukond lisab turvatunnet

Kuigi ka üks on võitlusväljal sõdur, on kaks pead ikka kaks pead ning kolm juba tore seltskond. Parema tulemuse saavutamiseks on mõistlik asju koos teha. Võrumaa kaugeimas nurgas oleme ühisteks tegemisteks loonud MTÜ Kindel Kants, mille tegevusvaldkonda kuulub nii kohaliku elu üldine edendamine kui ka abistamine kadunud inimeste otsimisel. Meie ühingu liikmete suurem eesmärk on aga piirkonna turvatunde loomine ja nii olemegi sellega tegelema. Arvan, et just koostöö politseiga ja meie oma ressursidega paigaldatud

valvekaamerad on viimastel aastatel lõunanaabrite rüüsteretked lõpetanud. Piirkonnas on vargused oluliselt vähenenud.

Piirkonna ellu toob kindlust ka teadmine, et tulekahju korral tuleb esmane abi kohalikest vabatahtlikest päästjatest. On suur vahe, kas õnnetuse korral tuleb abi oodata üle poole tunni või mõned minutid, sest just nii suur võib olla ajavahe kaugematesse piirkondadesse jõudmisel. Taas tuleb tõdeda, et mida rohkem on piirkonnas elanikke ja tugevam kogukond, seda turvalisem on seal elu.

Vabatahtlikud riigikaitsejad on meie riigi tugevus

Suuremas plaanis tagab mitte vaid riigi, kuid ka kohaliku elu julgeolekut suuresti Kaitseliit. Loomulikult on meil olemas ka tugev kaitseväge, mille kohalolek Võrumaal kindlustab piirkonda lisaks kaitsele ka näiteks hulga töökohtadega ja mille siinolekut tuleb igati toetada. Samas ei ole kahtlust, et just Kaitseliit on see, mis vastast heidutab. Võimalikul vaenlasel on teadmine, et Kaitseliit on turvavaip, mis ulatub igasse linna, valda ja külasse ning iial ei või teada, kui palju inimesi on tegelikult valmis kiiresti reageerima ja vajadusel vastuseisuks mobiliseeruma. See hoiab teda eemal.

Olen Kaitseliidu liige olnud juba 16 aastat ning selle aja jooksul on minus kasvanud veendumus, et üheskoos olemegi meie vabaduse garantii.

Ain Pajo on Kaitseliidu liige olnud juba 16 aastat ning selle aja jooksul on temas kasvanud veendumus, et üheskoos olemegi meie vabaduse garantii. Foto: erakogu

Regionaalpoliitika on kaitsepoliitika

Kui küsida, kas maal on elu, siis praegu võin kinnitada, et Võrumaal veel on. Meie perele kuuluva Andri-Peedo talu tegemiste järgi tean, kui suur vastutus on ettevõtjal ning mis takistusi sel teel ette tuleb. Siinkandis on mitu edukat ettevõtet, kes lisaks suurepärase toodangu valmistamisele aitavad oma kohaloluga piirkonna elu edendada, pakkudes hulga inimestele tööd ja sissetulekut. Mina tahan seista selle eest, et Riigikogu uus koosseis leiaks lahendused kagupiiri lähedasse piir-

konda töökohtade loomise toetamiseks. Õigeks ei pea ma mitte järjekordsete toetuste leiuamist, vaid näiteks elektri- ja gaasiaktsiisi vähendamist või lausa kaotamist siin piirkonnas. Kindlasti tooks selline erand piirkonda uusi ettevõtteid ja inimesi. See tähendaks, et me ei pea enam mõtlema, kuidas töös hoida koole, lasteaedu, kauplusi ja apteekke.

Piiriäärse elu edenemine on Eesti riigi, meie kõigi huvides ning sellesse tuleb panustada, et tunneksime end turvaliselt.

AIN PAJO

MIDA TEGI VÕRU LINNAS 70 000 EURO EEST MATI KITSIK?

Võru oli planeeritud terve rida uusi investeeringuid, sealhulgas uus veekeskus, aga see kõik jäi katki, kuna Wolff asendati Mati Kitsikuga.

Eelmistel kohalikel valimistel pääses sotside nimekirjas Võru linnavolikokku SEB Panga (endise Ühispanga) Lõuna-Eesti piirkonnajuhi kohalt lahti lastud Mati Kitsik. Talle tehti linnavalitsuse juures ametikoht kuupalgaga 2000 eurot, kokku maksti talle kahe aasta jooksul ligi 70 000 eurot, aga seni pole teada, mida Kitsik täpselt tegi. Võrus teda tööl näha polnud, mingit töö tulemust pole ette näidata olnud.

Võru linnavolikogu väike, aga tragi opositsioon eesotsas IRLi piirkonnajuhti Tarmo Piirmanniga esitas Kitsiku kohta linnavalitsusele korduvaid järelepärimisi, aga need pörkasid vastu seinale. Neile ei tulnud mingit sisulist vastust.

Kitsik käis algul Tartust Võru volikogu istungitele, aga pärast ei teinud seadagi, sest ta löödi volikogust minema.

Nimelt selgus, et ta ei saa olla korraga linnavalitsuse palgal ja volikogu liige.

Kohus tegi kindlaks, et Kitsikuga sõlmiti sisuliselt tööleping. Tööd aga ei tehtud, mistõttu sai linn töölevõtmisest kahju. Ometi pole linna revisjonikomisjon Kitsiku teemat üles võtnud.

Kahju oli tegelikult veel suurem kui nimetatud 70 000 eurot. Selleks, et Kitsik palgale võtta, lasi linnapea Anti Allas nõuniku kohalt lahti Oliver von Wolffi, kes oli Võru organiseerimas Saksamaalt investeeringuid. Wolffi abikaasa Kairi oli juba toonud Võru suure Saksa energiafirma Danpower, tänu millele oli Võru linnal võimalik investeerida teedesse ja tänavatesse ning hakata korda tegema koole ja lasteaedu. Enne seda oli Võru linn rahalises mõttes suures plindris, sest rahandusministeerium arvestas spordikeskuse ehituseks võetud laenu linna laenukoormuse hulka ning

sellega oli linna laenulimiit lõhki.

Võru linn üritas mitu aastat soojafirmat müüa, aga tulutult. Kuni Kairi von Wolff luges Saksamaal interneti kaudu uudist Võru soojafirma kohta ja kuivõrd ta tahtis Eestisse elama tulla, siis organiseeris Võru suure Saksa investeeringu, tänu millele on Võru inimesed saanud nautida madalat soojahinda. Lisaks lõi Danpower Võru mitukümmend kõrgepalgalist ametikohta. Võru oli planeeritud terve rida uusi investeeringuid, sealhulgas uus veekeskus, mis tähendanuks veel töökohti, aga see kõik jäi katki, kuna Wolff asendati Mati Kitsikuga.

Mida Kitsik Võru linna jaoks või heaks tegi, see on suur saladus, mida linnavalitsus pole suutnud mitme aasta jooksul lahti seletada. Võru linna revisjonikomisjon pole, nagu juba mainitud Kitsiku teemaga tegelema, kuigi näiteks eelmise linnapea Jüri Kaveri mõnesaja euro suuruse mobiiltelefoni lepingu hekseldas revisjonikomisjon üksipulgi läbi.

Võrus räägiti, et Kitsik ostis omale sotside erakonna kaudu ametikoha,

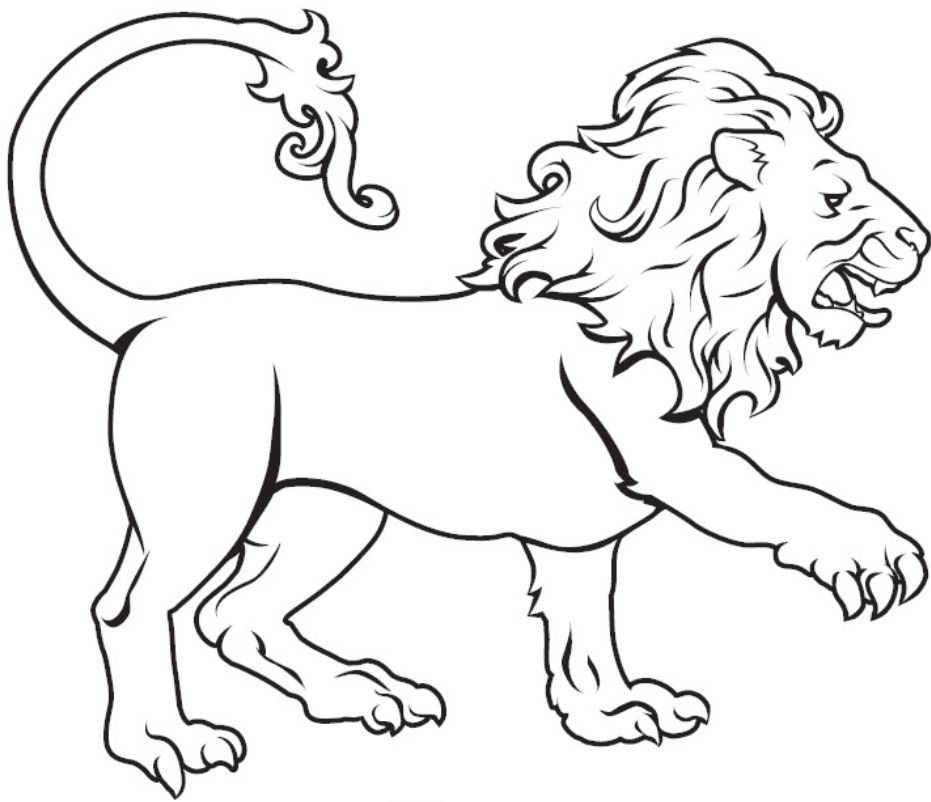

Võru linnavalitsuse endine nõunik Mati Kitsik. Foto: Lõunaestlane

sest ta lasti pangast lahti ja tal polnud tööd. Vahetult pärast valimisi saigi temast linnavalitsuse nõunik palgaga 2000 eurot kuus. Kitsikule tehtud kulutused olid kokku 70 000 eurot. Selle raha eest ei teinud ta teadaolevalt mitte midagi.

LÕUNAESTLANE

LÕVI

ca 23. juuli – 22. august

Jupiteri liikumine Amburis toob Lõvidele häid aspekte – kasvab nende loominguline energia, vaba aeg saab hästi sisustatud, tuleb õnne loteriis, laste hinded koolis paranevad, ka on oodata rohkem armuseiklusi. Igatahes pannakse neid tähele ja pakutakse liidri kohta kollektiivis või esimehe kohta parteis. Veebruaris tasuks seda tõesti kaaluda. Aga Saturn koos Pluutoga liiguvad Kaljukitses juba pikalt, mistõttu tööasjadega on raskusi. Vaja on palju pingutada, et firma või partei pankrotti ei läheks. Kaljukitses tuleb mõju paneb Lõvi eneseteostusele raamid. Talle tuletatakse meelde, et ta peaks jääma konservatiivsete eluväärtuste juurde. Saturni mõju on halb ka tervisele, mis annab tunda juba aasta alguses. Jupiteri hea seis viitab edule haridusvaldkonnas, suhetes noorsooga ja välismaalastega. Aga kõik, mis vana, kaasa arvatud vanemad, eakamad sugulased ja kinnisvara, on talle koormaks kaelas.

Jaanuaris on võimalus osaleda uue aasta pidustustel väga erinevates kohtades. Kuid olles peoseltskonnas, saab ta sealgi ajama oma tööasju. Karjäärüküsimused ongi sellel kuul talle esmatähtsad. Ta uurib maad, küsitleb paljusid inimesi, huvitades nen-

de tulevikuplaanidest, sest tal endal on vaja kokku panna uue aasta äriplaan või partei programm. Paraku pole tervis sel kuul hea ja talvepuhkust oleks hädasti vaja.

Veebruaris näitab Lõvi üles head organisaatoritalenti – ajab kokku sõpru, tuttavaid ja uusi inimesi, et suunata nad tööle oma plaanide teostamiseks. See on hea kuu läbirääkimisteks nii üksikisikute kui kogu kollektiiviga. Kuu viimasel nädalal, alates 23. kuupäevast ei õnnestu enam midagi alustada – ettevõtte, firma või partei peab nüüd tööks juba valmis olema.

Märtsis tuleb olla valmis kiireteks otsusteks, kuna ettevõtetud töö ei andnud seda tulemust, mida ta ootas. On vesine aeg, kus nii Päike kui Neptuun asuvad Kalades. Lõvi ellu tuleb segaseid olukordi ja ettearvamatusi. Ei saa öelda, et asjad oleksid väga halvad, vaid nad kujunevad mitteoodatuks. Lõvi ise on avatud olemisega ja selge väljaütlemisega ning ootab konkreetset ka teistelt. Aga just seda konkreetset sellel kuul liitlastelt ja partneritelt ei tule. Lõvi peab ise jääma kindlaks oma põhimõtete juurde, vaatamata kriitikale, mis tema aadressile laekub. Aprill saab olema väga aktiivne suhtlemise

Lõvil on nüüd suur vajadus ennast emotsionaalselt välja elada; näidelda, olla laval.

poolest, kusjuures väga erinevatest sotsiaalsetest kihtidest inimestega: nii haritute kui harimatute, vaeste kui rikkastega.

Aprill on hea kuu endale liitlaste leidmiseks. Poliitikuna püüab ta luua olukorda, et vallavalitsuses istuksid just tema partei inimesed ja ajab seepärast aktiivset regionaalpoliitikat. Lõvi naised võivad tõsiselt võtta neile tehtud abieluettepanekut. Aprill soosib ka välisreise.

Mais saab Lõvi rohkem rutiinset tööd tegema ning saab hakata elama nii, nagu talle endale meeldib. Sellel kuul kulgevad tööasjad justkui isenesest ja Lõvil on vaja vaid käsklusi anda, sest tema autoriteet on tõusnud. Alates 23. kuupäevast puhub ta elus rohkem värskeid tuuli ja tuleb uut informatsiooni, mis ta mõtetegevust elavdab ja tekitab soovi rohkem osaleda kultuurielus.

Juunis tunneb ta vajadust pühendada end rohkem lastele või armatatule, kes aga muutuvad talle tüütavaks oma soovide ja pealekäimisega. Ka tööl on parasjagu segadust ja ebamäärasust ning kuu lõpus võtab Lõvi rohkem äraootava seisukoha.

Juulis tuleb muuta elurütmi, see võib olla seotud suvepuhkusele minekuga. On näha elu aeglustumist, tähelepanu pööramist rohkem oma tervisele, sest eelmise kuu lõpp osutus üsna närviiseks. Tööasjades jäi palju lahtisi otsi ja töökollektiivis või oma parteikaaslastega on võimalikud konfliktid. Halb on see, et käes on puhkusekuu, kuid tööasjadest end välja lülitada ta päriselt ei saa. Laste ja koduse eluga on aga asjad paremad. Meeslõvid leiavad abikaasade poolt kindlat tuge, toetust ja hoolivust, aga naislõvidel on oma meestega mitmetes asjades lahkarvamused. Alates 20. juulist jääb pingeid vähemaks ja sisemine rahulolu kasvab. On õnne loteriimängus, millesse oleks hea kaasata ka lapsed.

Juba juuli lõpus sai alguse lõbusam eluperiood, mis kestab kuni 22. augustini. Selles ajavahemikus on suurem osa planeete tuleelemendis – Lõvis ja Amburis. Lõvil on nüüd suur vajadus ennast emotsionaalselt välja elada; näidelda, olla laval ja see on hea aeg kõiksugustele šõumaailma inimestele. Noortele ja vallalistele pakub see aeg õnne armastusel või lihtsalt seiklusi armuelu valdkonnas. Aeg soosib nüüd pikemaid reise. Alates 23. kuupäevast tuleb Lõvi koju tagasi ja hakkab tegelema tööproblee-

midaga.

Septembris pühendub ta oma tööasjadele juba tõsisemalt sest kollektiivis tuleb töövaldkonnad paremini ära jagada. Lõvi leiab endas tahet kollektiivi efektiivsemalt tööle panna ja oma energia koondada raha teenimisele, mis ilmselt ka õnnestub. See aeg nõuab sukeldumist üksikasjadesse, mis paraku muudab elu rutiinseks – pole loomingulist energiat ega lendu. Kõik tuleb kätte ainult usina töö ja korraliku analüüsi läbi. See puudutab ka kokkuleppeid, kus kehtib ütlus: üheksa korda mõõda ja üks kord lõika. 9.–21. kuupäevadel on üsna pingutav aeg. Pereelu poolelt on aga kõik korras ja kindel tugi olemas.

Oktoobris on rohkem intellektuaalset energiat ja Lõvis kasvab uudishimu ühiskonnas ja maailmas toimuva vastu. Maailmas tulebki erilisi sündmusi ja muudatusi, mis saavad edaspidi mõjutama inimeste elukvaliteeti. Lõvil on hea nina, mis aitab selgusele jõuda, kust suunast ja mis iseloomuga tuul puhub – kas toob sooja või varajast külma. Vastavalt sellele võtab ta vastu ka otsuseid. 23. oktoobrist läheb eriti kiireks tegutsemiseks, mõnel ka üsna riskantseteks ettevõtmisteks, eriti 27.–29. kuupäevadel, kus on tähtis võita oma konkurente. Lõvi teeb midagi sellist, mida tahavad hiljem korrata kõik teised, aga on siis sellega hiljaks jäänud.

Oktoobri lõpus alustatud ettevõtmistega tuleb novembris edasi minna. Tõid tuleb siis juurdegi, kaela kukuvad igasugused kohustused ja kunagi antud lubadused. Kodus on palju tülisid elu korraldamise üle tulevikus. Lõvi võib olla siin võidumees, kuna ta on asju õigesti ette näinud ja osanud õigel ajal tegutseda. Kuu viimasel nädalal avanevad head välja-vaated karjääri alal edasi jõudmiseks, suurte rahade teenimiseks ja õnnele isiklikus elus. Novembris kättetulnud võidud on tõstnud tuju ja tähtsust, eneseteadlikkust ja head usku tulevikku.

Seepärast detsembris, aasta viimasel kuul tuleb selle kõigega edasi minna. Väga soodne ja kasulik on teha uusi lepinguid, laiendada oma ettevõtte võimalusi maailma turgudel, või asuda oma parteiga uue valitsuse koalitsiooni – edu on garanteeritud pikaks ajaks. Sellele viitab Jupiteri asumine Kaljukitse jõulukuul.

Neid pannakse tähele ja pakutakse liidri kohta kollektiivis või esimehe kohta parteis.

ANALÜÜS: SOTSIALISTIDE EESTI MEENUTAB ÜHA ENAM NÕUKOGUDE AEGA, KUS JUTT OLI ILUS, AGA KÕIGEST OLI PUUDUS

Pärast Reformierakonna kukutamist valitsusest läks Eestis võim vasakpoolsete kätte ja hõisati, et nüüd hakkavad alles inimesed hästi elama. Et nüüd võetakse rikastelt raha ära ja antakse vaestele. Midagi sellist pole aga juhtunud, pigem vastupidi, elu on läinud inimestel palju raskemaks, ja seda just vanadel ning väetitel.

Kuidas see siis juhtus? Pole saladus, et pärast Reformi kukutamist läks jäme ots valitsuses sotside kätte. Valitsuse juht oli küll keskerakondlane Jüri Ratas, aga tegelikud niiditõmbajad istusid sotsialistide leeris: sotside esimees Jevgeni Ossinovski, riigikogu esimees Eiki Nestor, sotside peasekretär Inara Luigas, hiljem Kalvi Kõva. Nii on see tegelikkuses siiani.

Inimeste lootused olid suured, aga nagu elu näitas, siis sülitati lihtsalt rahvale näkku. Lõuna-Eesti sotsialist Inara Luigas korraldas enne eelmisi valimisi suuri rahvakoosolekuid Venemaal tankimisele ja sealt kütuse toomisele kehtestatud piirangute vastu. Inimestele jäi mulje, et kui sotsialistid tulevad võimule, siis kaovad piirangud ära. Tutkit! Sotsid on juba aastaid võimul, aga piirangud on alles ja kütust kontrollitakse piiril nii nagu varem. Inara Luigas on vait kui sukk.

Teine värskem näide on seotud Lõuna-Eesti perearstidega. Meremäe perearsti lahkumine oli otsustajatele teada juba vähemalt aasta aega tagasi, kui mitte varem. Ent sotsialistid, ei endine terviseminister Jevgeni Ossinovski ega praegune terviseminister Riina Sikkut pole suutnud leida inimestele uut perearsti. Olukord meenutab nõukogude aega, mil kõigile

„kättesaadava” meditsiinisüsteemi kohta räägiti anekdoote. Ühe perearsti määramine pole ju ometi rakete-teadus - see on lahendatav mõne päevaga, kui oleks vaid tahtmist. Kõik vahendid ja võimalused on valitsusel selleks olemas. Nähtavasti tahtmist ei ole. Kõige kõrgemal tasemel väntsutatakse Setomaal ligi tuhandet inimest. Räägitakse, et see ongi sotsialistide eesmärk - hoida rahvast näljapajukil ja lühikese rihma otsas - muidu ei valiks sotsialiste enam keegi.

Sotsialistide häältega suruti Riigikogus läbi nii migratsioonilepe kui homoabelud. Selline kahepalgelisus ja variserlikkus on kõige hullem asi, mis üldse olla saab. See oli omane ka nõukogude korrale.

Lõuna-Eesti kahepalgelised sotsialistid

Erilise silmakirjalikkuse poolest paistavad silma Lõuna-Eesti sotsid. On üldteada, kuidas sotsialistide tähtsad niiditõmbajad Kalvi Kõva, Ivari Padar ja Inara Luigas käivad ringi ja räägivad, kuidas nemad teeksid kõik teisiti, aga neil ei lasta. Kõige kurja juur olevat Jevgeni Ossinovski. Aga kuulge! Nii Kõva, Padar kui Luigas on sotside juhatuse liikmed - ehk nemad kujundavad poliitikat, mida esindab Ossinovski.

Sama lugu on Padari ja Kõva käpiknuku, Võru linnaape Anti Allasega, kes käib ringi ja kuulutab, kuidas kõik reformierakondlased ja isamaalased on pätid. Samas on Allase lähim võitluskaaslane sotsialist Sixten Sild

mõistetud süüdi korruptsioonis, samamoodi on ametiseisundi kuritarvitamises süüdi mõistetud sotside nimekirjas kandideerinud endine abilinnapea Aavo Hummal.

Anti Allas lubas enne viimaseid kohalikke valimisi jumalakeeli, et kui sotsid linnas võimule saavad, siis valitakse kõigile asutustele parimad juhid konkursi teel. Rahvas andiski valimistel mandaadi sotsidele, sotsid said linnas võimule, ent ei möödunud palju aega, kui Võru linna ühe täht-

kogus läbi suruti. Olgu lisatud, et näiteks Läti jättis selle paktiga liitumata, nii nagu ka mitmed teised riigid.

Inimesed räägivad, kuidas sotsialistid Padar, Kõva ja Allas käivad ringi jutuga, et nemad migrante ja homosid ei salli. Aga siis lähevad ja hääletavad migrantide ja homode poolt. Sotsialistide häältega suruti Riigikogus läbi nii migratsioonilepe kui homoabelud. Selline kahepalgelisus ja variserlikkus on kõige hullem asi, mis üldse olla saab. See oli omane ka nõukogude korrale, kus räägiti ühte ja tehti teist. Kus sõnad ja teod läksid lahku, olid risti vastupidised.

Padar tõi kaasa Lõuna-Eesti hääbumise

Viimasel ajal on räägitud palju Lõuna-Eesti hääbumisest ja otsitud põhjuseid, millest see alguse sai. Pikka aega Võru poliitikas kaasa löönud Tõnu Anton aga teab täpselt, millest see alguse sai. Nimelt kui Ivari Padar oli põllumajandusminister enne Eesti liitumist Euroopa Liiduga aastatel 1999-2002 ja lepiti kokku Eesti liitumise tingimused, siis nõustus Eesti mingil seletamatul põhjusel kõige väiksemate toetustega. Need toetused püsivad kõige väiksemad siiani. Vahe on teiste riikidega kohati kümnekordne. Ehk Eesti põllumehed saavad kuni 10 korda vähem toetust kui teiste riikide põllumehed, kes müüvad oma toodangut ühel ja samal turul.

Kui arvestada, et Euroopa Liidu eelarves (maht 165 miljardit eurot aastas) moodustavad põllumajandus-toetused kõige suurema osa ja sealt tuleb kõige rohkem raha, siis pole ime, miks Eestis areng toppab - raha jagatakse laiali kõigile teistele. Alates 2020. aastast, mil Eesti hakkab Euroopa Liidule rohkem maksma kui sealt tagasi saab, hakkavad kõik eestlased toetama Prantsuse põllumehi-piimatootjaid. Teiste riikide suuremad toetused on põhjus, miks Eesti on üle ujutatud välismaiste odavate toiduainetega ning Eesti enda põllumajandus ja maaelu välja surevad.

Viimases hädas on sotsialistid eesotsas Padariga hakanud rääkima Eesti kaheks jagamisest, et Lõuna-Eesti saaks suuremat euroraha ka pärast 2020. aastat. Selle peale võib küsida, et sõbrad, kus te varem olite?! Padar on olnud korduvalt põllumajandusminister, üksvahe lausa rahandusminister, ta on istunud kordu-

Perearsti tühjaks jäänud kabinet Obinitsas iseloomustab sotsialistide asjaajamist terves Eestis. Foto: Lõunaestlane

NEITSI

ca 23. august – 22. september

Müstiliste ja kaugete planeetide liikumine maamärkides lubab talle edukat eneseteostust. Uraan jääb uuel aastal lõplikult Sõnni märki, mis toob Neitsile üllatuslikult õnnestuvaid välisreise, uusi sõpru või vanade uuesti leidmist ning maailmavaate avardumist. Pluuto ja Saturni liikumine Kaljukitses näitavad vaba aja kasuliku sisustamist, ent ka kohustusi vanemate või vanavanemate ees, kelle eest tuleb hoolitseda. Samas viitab Pluuto sellele, et kunagine vana armastus tõuseb tuhande nagu fööniks. Paraku midagi kindlat nagu ametlik abielu või ühiskondlikud liidud ei õnnestu, kuna see on planeet Neptuuni mõju all, mis tegeleb rohkem ideaalide kui konkreetsete maiste asjadega. Neptuun soosib pigem liite ja koostööd usklike, vaimulike samuti kunstnike, näitlejate ja meremeestega. Uraani valdkonnas on Neitsil rohkem edu ja selleks on teadus, kaasa arvatud astroloogia ja psühholoogia, praktilisemal alal aga lennundus.

Jaanuaris on Neitsi intellektuaalne tase kõrge ja ta saab nüüd tegeleda oma meelisharrastustega. Võimalik, et ta võtab käsile mingi uurimistöö, lähtudes nii tööalasest huvist kui ka puhtast uudishimust. Veel leiab ta ae-

ga laste ja sportliku tegevuse jaoks. Kuu teine pool alates 14. kuupäevast toob tülisid, mis on seotud põhiliselt tööasjadega. Teda tülitavad riigi kontrollorganid.

Veebruar toob palju rabelemist ja kohustusi, mis kuidagi äkitselt talle kaela kukuvad. Kolleegid või alluvad ei täida õigeaegselt oma kohustusi ja Neitsil tuleb neid endal lahendada. Kuu esimesel poolel on närvipinged suur, see võib lausa reelt maha võtta ning haigeks teha. 21. veebruarist hakkab elu paranema. Ta leiab rohkem vaba aega, osaleb pidulikel sündmustel ja pöörab enam tähelepanu oma välimusele ning rõivastusele. Nii mehed kui naised näevad elegantsed välja.

Märts on tähtis kuu, siin mõnede inimestega suhtlemine katkeb, kuid teistega see-eest tugevneb. Nüüd on vaja koos liikuda ühise eesmärgi poole ja omada õiget ideaali. See kehtib ka elukaaslase osas. Neitsi vajab seda, et ta elukaaslane oleks temaga ühel meelel mitte ainult koduses sfääris, vaid ka ühiskondlikes ja tööalastes asjades. Ta näeks meelsasti oma elukaaslast sekretäri rollis. Noored ja vallalised Neitsid, kes aastavahetusel kellegi vastassoo esinda-

Kui Neitsi siin midagi teeb, siis peamiselt oma perekonna huvidest lähtudes.

jaga tutvusid, püüavad kevade esimesel kuul mõista väljavalitu sisemist elu: millist vaadet elule too endas kannab. Vastutusrikastel kohtadel olevatele Neitsidele on märts poliitiliste liitlaste otsimise kuu.

Juhul, kui Neitsil õnnestus märtsis inimesi kaasa haarata oma eesmärgi saavutamisele, siis võib aprill kujuneda üsnagi edukaks. Siin tuleb kogu oma organiseerimisoskus välja panna. Kui aga kaasahaaratud inimesed jäid ebakindlaks või asusid koguni konkurendi poolele, on aprillis oodata kõvasti tülisid ja konflikte. Alates 22. kuupäevast läheb igal juhul rahulikumaks ja tuleb ka võimalus reisida. See viimane nädal aitab seniseid probleeme hästi lahendada.

Mais annavad aprilli lõpus tekkinud soodsad olud võimaluse hoogsalt edasi minna. Reisil tekkinud kasulike tutvusi tuleks nüüd kinnitada. Mai on hea kuu rahvusvahelistel sümposiumidel, konverentsidel osalemiseks. Neitsi võib vaimustusse sattuda inimesest, kelle maailmanägemine talle imponeerib, ja see võib olla seotud vägagi spetsiifilise erialaga. Neitsi innustub nüüd ise ühest ideest ja ta sukeldub uurimistöösse. Mõni teine Neitsi võib sel ajal vaimustuda kellegi vastassoo esindajast, sest mai-kuu soodustabki romantilisi elamusi.

Juuni näitab ülekoormatust tööde ja kohustustega. Aga kiiresti ei saa midagi tehtud, sest ta tunneb tihti kollektiivi vastuseisu. Enne kui puhkusele minna, tuleks plaanitud töödega valmis saada. Kuid ühistöö edeneb raskelt ja vaidlusi tuleb palju. Siin on oht otsuseid teha emotsionaalsest seisundist lähtudes, mis tavaliselt pole Neitsile omane. Ta peaks jääma oma põhiinstrumendi – analüütilise ja ratsionaalse mõtlemise juurde.

Juuli tuleb juba märksa rahulikum. Siin saab võimaldada endale väikest suvepuhkust, mida veeta koos perekonnaga – elukaaslase, laste või vanematega. Päril rahulikult siiski ta päevad ei möödu, sest eelneval kuul soetas ta endale kõvasti vaenlasi, kes nüüd midagi tema vastu sepiitsevad ja ta kapist hoolega luukeresid otsivad. Õnneks on perekond tema tugev tagala.

August on oma esimesel poolel üsna rahulik – tuleb jätkata nende asjadega, millega juulis algust tehti. Tal on tihedam ja soojem suhe oma lähedaste ja sugulastega. Neitsi loeb palju raamatuid ja teeb kirjatööd. Aga vanematel inimestel annavad endast

vanad haigused nüüd valusamini tunda. 21. augustist, kui Veenus liigub Neitsi märki, saab alguse seltskondlikum elu. Neitsi tunneb vajadust kuhuugi kaugemale lennata. Välissuhted kujunevad kuu lõpus vägagi edukateks. Mõni Neitsi asub sel ajal taas oma tööpostile.

Septembris võtab ta palju asju ette ja tegutseb mitmel rindel, on heas vormis nii füüsiliselt kui vaimset. Võtnud enda peale hulga töid ja kohustusi, jääb Neitsi nende teostamisega siiski jänni. Mõni püüab suurest töökoormast anda osa alluvatele või lähedastele, aga see ei too soovitud tulemust. Ehkki Neitsi on tuntud kokkuvõtte inimesena, ei oska ta seda olla septembris. Ülemäärane rahaline väljaminek on seotud suuremate osatudega, mis sai tehtud kodu huvides. Hiljem selgub, et seda kõike oleks saanud ka odavamalt.

Oktoobris on Neitsi enam kesken- dunud ühele ainsale tegevusele või tööle, mis talle tundub kõige väärtuslikum olevat. Sellele vaatamata ei lähe kuu esimesel poolel tal tööasjad kolleegide või alluvate vastuseisu tõttu rahulikult. See kuu paistab ühiskonnas silma rohkete streikide poolest, mis tööandjatele tekitab meelehäärmi. Küsimus on palgas. Kuu teine pool, alates 15. oktoobrist, saab olema rahulikum. Läbirääkimiste käigus saavad konfliktid lahendatud. Neitsi tahtejõud oma eesmärgi suunas liikuda pole ka kuu lõpus raugenud.

November toob intellektuaalse elu elavnemist, mis sünnib kohtumistest uute inimestega, kes on humanitaarse haridusega. Tuleb edukaid reise, osalemist konverentsidel ja seminaridel. See on hea aeg oma teadmisi täiendada ja mingil alal uurimistööga alustada. Noortele on see sobiv aeg osaleda viktoriinidel, kus on vajalik nutikus ja vaimne erksus. Ka on see soodne aeg, et avaldada oma mõtteid ajakirjanduses ja esineda suuremate auditooriumide ees, seda eriti poliitikutele.

Detsembris on võrreldes eelmise kuuga vähem dünaamikat ja tegusid. Ja kui Neitsi siin midagi teeb, siis peamiselt oma perekonna huvidest lähtudes. Kuid jutustamist ja intellektuaalseid arutlusi suure maailma teemadel on rohkesti. Kuna Neitsi autoriteet on viimastel kuudel tõusnud, siis pole tal raske oma tahtmist kehtestada ei tööle ega oma lähimbruskonnas. Aasta lõpus jääb ta selle aasta tulemustega väga rahule.

Müstiliste ja kaugete planeetide liikumine maamärkides lubab talle edukat eneseteostust.

valt Euroopa Parlamendis ja olnud oluliste otsuste tegemise juures. Kas ta oli otsuste tegemise ajal purjus?

Tekib küsimus, miks pole kaheks jagamisest varem juttu olnud, kuigi kõigile on olnud teada ja näha, mis saama hakkab. See on jälle tüüpiline näide kahepalgelisusest ja silmakirjalikkusest, kus räägitakse ühte ja tehakse teist. Kus tehakse ainult endale soojad kohad ja oma kamraadidele, aga rahvas kidub ja viireleb. Sotsialistlik kord on igal pool ühesugune ja Eesti inimestele ei tohiks see olla võõras. Sellest sotsialistlikust taagast laulis eesti rahvas juba kord end vabaks, aga nüüd hiilivad vanad ajad vargsi tagasi.

Aktiisid tõmbasid hinge kinni

Teine asi, mis maaelu laastab on teadagi mis - üüratud aktiisid. Ja nende kehtestamise taga polnud samuti ei keegi muu kui sotsialistid. Sotside juht Jevgeni Ossinovski ning tema truud liitlased Padar, Kõva, Luigas ja Allas laulsid ülistuslaule sellest, kuidas kõrgemad maksud tagavad eestlastele parema elu. Maksudest pidi jagatama raha vasakule ja paremale ning kõigil pidi minema järjest paremini.

Tänane reaalsus on aga see, et Lõuna-Eestis on inimestel sitamaitse suus ja elu pole olnud mitme aastakümne jooksul nii raske kui praegu. Kütuseaktsiisi kiire tõus tõstis kõigi kaupade ja teenuste hinnad lakke, mistõttu on Eestist saanud sama kallis maa kui Soome. Aga palgad jäävad Eestis 3-4 korda Soomest maha. Kui sotsialistidelt küsida, miks Eestis palgad väikseks jäid, kui hinnad Soome tasemele tõsteti, siis pudrutatakse vastuseks midagi palgalõhest.

Reaalsus on täna see, et seoses maksutõusudega on Eesti sattunud rahaliselt viimaste aastate raskeimasse seisusse, sest makse laekub oodatust palju vähem. Inimesed keeldusid ostmast sotsialistide pakutud kallist kütust ja alkoholi ning läksid hoopis Lätti, Leetu või Poola, kus hinnad mitu korda odavamad. Seetõttu jääb Eesti riigil ainuüksi aktiisimaksudena saamata ligi 200 miljonit eurot aastas. Sellele lisandub kaasnev kahju turismi ja ettevõtluse pealt, mis võib eri hinnangutel ulatuda miljardi euroni aastas. Ehk siis tekitasid sotsialistid eesotsas Padari, Kõva ja Luigasega eestlastele miljardi euro suuruse kahju. Maksutõusud tõid kaasa kõigi kaupade ja teenuste kallinemise, mis pani põntsuga just vaesemate inimeste rahakotile.

Lõuna-Eesti elu, turism ja kaubandus viirelevad, kauplused lähevad kinni ja ettevõtted lõpetavad tegevuse. Nii suurt laastamistööd pole Eestis olnud alates nõukogude ajast. Inime-

Lõuna-Eesti elu, turism ja kaubandus viirelevad, kauplused lähevad kinni ja ettevõtted lõpetavad tegevuse. Nii suurt laastamistööd pole Eestis olnud alates nõukogude ajast.

sed võrdlevad seda küüditamisega, kus nad on sunnitud oma kodukohast lahkuma, kuna pole tööd ega raha. Sotsialistide juhivas Võrus linnas on elanike arvu langus kõige suurem. Miks see nii on, kui sotsialistid ise räägivad, kui palju head nad kõigile teevad? Inimesed lahkuvad sealt, kus pole, tööd, raha ega perspektiivi ja Lõuna-Eestis on olukord kõige hullem just Võru linnas.

Oma suure jahmerdamise ja saherdamise juures on sotsid jäämas jänni igal pool. Setomaa vald on sotside võimu all, terviseminister on sots, algul Jevgeni Ossinovski, nüüd Riina Sikkut. Aga ei suudeta kõige selle suure võimu juures ära lahendada nii lihtsat asja nagu Setomaa valla Meremäe ja Obinitsa inimestele perearsti

leidmine. Ei suudeta ühte ainsat inimest leida! Selle asemel väntsutatakse ligi tuhandet inimest.

Senine Meremäe ja Obinitsa perearst andis juba aasta aega tagasi teada, et on lahkumas, aega uus leida oli maa ja ilm. Aga ei. Selle asemel teatati möödunud aasta lõpus enne jõule nõ viimasel minutil, et alates aasta algusest enam perearsti ei ole ega ka tule. Küsimise peale anti telefoninumbreid, kuhu helistades said inimesed teada, kuhu neile oli perearst määratud. Kellele Osulasse, kellele Misso, kellele Ruusmäe, kellele Väimelasse, kellele Lasva. Ehk siis 50 kilomeetri kaugusele kodust, kuhu pidid hakkama käima 80-aastased inimesed olukorras, kus ei liigu bussid ega muu transport. Inimesed on välja

arvestanud, et vanad ja väetid ei jõua ühe päeva jooksul perearsti juures ära käia. Aga see pole veel kõik. Peredes määrati üks pereliige ühe, teine pereliige teise arsti juurde. Arstid teineteisest enam kui 50 kilomeetri kaugusel. Perearstindus missugune!

Meremäe valla perearsti küsimus võib tunduda tühine, aga laiemas plaanis iseloomustab see kogu sotside asjaajamist terve riigi tasandil, mis lonkab igast kohast, kuhu ka ei vaataks. Suure hoolimise sildi all on inimeste elu tegelikkuses muudetud põrguks. Seejuures on kõige raskemas seisus just vanad ja väetid, kes vajaksid abi kõige enam, aga keda maksutõusud ja muud jamad löövad kõige valusamalt. Pole midagi kasu mõneprotsendilisest pensionitõusust, kui hinnad tõusevad mitukümmend protsenti ja enam ning arsti juurde minekuks peab ette võtma 50-kilomeetrise teekonna. Ausalt, kui ei teaks, siis ei usuks, et see kõik toimub Eestis, kus jäme ots on läinud sotsialistide kätte.

LÕUNAESTLANE

Lugupeetud Katrin Rahusoovi nimistu patsiendid !

Terviseamet annab teada, et dr. Katrin Rahusoov ei teeninda Teid alates 1. jaanuarist 2019. Kahjuks on Terviseameti poolt välja kuulutatud perearsti konkursid luhtunud ja uue ajutise asendaja leidmine ebaõnnestus. Selleks, et tagada Teile perearstiabi ka edaspidi, määrab Terviseamet alates 1. jaanuarist 2019 nimistu patsiendid ümberkaudsetesse Võru maakonna perearstide nimistutesse. Soovi korral on Teil võimalik hiljem perearsti vahetada.

Infot selle kohta, millise perearsti nimistusse Teid määratakse, saate Terviseametist:

- Grete Must telefon: 7943 571, grete.must@terviseamet.ee või
- Margit Toop telefon 6509 843, margit.toop@terviseamet.ee või
- Terviseameti üldtelefon 794 3500

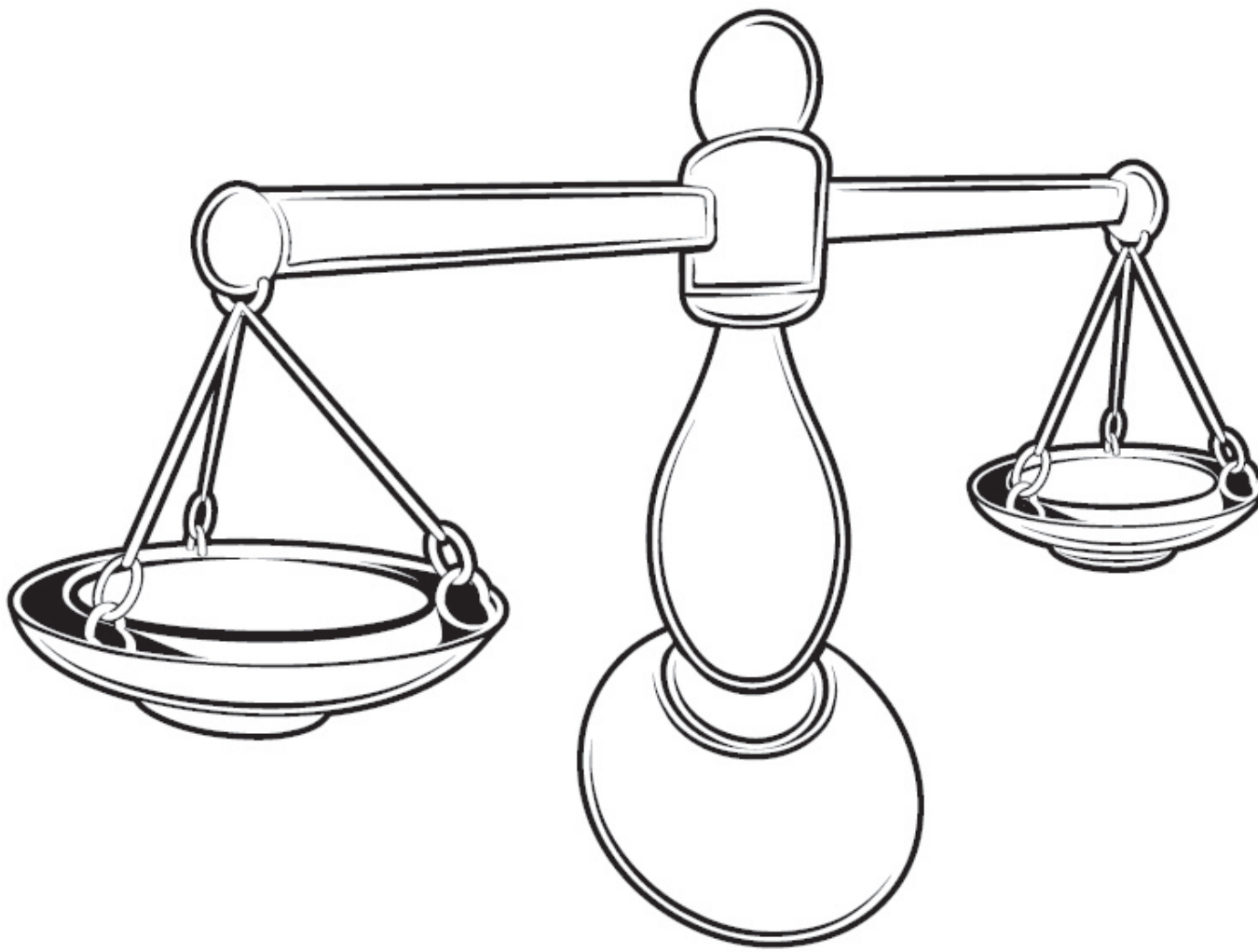
Alates 1. jaanuar 2019 saate ka eesti.ee teabevärava kaudu vaadata, millise perearsti nimistusse olete määratud.

Kui Teil on küsimusi, siis võtke ühendust Terviseametiga.

Loodame Teie mõistvale suhtumisele!

Meremäe ja Obinitsa inimestele anti viimasel minutil teada telefoninumbreid, millele helistades saadi teada, kuhu oli määratud uus perearst. Ühele pere liikmele ühte, teisele teise Võrumaa nurka. Foto: Lõunaestlane

KAALUD

ca 23. september – 22. oktoober

Uus aasta paistab silma suurema suhtlemisaktiivsusega kui seda oli läinud aasta: uued näod, värsked mõtted ja teisest rahvusest inimesed. Sugulastega suhted paranevad ja tekib ka teatud koostöövõimalusi. Aasta tuleb hea kirjutajatele, ajakirjanikele, tõlkijatele, raamatukaupmeestele – kõigi nende erialade esindajatele, kes palju liiguvad, kas siis füüsiliselt või vaimselt. Hästi annab organiseerida koolivendade ja -õdede kokkusaamisi, suguvõsa kokkutulekuid või sugupuud uurimist. Keerulisem ja raskem saab olema kinnisvaraga seotud asjaajamine. Niisama lihtsad pole enam suhted kodustega, pereliikmetega, kellega seoses tuleb kohustusi juurde, kas nende haigestumise või ebaõnne tõttu tööasjades.

Vaatamata sellele, et uue aastaga on Kaalule kätte tulnud vaba aeg, ei ole jaanuaris tal siiski võimalik tegeleda oma meeliasjadega ega sõita ka talvepuhkusele, sest kodused kohustused nõuavad koha peale jäämist. On võimalik, et Kaal hakkab tegelema kodu sisustamise või mööbli ümberpaigutamisega, mis võib kaasa tuua tülisid, sest kodused selliseid muutusi ei soovi. Kuid mingid muutused kodustes oludes siiski tulevad.

Veebruaris on oodata hulgaliselt positiivseid emotsioone. Ühe reisiga seoses tuleb põnev tutvus kellegi vastassoos esindajaga, mis viib Kaalu vai-

mustusse ja võib peagi üle minna tugevaks kiindumuseks. Sellest võib sündida tugev armastus. See kehtib rohkem nooremas ja keskeas olevate inimeste kohta. Vanemate elus on need sündmused seotud lastega. Kuu viimane nädal alates 21. kuupäevast saab ära määrada, kui tõsiselt uut suhet võtta. Siin on võimalik jahenemine, mis ilmselt ajutuse iseloomuga.

Märtsis on hõivatus suur ja töökohustusi on palju, mida tuleb lihtsalt rutiinselt täita. Olukorra teeb halvemaks see, et kas on ta oma või mõne pereliikme tervis vilets, mis aeglustab elurütmi ja toob kaasa lisakoorma. Kuu teisel poolel alates 18. kuupäevast tuleb energiat juurde: Kaal saab enam osalema sotsiaalses elus ning on võimeline mõjutama ühiskonda teatud suunas.

Eelmise kuu lõpus alanud aktiivne sotsiaalne elu saab aprillis suurema hoo sisse. Siin tuleb palju sõite, esinemisi, kus ta püüab inimesi veenda valima tema poolt propageeritud elulaadi. Tuleb läbirääkimisi eri seltskondadega ühise kogukonna loomiseks. Kaaludest poliitikud panevad kokku uut koalitsiooni. Oma elukaaslase või sugulastega tuleb aga lahkhelised, sest need tunnevad end tema poolt hooletusse jäetuna. Kaal saab aru, et sellel kuul tehtud otsused ja ettevõtmised saavad mõjutama tervet ülejäänud aastat ning võimalik et roh-

Aasta paistab silma suurema suhtlemisaktiivsusega.

kemgi. Seetõttu on kõik jõud koondatud kindla eesmärgi saavutamisele. Eesmärgikindlus ongi tema trump.

Mais tuleb vajadus tegeleda oma isikliku elu korraldamisega ja oma lähedastega, kel on ilmselt ka mingid probleemid või raskused, mille lahendamisel tuleb Kaalul osaleda. See viib ta oma tööasjadest ajutiselt eemale. On näha veel muid äkilisi juhtumeid ja sündmusi, mis nõuavad kiiret otsustamist.

Juunis võib tulla ootamatu reisile asumine, mis on küll töökohustustega seotud, kuid mida algselt polnud plaanis. Ülemustega on pingeid, kui ta aga ise on ülemus, siis kammitsevad hoogsat tegutsemist riiklikud seadused ja piirangud. Samas tuleb endiselt abistada lähedasi, kelle elus juunis on tähtsaid sündmusi. Reisil tuleb olla aga tähelepanelik, sest on suur oht hajameelsusele ja asjade kaotamisele – mobiil, pangakaart, rahakott! Eriti tähelepanelik tuleb olla 9. ja 10. kuupäeval. Veel esineb raskusi reisimisel 17.–19. juunil, mil temani jõuavad halvad teated.

Juulis puhkusele minna ei õnnestu, sest tööd on palju. Ka töötõingimused on muutunud tulenevalt uutest seadustest. Ta peab rohkem kõiksugu reeglitega arvestama ja kokkupuuteid tuleb ka kontrollorganitega. Alles alates 23. kuupäevast lähevad elu- ja töötõingimused vabamaks ja osutub

võimalikuks ühendada kasulik meeldivaga.

August sobib paremini suvepuhkuseks ja näitab orientatsiooni enam sõpradele ja vähem tööasjadele. Sellel kuul on rohkem elurõõmu, organism on tugevam ja üleüldse on ta heas vormis. See võimaldab aktiivsemalt osaleda sotsiaalses elus, mõjutada ühiskondlikku teadvust. Alates 23. kuupäevast läheb tähelepanu tagasi perekonnale, kus on jätkuvalt probleeme.

September tuleb rahutu kuu, mil ikka ja jälle tuleb tegeleda teiste probleemidega ja oma lähedaste segaste olude lahendamiseks. Samas on tal endal tööd kuhjaga kaelas. Siin oleks vaja lahendusi otsida intuitsiooni ja oma vaistliku taju abiks võttes ja mitte vaielda, vaid olla valmis kompromissiks. Asjad hakkavad paranema sügise pööripäevast, kus elu muutub rahulikumaks.

Oktoobris on jõudu rohkem ja ka eesmärgid on selgemad. Siin on Kaalul suur tahtmine millegi uuega alustada. Paraku äripartnerid ei näita üles vaimustust ega töökollektiiv entusiasmist. Kaalul kulub hulga energiat teiste veenmiseks, mis võib tal ka õnnestuda. Kuid esialgsetesse kavatsustesse tuleb siiski korrekture teha, vaid siis on koostöö võimalik. Selline suhete iseloom kehtib ka lähedaste osas.

Novembris kannavad eelmise kuu püüdlused vilja. On näha ühise töö tulemusi ja rahalist juurdekasvu. Kaalu juhitud ning alustatud ettevõtmisel näib nüüd olema tulevikku, millega võib teenida ja ühiskonnas tunnustust võita. Kuu teisel poolel on Kaalude populaarsus suur – neist räägitakse, kuna neil on mingi ettevõtmise hästi õnnestunud. Siin on näha pöört vaimsema elu suunas. Materiaalsed ressursid on suunatud ühise huvi teenistusse. Kaal käib joogatundides, osaleb esoteerikute ringis, võimalik on teise linna või koguni riiki ümberasumine. Mõnel piirdub muutus korteri remondiga.

Aasta viimasel kuul, detsembris jätkub eelmise kuu edu, kus paranevad tunduvalt tema elamistingimused – tuleb juurde enam mugavust ja avarust. Kodus võtab ta nüüd sagedamini külalisi vastu ning isikliku elu on tunduvalt paranenud. Intensiivistub ka tema intellektuaalne elu. Kaalule pööratakse tähelepanu ja ta on muutunud enam vajalikuks. Võimalik, et oma uuest maailmavaatest lähtudes võtab ta humanitaaralal kätte mingi uurimistöö või osaleb poliitikas. Neisse uutesse püüdlustesse tahab ta haarata ka oma sugulased, mis mõneti õnnestubki. Aasta lõpul jääb Kaal oma saavutuste ja töötulemustega rahule.

PÕNEVAT GENEETIKA MAAILMAST: TÜTRED PÄRIVAD OMA INTELEKTI ISADELT, POJAD EMADULT

Kas teadsid, et pojad pärivad oma intellekti emadelt, aga tütreid isadelt, ja sedagi vaid 50-protsendilise tõenäosusega?

Nagu vahendab econet.ru, siis poeg ei päri oma isa intelligentsist 100-protsendilise tõenäosusega mitte midagi. Siin mõned geneetika olulisemad seaduspärad:

1. Intellekti ei anta edasi isalt pojale. See tähendab, et kui olete geenius, siis teie poeg ei saa sellest endale midagi.

2. Niisamuti ei kandu idiotsus edasi isalt pojale. See tähendab, et kui te olete üks kretiin, siis teie poeg pole selline idioot nagu teie (mis puhul teid õn-nitleme).

3. Intellekt kandub isadelt edasi ainult tütardele. Ja sedagi ainult poole ulatuses.

4. Seega pärib mees oma intellekti ainult emalt. Mille ema päris omakorda oma isalt.

5. Geenuste tütreid omavad poole võimekusest, mis oli nende isadel. Aga nende pojad on tõenäoliselt geeniused.

6. Kui oled aga rumal isa, siis saavad tütreid kaasa ainult poole sinu tarkusest. Seetõttu geniaalseid naisi peaaegu et ei esine. Nagu pole ka saajaprotsendilisi nais-idiote. Aga meesgeenusi ja meesidiote on väga palju. Siit tuleneb edutute alkohoolikute ja üksikemade põlvkond. Aga ka Nobeli laureaadid (kellest enamus on mehed).

Järeldused meeste jaoks:

1. Et teada saada oma poja võimekust, vaata oma naise isa (kui ta on akadeemik, siis on ka sinu poeg

tark).

2. Sinu tütar saab poole sinu mõistusest. Aga ka poole sinu debiilsusest. Oma intellektilt on ta lähedsem sinule. Tema poeg saab aga kõik sinu vaimsed võimed. Tahad tarka põlvkonda – unista tütredest.

3. Sinu vaimsed võimed on pärit emalt, täpsemalt vanaisalt.

Järeldused naiste jaoks:

1. Sinu poeg on vaimsetelt võimeelt – sinu isa koopial, nii et manitsused stiilis „sa oled sama loll nagu sinu isa” – pole päris korrektsed.

2. Sinu tütar on nagu sa ise, aga tarkuse poolest nagu tema isa. Tema pojad on omakorda sinu mehe koopial.

Tähelepanekud vanuse kohta:

Arvatakse, et inimesed elavad

kauem, aga see pole päris nii. Peamine pikaajalisuse põhjus pole üldse see, et inimeste vanaduspõlv on pikem. Asi pole selles, et vanadus kestab kauem, vaid selles, et see saabub hiljem. Nende jaoks, kes praegu on 45, 50 või 55 algab vanadus alles vanuses 75-80. Nii et tervelt 25 aastat, neljandiku sajandi võrra hiljem kui eelmistel põlvkondadel.

Veel üsna hiljuti oli inimese elus kolm perioodi: lapsepõlv, küps iga ja vanadus. Nüüd algab aga küps iga alles 50-selt ja see tähistab inimese elus täiesti uut etappi, mida varem ei olnud.

Mida me selle uue etapi kohta teame?

1. See vältab peaaegu 30 aastat – 50. kuni umbes 75. eluaastani.

2. Erinevalt varasemast ajast aval-

duvad just sellel perioodil inimese füüsilised ja intellektuaalsed võimed. Enamasti püsib võimekus samal tasemel, aga paljudel juhtudel on veel suurem kui noorelt.

3. See on inimese elus parim ja kõige kvaliteetsem periood, kuna katkeab endas tervist, jõudu ja kogemust. Ütlus „kui oleks noorelt teadnud, oleks vanaduses suutnud” enam ei kehti. Kõige õnnelikum hetk inimese elus saabub nüüd 65-aastaselt.

4. Need, kes praegu on 55-65-aastased, kogevad seda perioodi esimest korda inimkonna ajaloos. Varem seda polnud, kuna inimesed vananesid kiiremini.

5. Lähimate aastakümnete jooksul muutuvad inimesed vanuses 50-75 kõige suuremaks vanusegrupiks terves maailmas.

Foto: Pexels

JULM: SOTSID LÕID ERIVAJADUSTEGA LASTELE NOA SELGA

Vabaerakond tegi riigikogus ettepaneku tõsta erivajadustega laste toetusi, mis on olnud muutumatud 12 aastat ja selgelt ajast maha jäänud. Mis on üllatav, et sotsid laitsid selle maha.

Vabaerakonna ettepanekule mitmekordistada puuetega laste toetusi olid vastu sotsid, kes enda väitel on alati nõrgemate eest väljas. Toetuste

tõstmise poolt oli aga üllatuslikult hoopis Reformierakond! Seega on täielik jama sotside jutt sellest, et nemad on nõrgemate poolel. Lisaks tuli välja, et sotsidel on plaan tulevikus puuetega lastelt riiklik toetus üldse ära võtta.

Lõunaestlane toob välja olulisemad kohad ettepaneku arutelust riigikogus:

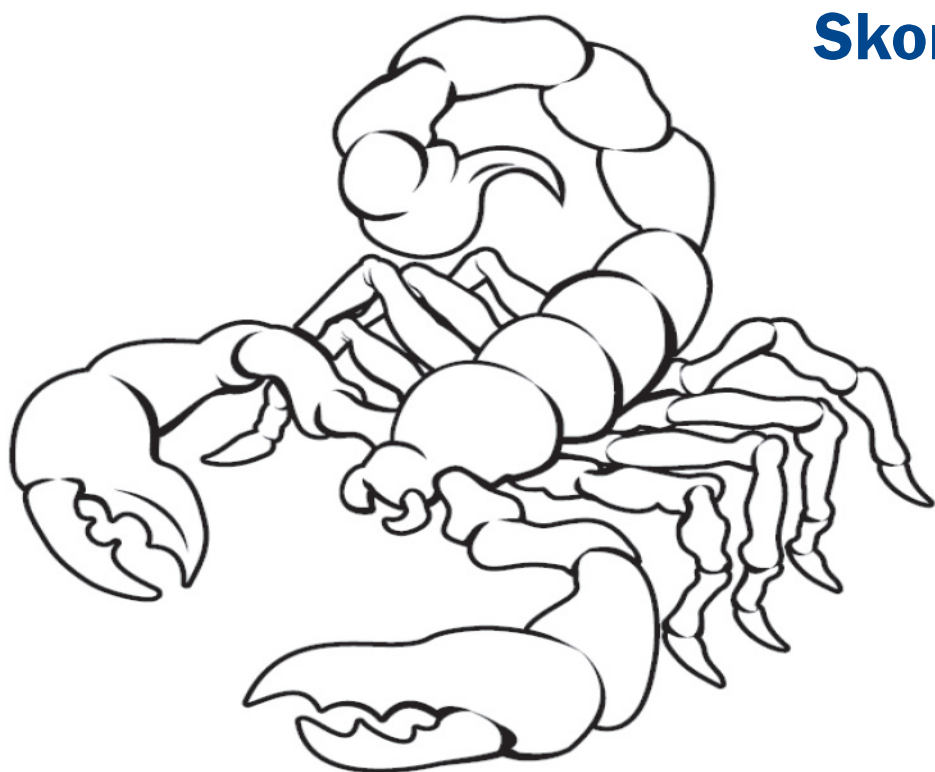
Monika Haukanõmm (Vabaerakond): Kui eelnõu saab siin saalis teie toetuse, siis tõuseb keskmise ja raske puudega lapse sotsiaaltoetus tänase seisuga võrreldes kahekordseks ning sügava puudega lapse toetus suureneb kolmekordseks. Kuna puudega lapse toetust ei ole tõstetud 2006. aastast saadik ehk tervelt 12 aastat, siis pole mõtet teha nn näi-

likku tõstmist minimaalsete summadega mängides, vaid tuleks tõsta juba märgatavalt ja oluliselt.

Aivar Sõerd (Reformierakond): Aitäh, austatud juhataja! Austatud ettekandja! Ma kuulan seda arutelu ega jõua mitte kuidagi ära imestada. Rahal oli aastal 2006 ju hoopis teistsugune väärtus kui tänasel päeval,

...jätkub leheküljel 19

SKORPION

ca 23. oktoober – 22. november

Skorpionid on läinud valgusfoori rohelise laine tsüklisse.

Skorpionid on läinud valgusfoori rohelise laine tsüklisse: kõik foorid näitavad rohelist, ei tule ühegi punase tule taga seismist. Skorpionis on ärganud hasart ja kirk kogeda võimalikult palju midagi erilist ja kätte saada hinnalisi asju. Uus aasta võib varanduse omandamises üsnagi edukas olla. Ta saab kätte kinnisvara, mis võib tulla päranduse kaudu või siis teostab sugulaste abiga õnnestunud korterivahetuse. Talle satuvad ette ka head sissetulekut ja kasu töötavad äriprojektid. Paljud Skorpionid hakkavad rohkem tähelepanu pöörama oma väljanägemisele: panevad selga ilusamad rõivad ja ehivad end kallihinnaliste ehetega. Mõnel võib toimuda suurem imidžimuutus – ta läheb iluoperatsioonile või värvib juuksed ära. Ka armastuselu on jätkuvalt põnev ja intensiivne. Uus aasta toob juurde üllatuslikke vahejuhtumeid vastassooga, millele viitab Uraani liikumine Sõnnis. Toimub mingi äratundmine esimesest silmapilgust või üks ammune suhe võib äkki taas elustuda.

Jaanuar on üsna tavaline oma aasta alguse sündmustega: on pidusid, väiksemaid väljasõite, natuke puhkust, kuid ka töökohustusi jätkub. Teatud ülekoormatust tööga tuleb 4.–6. jaanuaril, millele lisanduvad kodus riiud või halvad teated sugulastelt. Üldiselt töötab Skorpionide pea hästi, nad teevad kaugeleulatuvaid

plaane, aga mõni käib hoopis ennustaja juures. Jaanuar on sobiv kuu mõjutada oma ülemusi.

Veebruari esimesed päevad tulevad rasked uudiste poolest, mis on seotud sugulaste või muude lähedaste inimestega. Ka üldisemalt on pühendumist rohkem perekonnale ja talvepuhkust saab veeta koos perega. Rahalised väljaminekudki saavad tehtud põhiliselt perekonna huvides, sealhulgas on ka suuremaid oste nagu näiteks mööbel. Pereliikmed ja sugulased on sellel kuul eriti aktiivsed Skorpionile oma soovide ja tahtmistega peale käima. Kuu teisel poolel, alates 16. veebruarist läheb elu seltskondlikumaks ja elavamaks pidulike sündmuste poolest ning siis on hästi näidustatud ka tutvused vastassooga.

Märtsi suurem osa on Skorpionile edukas, aga isiklik ja armastuselu sujuvad endiselt hästi kuni kuu lõpuni. Skorpionil on palju abilisi ja toetajaid, kes näevad temas sobivat liidrit, kelle edusse nad usuvad. See puudutab tööd ja ühiskondlikus elus osalemist. Aga alates 20. märtsist läheb suureks vaidluseks ja 28.–29. kuupäevadel on võimalik koostööpartnerist lahku minek.

Aprilli iseloom sõltub märtsis tehtud valikutest. Kui ikkagi lepatakse partneriga koostöö osas kokku, siis jätkub varasematel kuudel tehtud plaanide elluviimine, muul juhul jääb

Skorpion oma kompromissituse tõttu üksi. See on talle saatuslik kuu – kõik mis varem sai valesti tehtud, annab nüüd valusalt tunda aga see, mis õigesti, saab nüüd kinnituse. Ka rahaküsimused on teravalt päevakorral. Kõige tähtsamate otsuste tegemine langegu päevadele 4.–6. aprill, edasi läheb elu nagu iseenesest.

Mais kulgebki kõik märksa paremini ja sujuvamalt, eriti hästi läheb meeskonnatöö – ühises taktis ja rütmis. Talle alluval kollektiivil on motivatsiooni ja entusiasmi. Skorpioni eneseteostusvõimalused laienevad veelgi. Mõnel on sellel kuul ka ilus ja intensiivne armastuselu inimesega, kellega ta tutvus talve lõpul. Aga 21.–24. kuupäevadel on näha arusaamatusi, mis tekivad rahade pinnal.

Ka juunis on rahaküsimused endiselt päevakorral ja pahanduste allikaks. Tegemist tuleb kontrollorganite ja maksuametiga. Ühtaegu nõuab perekonnaga seotu juunis rohkem rahalisi kulutusi. Tööl on vaidlused tulevikuplaanide osas. Kogu juuni on Skorpion emotsionaalselt ülesköetud aga eriti 13.–20. kuupäevade vahelisel ajal, kus ilmneb kalduvus lausa agressiivsusele. Jaanipäevast saab elu taas rahulikum olema.

Juuli sobiks hästi puhkuseks, sest ta näitab perekesksust ja viibimist kaunis looduskeskkonnas. Samal ajal on hästi näidustatud ka ühiskonna probleemidega tegelemine. Skorpionis suureneb huvi kasvatus- ja haridussüsteemi vastu ja keskseks teemaks võib talle noorsoo kasvatus kujuneda. Tuleb osalemist suvelaagrites. Oma plaanidesse ja ettevõtmistesse tahab ta kaasa haarata ka oma lähedased inimesed.

Skorpion jälgib tähelepanelikult maailmas toimuvat, selle poliitilist ja finantsilist olukorda, kuid välisreisid sel kuul pigem ebaõnnestuvad. 15.–19. augustil võib temalt kuulda teravaid väljaütlemisi ühiskonnas toimuva kohta. Kuu lõpus 29.–31. kuupäevadel ootab teda tööalane edu. Augustis kannavad eelnenud kuude pingutused häid vilju. Skorpionil jätkub oma ametis optimismi ja entusiasmi, ta tööasjad hakkasid paremini minema ja ka ühiskondlikus elus saab ta palju kasulikku ära tehtud. Ta võib panna käima sotsiaalseid liikumisi, organiseerida näiteks kasvõi streiki kehtiva haridussüsteemi vastu. Tal on võimet ärgitada inimesi välja astuma oma huvide eest. September toob uusi võimalusi tegutsemiseks mitmel rindel.

Eelmisel kuul saavutatud liidri-

positsioon on suurendanud ka vastust. Ta on nüüd autoriteet, kelle sõnal on mõju. Kuid siin on mõningane oht laiali valguda ja otsuseid vastu võtta kiirustades, kuna aega napib süvenemiseks. Süsteem, kuhu ta kuulub või mille liidriks ta on, vajab oma funktsioneerimiseks pidevat kütet, milleks on töepärane info. Alates 20. kuupäevast levitavad konkurendid ja muud vaenlased teadlikult vale-infot, mis tekitab Skorpioni tööasjades segadust ja intriige.

Oktoober on psühholoogiliselt talle halb kuu, sest tema vastu suunatud valeinfo levitamine ja petmine on tekitanud tööasjades kaose ja halvendanud tema tervist, mistõttu kogu elurütm on aeglasem. Võimalik, et mõnest liitlasest ja koostööpartnerist ta loobub. Eriti tige on olukord 4.–8. kuupäevade sees. Kui puhastustöö on tehtud, siis alates 23. oktoobrist saab alguse parem ja stabiilsem tööperiood. Kuu viimane nädal paistab silma ka uuesti aktiveerunud armastuselu poolest.

Novembris tuleb positiivset energiat juurde, mis teeb tööalased läbi-rääkimised ladusamaks. Ta enda algatusvõime on tugev ja tuleb vaid veenda teisi kaasa tulema. Skorpionile omane müstiline magnetism on siin oma maksimaalses ereduses, mis tagabki talle veenmisjõu inimeste mõjutamisel. Tähtis on ka püüda lõpetada vanad ja poolelijäänud projektid, mis võimaldaksid kätte saada suured rahad. November saab olema aasta teise poole kõige intensiivsem tegutsemise kuu, kus pingutused kannavad ka vilja. Aga alates 22. kuupäevast tuleks tuurid maha võtta, rohkem sulanduda ühistegevusse ja mitte püüda kõike ise juhtida – ei tasu vinti ka üle keerata.

Detsembris töötab tema ettevõtte või süsteem justkui iseenesest ja Skorpionil ei maksaks kollektiivi enda huvidest lähtudes suunata, et mitte jääda üksi. Sellel kuul saaks ta hästi elada ainult iseendale või väiksemas ringis oma lähedastega. Ta võib ka raha pillata kallite asjade ja kvaliteetveinide peale ning lihtsalt elu nautida. Jupiteri liikumine detsembris Kaljukitses suurendab huvi esivanemate vastu ja võib panna teda tegelema sugupuu uurimisega või memuaaride kirjutamisega. Noortele tähendab see kuu õnnestumist haridusteel ja võimalust asuda õppima välismaa prestiižikasse ülikooli. Aasta lõpul jääb Skorpion saavutatuga rahule: tema elukvaliteet on tõusnud ja nüüd saab elu võtta vabamalt.

Tähtis on ka püüda lõpetada vanad ja poolelijäänud projektid, mis võimaldaksid kätte saada suured rahad.

vaadates tohutuid hinnatõuse, mis meid on tabanud ja järgmisel aastal ees seisavad. Kas valitsuse esindaja oma kirjas ka selgitas, miks ikkagi järgmise aasta eelarves ei ole võimalik seda probleemi ära lahendada, olukorras, kus riigi majandus on viimase kümne aasta parimas seisus?

Kui eelarvet vaadata, siis näeme, et raha loobitakse nii paremale kui ka vasakule, küll Eesti Energiale 143 miljonit, küll kingitakse 2,5 miljonit Kreekale, Rahandusministeerium tellib piirikaubandusuuringuid kümneid kordi kallima hinnaga kui see, mille eest konjunktuuriinstituut selle ära teeks. Miks? Kas valitsus oma kirjas ikkagi selgitas, miks järgmise aasta eelarves pole seda võimalik ära lahendada, miks kunagi tulevikus on riigil rohkem rahalisi võimalusi?

Monika Haukanõmm: Nad ei öelnud, miks nad seda ei tee ja miks nad ei tee seda juba järgmisel aastal, vaid nad ütlesid, et nad vaatavad üle kogu süsteemi. Nagu ma juba ütlesin, on ka valitsuskabineti memorandumis kirjas, et tegelikult on selle taga see, et soovitakse tulevikus puude määramine sellisel moel võib-olla üldse lõpetada ja anda see toetus üle kohalikele omavalitsustele.

Aivar Sõerd: Austatud juhataja! Austatud ettekandja! Kui valitsusel on tõsine plaan lähiajal see probleem lahendada, siis see peaks ju kajastuma kuidagi riigi eelarvestrateegias, mis on ikkagi aastateks ette tehtud /.../ Aga ega te ei ole uurinud, kas riigi eelarvestrateegias mõne järgmise aasta rea peal on vajalikud summad kirja pandud?

Helmen Kütt (sotsialistid): Ainult see, et on sügav puue, ei pruugi näidata vajaduse suurust. Üksnes raha andmine aitab vähe. Toetuse tõstmine on vajalik, kuid seda tuleb teha ikkagi nii, et see ei motiveeriks peresid lapsele puude määramist taotlema. Väga tihti on see lihtsalt ka majandusliku toimetuleku toetamine.

Andres Herkel (Vabaerakond): Aitäh, härra juhataja! Austatud komisjoni esimees! Kummastav on siin eeskätt eri toetuste tasakaal, üks tõuseb järsult, mitu korda, ja teine püsib 12 aastat paigal. Öelge nüüd, palun, kuidas sotsiaalkomisjon selle probleemiga kavatseb edasi minna. Väga hea, et te seda eelnõu toetate, sellega tuleb edasi liikuda, selleks et see probleem lahendada. Aga kuidas ikkagi saavutada eri toetuste tasakaal, mida oleks edaspidi võimalik kas indekseerimisega või mingi sellise meetodiga ka pikas vaates hoida?

Sotsiaalkomisjoni esimees, sots Helmen Kütt süüdistas puuetega lapsi kasvatavaid peresid selles, et need üritavad alusetult rikastuda.

Helmen Kütt: Siin ettekandja juba kasutas väidet, et ta ei ole nõid Nastja ega selgeltnägija. Mina ka mitte.

Maris Lauri (Reformierakond): Hea istungi juhataja! Head kolleegid! Reformierakonna fraktsioon toetab eelnõu. Ma ütlen isiklikult enda nimel, et väga hea, et Monika selle teema tõstatab. Mina, kes ma ei ole väga palju sotsiaaltemadega tegelenud, ei teadnud seda probleemi. Mulle meeldib selle eelnõu lähenemine, sellepärast et see on üks toetusi, mis on oma loomult tegelikult vajadusega seotud, aidatakse neid, kel tõesti on abi vaja. Teiseks kindlasti see, et toetus on jäänud nii pikalt seisma, et seda tuleks tõsta. Puuetega laste toetamine on kindlasti vajalik, kuid iga toetus peab olema läbi mõeldud, kaalutud ja põhjendatud, et abi saaksid just need, kellel on seda vaja, ja viisil, mis nende abivajadust vähendab /.../

Milliseid järeldusi võiks meie arvates teha? Me peaksime kindlasti kiiremas korras tõstma toetusi neil, kellel on seda kõige rohkem vaja, ehk sügava puudega laste toetusi. Nüüd, kui me teame, et tegelik kulu võib olla üle 12 miljoni, tundub meile, et me peaksime tõesti seda asja vaatama, ja kui me ei suuda ka kohe jõuda ühele meelele selles, kas keskmise ja raske puudega laste toetust tõsta, siis sügava puudega laste toetust me peaksime kindlasti tõstma. Kokkuvõtteks veel kord: Reformierakonna fraktsioon toetab seda eelnõu ning me tahaks näha selle kiiret ja edukat menetlust Riigikogus. Aitäh!

EHK SIIS: Valitsusel on plaan lõpetada ära ka riikliku puudetoetuse maksimine ning lükata ka see (nagu hooldaja toetus) kohalike omavalitsuste kraesse. Mis tähendaks siis seda, et iga kohalik omavalitsus saaks

ise otsustada, kui palju ta puudega lapsele toetust maksma hakkab. Kuna paljudes omavalitsustes jääb hooldajatoetus 20-30 euro kanti, siis tähendab see valitsuse plaan puudega lapse vanemale seda, et ta hakkab ka lapse puudetoetust saama senise 80 euro asemel 20-30 euro kanti.

Lühidalt kokkuvõttes tuleb väljaviidetest selgelt esile, et ettepaneku vastu olid sotsid. Sotsiaalkomisjoni esimees, sots Helmen Kütt süüdistas puuetega lapsi kasvatavaid peresid selles, et need üritavad alusetult rikastuda, lastes oma lastele raha saamise eesmärgil puudeid määrata. Kui Andres Herkel uurib, kuidas sotsiaalkomisjon asjaga edasi kavatseb minna, nähvab Helmen Kütt, et ta pole nõid Nastja.

Ettepanekut toetasid Reformierakond ja muidugi Vabaerakond. Kõige aktiivsemalt võitlesid puuetega laste eest Aivar Sõerd ja Maris Lauri.

Seega taguge endale pähe – sotsid ei seisa kõige nõrgemate eest. Kõige nõrgemate eest seisab, nii paradoksaalne kui see ka ei ole – Reformierakond.

Refereeris IRJA TÄHISMAA

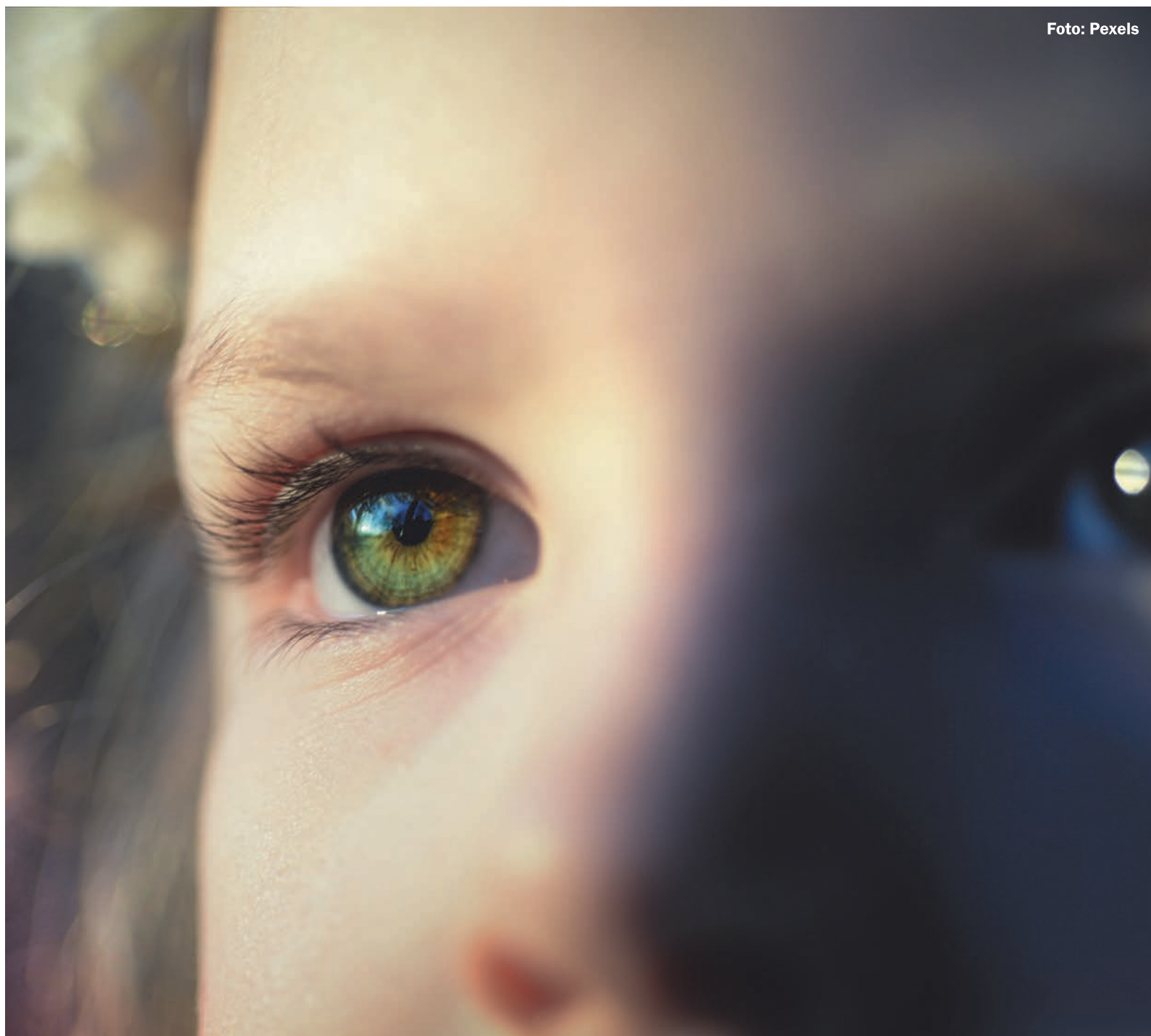

Foto: Pexels

AMBUR

ca 22. november – 22. detsember

Igal juhul saab uus aasta olema soodne uuteks algatusteks.

Jupiteri liikumine tema omas märgis Amburis lubab äratust ja ärkamist nendele aladele või tegevusele, mis sellele märgile Jumala poolt on ette nähtud: teoloogia, filosoofia, õigus-teadus, võõrkeelte filoloogia, teiste rahvaste kultuurilugu. Eriti hea on see seis noortele, kellele avanevad õppimisvõimalused mainitud aladel. Vanemad ja eakamad inimesed hakkavad tundma vajadust vaimsema elu järele, tahavad rohkem reisida või külastavad kirikuid. Igal juhul saab uus aasta olema soodne uuteks algatusteks. Keerulisemaks kujunevad kodu ja perekonnaga seotud asjaolud, olukorrad võivad asjad viia selleni, et elukoht ja kodu oleksid justkui ulgumerel, mida lained kõigutavad.

Jaauanuaris tuleb tegelemist rahadega. Mõni vahetab seda kulla vastu, teine paigutab kinnisvarasse. Ambur tahab end materiaalselt kindlustada. Maailmas toimunud sündmused on pannud ka teda kartma võimalikku finantskrahhi. See võib olla peamiseks põhjuseks, et Ambur tahab raha

paigutada sellesse, mille väärtus ei kuku. Ka kodus käib elukaaslane talle rahaküsimustega väga peale. Informatsiooni, mis finantsmaailma puudutab, tuleks siiski mitu korda üle kontrollida, sest siin võib olla ka teadlikku valet.

Veebruaris on Ambur rohkem omas elemendis, kuna ta saab palju liikuma ja reisima. Ta tutvub inimestega, kes aitavad tal leida uusi tööalaseid võimalusi, mis on hästi tulutoovad. Ka on tal tahtmist osaleda rahvaspordi üritustel või neid ise korraldada. Igal juhul pannakse sellel kuul Amburit tähele. Häid ettepanekuid, kus ta saaks end tõestada, tuleb palju, sealhulgas ka armastussuhet pakkuvaid.

Märts on vaiksem aeg, kus saab tegeleda koduse majapidamise, remondi, aiatööde ja õhtuti arvutimängudega. Kevade algusega 21. märtsil hakkab Ambur tegelema uute huvialadega, millest ta aasta algul unistas, kuid milleks praktilised toimetused polnud seni aega andnud. Nüüd

tahab ta teha vaid seda, mis teda tõeliselt vaimustab ja hakkab tegema ettevalmistusi reisile asumiseks.

Tema aprillikuu sagedased sõidud jätavad mulje nagu oleks tegemist juba ümbermaailmareisiga. 19. aprillist aga algavad mingid muudatused tema töökohas. Ambur tõstetakse teise ruumi ja võimalik ka, et hoopis tähtsamale ametikohale. Kuid juba 24.-26. aprillil tuleb sellel uuel töökohal riidlemist ja arusaamatusi, kus Ambur peab ennast maksma panema, mis ei pruugi tal aga õnnestuda. Siin peab keegi teda aitama ja mingid reeglid paika panema.

Mais muutub töötegemine rutiinseks. Kodus nõutakse, et ta peaks minema maale kevadtöid tegema. Tema abikaasa paistab sealjuures silma erilise aktiivsusega, ajab teda pidevalt taga midagi tegema nagu üks kodune töödejuhataja. Amburi jaoks on aga kõige tähtsam, et töökohas kõik hästi sujaks. Koduseid toimetusi võtab ta ette vaid kartusest elukaaslasega riidu minna.

Juunis lähtub Ambur ainult oma tahtmistest ja püüdlustest ega arvesta enam teistega. Seetõttu on elukaaslasel raske temaga milleski kokku leppida. Ka tööil jagub Amburil pingeid. Ta ise tahab aga kõigest liigest vabaneda ning arvab, et olles eelnevatel kuudel oma kohustused täitnud, siis nüüd adjöö – ta lendabki minema. Parem oleks reisile asuda kuu esimesel poolel, sest alates 17. juunist kuni kuu lõpuni on oht avariidele või traumadele liikluses. Pealegi kukub talle kuu lõpul kaela kõiksugu kohustusi, mis on väga ärritav, ka lähedastega on suured riidud 26.-30. kuupäevade sees.

Juuli esimene pool pole samuti hea, sest eelneva kuu lõpul kaela langenud kohustust vabanemine osutus keerulisemaks kui ta eeldas. Tekivad probleemid kinnisvara ja elukoha küsimustes ning tal on raske otsustada. Ambur muutub närviliseks ja seetõttu on taas oht liiklusavariile, eriti 15.-18. kuupäevade sees. Reisile minnek on võimalik ja soodne alles alates 23. juulist.

Augustis on Amburil vajadus uute elamuste järele, mistõttu ta läheb mingi seltskonnaga matkale või lendab üksinda tundmatusse linna. 19. augustist on reisidega kõik hästi ja seda isegi siis, kui ta võtab midagi ette eksrompt, ilma ettevalmistusteta. Just ootamatud seiklused on talle sellel kuul meeltemööda. Kes vallalised, need võivad leida oma teise poole,

kuna armuasjadeks on kuu esimene pool igati soodne. 21. augustil, kui Veenus koos Marsiga on jõudnud maamarki Neitsisse, tuleb hakata tegelema enam maiste asjade ja tööküsimustega. Kuna Amburi autoriteet on tõusnud, on õige aeg läbirääkimisteks ülemustega oma töötingimuste üle. Igatahes on kokkulepped augustis võimalikud ja talle kasulikud.

September nõuab asjalikkust ja praktilisust. Töö paneb ta kindlatesse raamidesse ning välja kujuneb üsna sobilik elurütm. Kuid mitte kõik, mis Amburi ümber sel kuul toimub, talle ei meeldi. Tuleb pingeid nii ülemuse kui elukaaslasega, kes sunnivad teda tegema töid, millest ta ise huvitatud pole. Abikaasa heidab ette vähest abi koduses majapidamises. Eriti teravaks läheb olukord 20.-27. kuupäevadel.

Oktoobris toimub ühiskonnas ja maailmas sündmusi, mis mõjutavad paljude elukvaliteeti ja sellest ei jää Amburgi kõrvale. Ta hakkab huvi tundma astroloogiliste prognooside vastu, suhtleb targemate inimestega, kelle seisukohtadega võib arvestada. Tundub, et sellel kuul suhtleb ta väga erinevatest valdkondadest inimestega, et aru saada, kust suunast tuuled puhuvad. Alates 23.-29. kuupäevadest on näidatud taas konfliktid nii lähedaste kui võõrastega ja jälle traumade ja liiklusavariisse sattumise oht...

Novembris sunnib ta end rutiinse töötegemisse, et lõpetada sügisel alustatu ja saada lahti varem antud lubadustest ning kohustustest. Kuu esimestel päevadel on olemine vilets. Edaspidi tervis küll paraneb ja kuu lõpus täitub ta uue energiaga. See on kui Jupiteri enda kingitus oma lastele enne Amburi märgist lahkumist, mis toimub 2. detsembril. Novembri lõpus tunneb Ambur end väga jõuliselt, ta astub otsustavaid samme, et saada vabaks teda piiranud töötingimustest ja ülemusest. Sellel on ka tulemusi – ta võib avada oma ettevõtte või kaupleb vanas kohas endale välja vabamad tingimused, et mitte käia tööil kellast kellani.

Jupiteri liikumine detsembri alguses Kaljukitse märki lubab suuri rahasid ja tõesti – eelnevatel kuudel tehtud pingutused toovad talle nüüd rahalist edu. Enamus Amburitele on detsember aasta teise poole kõige õnnelikum kuu.

Eakamad hakkavad tundma vajadust vaimsema elu järele, tahavad rohkem reisida või külastavad kirikuid.

VÕRUMAALT PÄRIT MONIKA HELME ON OMASTEHOOLDUSEGA VÄGA LÄHEDALT KOKKU PUUTUNUD

EKRE üks juhtfigure, erakonna esimehe Mart Helme abikaasa Monika Helme on pärit Misso vallast Võrumaalt. Ja see pole ainus vähem teada fakt Monika Helme kohta – ta on nimelt olnud tervelt 13 aastat oma haigete lähedaste hooldaja ning teab seetõttu täpselt, millises olukorras on praegu Eesti omastehooldajaid ning sotsiaalsüsteem.

Ühel hetkel tuli Monikal hooldada väikeses korteris kaht vanainimest ning kasvatada samal ajal kaht pisikest last. EKRE omastehooldajatele miinimumpalga tagamise idee on välja kasvanud justnimelt Monika enda rängast kogemusest. See on tõeliselt inspireeriv lugu ühest väga kangest ja suure südamega Eesti naisest.

Järgneb intervjuu Monika Helmega.

Monika, mainisid, et oled Võru juurtega. Räägi, palun, lähemalt, kust täpselt pärit oled, millega Su ema-isa tegelesid ja millised mälestused on Sul seoses Võrumaaga. Kas satud ka nüüd vahel siipoole, elab Sul siin veel ka nüüd sugulasi?

Monika Helme: Jah, olen sündinud ja kasvanud Võrumaal, Missos. Mu vanemad on põlised võrumaalsed – ema sündis Meremäel ja isa Vastseliina lähedal Petrusse külas. Mu vanemad olid Misso koolis õpetajad ning ma ise elasin, kasvasin ja käisin koolis samuti seal. Mul on selle kohaga väga head mälestused – kõigist neist inimestest, kaunist loodusest ja õpetajatest. Näen oma lapsepõlvradasid siiaani unes. Kahjuks võeti mu lapsepõlvkodu meilt omandireformi käigus. Seetõttu pidid mu vanemad sealt ära kolima ja minu juurde elama asuma ning ka ma ise ei suuda enam sinnakanti väga minna. Milllest on kohutavalt kahju, sest see kant on mul südames surmani.

Mu sugulased – tädi ja tema lapsed on samuti veel Võrumaal, korra aastas olen viimastel aastatel seal kandis käies ikka tädi juurest läbi astunud.

Võibolla tulevikus muutuvad mu käigud Võrumaale sagedasemaks, sest mu isa lahkus igaviku radadele aasta tagasi (ema juba mõned aastad varem) ja jättis mulle oma isatalu Petrusel. Oleme otsustanud, et mu kõige vanem poeg, kes on juba 30-aastane ja õppinud arstiks, seadnud oma elu sisse Tartus (mis ka ju ikkagi Lõuna-Eesti), saab selle vanavanemate põlistalu endale ning hakkab seal toimetama. Mul endal on ju elu läinud

nii, et ühtepidi elan Tallinnas juba 33 aastat ja sellest paralleelselt Läänemaal 23. Ja minust ei oleks igapäevaselt oma vanavanaisa maadel tegutsijat ja selle kõige eest hoolitsejat. Kuid on tore, kui sul on lapsed, kes asjad üle võtavad, elu edasi viivad, ning mul on kohutavalt hea meel, et mu esivanemate tehtu ei lähe võõraste kätte, vaid seal jätkub elu. Sellised asjad nagu perekond ja suguvõsa... kui üldse midagi siin elus on, mis on tähtis ja kõige sügavamas mõttes oluline, siis just need. Sest neis peituvad inimese juured ja juurtest kasvab välja kõik ülejäänud. Rahvus, kodutunne, riik.

Tean, et oled samuti olnud lähedase hooldaja. Nüüd on EKRE käinud välja lubaduse tagada sügava puudega inimese hooldajale miinimumpalk. Räägi, palun, mis on hooldaja töös kõige raskem, mida on hooldajale kõige rohkem vaja ning miks on lähedase hoolitsus parem kui professionaalse hooldaja hoolitsus. Mida saaks riik veel ära teha, et hooldaja koormat kergendada?

Monika Helme: Jah, olen olnud 13 aastat oma elust omastehooldaja. Mu ema põdes juba noorest east sc-

lerosis multiplexi. Kui mu vanemad nende kodust välja tõsteti, siis kolisid nad minu juurde. Ema tuli Tallinna meie korterisse ja isa läks Lääne- maale meie Suure-Lähtru mõisa. Ema vajas juba igapäevahoolt ning siis vormistasingi end ametlikult hooldajaks. Raha selle eest praktiliselt ei saanud, õnneks aga kaasnes sellega haigekassakaart. Ja tööle minna omastehooldaja ei tohtinud. Kui ema oli määratud veel raske puue, siis põhimõtteliselt oleks saanud hooldamise kõrvalt näiteks poole kohaga tööl käia ju küll, kuid seadused ei võimaldanud.

Kasvasin samal ajal ka juba väikest last ning üks vanainimene ja laps olid päris korralik koormus. Siis aga juhtus nii, et meil tuli enda juurde võtta ka mu abikaasa mõlemad vanemad. Mardi ema oli jäänud pimedaks, see oli tal aasta-aastalt süvenenud, ning 2003. aasta sügisel, kui ta oma Pärnu kodus hakkas pliidi alla käsi- kaudu tuld tegema ja tuli põrandale kukkus, saime telefonikõne – kas sul oleks meile talveks nurgakest, me ei

saa enam üksi hakkama. Elasime siis kolmetoalises korteris viiekesi – mina, Mart, kaks last ja minu ema. Mis teha – läksin ja ostsin kaks madratsit, kolisime koos pisema lapsega elutappa madratsitele, oma magamistoa andsime Mardi vanematele, minu ema koos mu suurema pojaga olid kolmandas toas. Ja tõime Mardi vanemad Pärnust ära.

Mardi isa põdes juba siis kopsuvähki, ta tervis oli väga kehv ning kaks nädalat pärast meie juurde kolimist ta suri... Siis oli selge, et Pärnuse tagasi ei lähe Mardi ema enam kunagi, vaid jääbki meie juurde. Pimeda vanainimese hooldamine oli juba tõsine teema. Pidin ennast ka tema hooldajaks vormistama, kui elu juba kord nii oli läinud. Talle määrati sügav puue. Umbes aasta pärast sündis meile ka kolmas laps perre ning siis olin ma ühtäkki kahe väikese lapse ning kahe hooldatavaga igapäevaselt rakk.

Mingil hetkel kukkus mu ema ja murdis reiekaelaluu. Haiglas hoiti te-
...jätkub leheküljel 23

« Umbes aasta pärast sündis meile ka kolmas laps perre ning siis olin ma ühtäkki kahe väikese lapse ning kahe hooldatavaga igapäevaselt rakk. »

Monika Helme
Foto: erakogu

KALJUKITS

ca 22. detsember – 20. jaanuar

Kaljukits on sellel aastal vähem spontaanne ja elab rohkem sissepoole. 2018. aasta lõpp polnud talle kerge, vaid nõudis ülimald pingutusi, et kõikide kohustuslike töödega valmis saada. Uue aasta esimene pool kuni augustini soosib vaiksemat elamist. Sel ajal tuleb rohkem enesesse süüvimist ja oma koha sügavamalt mõistmist siin füüsilises maailmas. Sellel aastal toovad probleeme talle lapsed: kas juba olemasolevad või on peres oodata juurdekasvu, mis polnud planeeritud. Võib-olla, et ta lastel tekivad koolis probleemid, neilt võidakse midagi varastada või neil on muid arusaamatusi kaasõpilastega. Aasta teises pooles alates septembrist elu-olu paraneb ja tekib jälle võimalus enast rohkem avalikkusele avada.

Jaanuaris püüab Kaljukits leida aega oma pereliikmetele, vaatamata sellele, et töökohustusi on palju. Ta otsib võimalust veeta ühiselt talvepuhkust, mis võibki õnnestuda kuid jääda lühemaks kui soovitud. Sellel kuul toimub nii Päikese kui Kuu varjutus. Samal ajal asuvad rasked planeedid – Saturn ja Pluuto samuti Kaljukitses, mis viitab tõsistele sünd-

mustele. On võimalik lähiringkonnast kellegi lahkumine elust ja tuleb osalemist matustel või piirdub asi lihtsalt kellegi tuttava surmateate saamisega. Kuu lõpp lubab rahaliste olude paranemist.

Veebruar näitabki kulutuste tegemist nii pere heaks kui ka enda välismuse korrastamiseks. Siin on tal võimalik teha muutusi oma stiilis ja rõivastuses. Ka tõuseb pereringis üles küsimus elukoha muutmise, kolimisest teise linna või lausa teise riiki. Lihtne see pole, sest kõik pereliikmed sellega nõus ei ole. Kuu teisel poolel tulevad tööga seoses ringisõitmised ja osalemised pidulikel sündmustel. Seltskonnas pööratakse talle varasemast suuremat tähelepanu ja tema muutunud imidž leiab äramärkimist.

Märts tuleb mõnevõrra vabam kuu, kus tal on rohkem valikuvõimalusi. Nüüd saab sõpradel olema tema elus suurem koht ja tähendus. Sel ajal tuleb sõite ja esinemisi suurema avalikkuse ees, kuid kõik jääb tavalise formaalsuse piiridesse – ei midagi sügavat. Aga just sügavat lähemist elu teatud nähtustele ta ise sellel kuul vajab, seda enam, et ta on

Tuleb rohkem enesesse süüvimist ja sügavamalt mõistmist siin füüsilises maailmas.

intellektuaalselt heas vormis. Ilmselt paneb Kaljukits midagi siiski kirja ja avaldab ka, sest ta soovib saada tagasisidet. Ent millalgi 19.–28.-te kuupäevade vahelisel ajal saab ta kuulda, et teda tagaselja hoopis kritiseeritakse.

Aprillis muutub elu väga intensiivseks. Väljastpoolt pealetulevad sündmused nõuavad korrekture varasematesse plaanidesse ja ka kodu nõuab endale suuremat tähelepanu. Võimalik, et keegi pereliikmetest haigestub, aga samahästi võib ta enda tervis käest ära minna ja puhkust on nüüd hädasti tarvis. Kui Kaljukitse sellel kuul vastu peab ja kõigega toime tuleb, saab ta kangelase oreooli.

Maikuu lubab juba vabamat hingamist ja isegi väikest puhkust, mis muuhulgas võimaldab siluda eelmisel kuul tekkinud pingeid. Ta kogeb väikseid rõõme seoses väljasõitudega loodusesse. Enam tuleb tegemist ja suhtlemist laste ja sugulastega. Noortele Kitsedele lubab mai meeldivaid tutvusi vastassooga ja armumist. Alates 21.–30. maist aktiveeruvad Kaljukitse vastased ja konkurendid ning ka seniste liitlastega tuleb arusaamatusi.

Mai lõpul saadud negatiivsed uudised saavad juunis kinnitust. Tema tegemistele on vastased heitnud halba varju ja ta vigu on veelgi võimendatud. Kaljukitse kompetents antud ametikohal on seatud kahtluse alla. Kuid sellel kuul ei õnnestu midagi lõpule viia ega ära lahendada. Kodu ja töökoht nõuavad temalt ühtviisi täit pühendumist, aga asjad jäävad siiski kõikjal pooleli. Ka mingi vana tervisprobleem võib endast uuesti tunda anda.

Juulis jätkuvad eelmise kuu segadused vähemalt 17. kuupäevani ja asjad on kontrolli alt väljas. Välismaailmas ja ühiskonnas toimuv paneb teda endiselt muretsema oma tööasjade kordamineku pärast. Elukaaslasega on sel kuul palju vaidlust, kuna nägemus tuleviku kohta on mõlemal erinev. Alates 19. juulist läheb elu mõnevõrra rahulikumaks ja ta saab otsida probleemidele lahendust. Ohtlikuks võib kuu lõpus kujuneda kas pangast raha laenamine või ülemäärane raha väljaandmine, sest hiljem saaks kõike odavamalt ja soodsamatel tingimustel.

Augustis on nii kinnisvara müük või ost, suuremate rahadega opereerimine ja ka laenu võtmine paremini näidustatud. Igal juhul viitab see kuu suurtele muutustele, sündmustele või

tehingutele. See, mis aasta alguses oli plaanis, võib nüüd augustis teostuda, olles kas elukoha või töökohaga seotud. Suurem muutus ja täiesti nähtamatult teiste jaoks aga toimub Kaljukitse teadvuses, tema eluväärtuste süsteemis, ideoloogias ja maailmapildis. Uus eesmärgiseltus annab talle rohkesti julgust tegutsemiseks, millega ta ka kuu lõpus silma paistab.

Septembris on Kaljukitsest saanud teotaheline liider, kes teab, mida on vaja teha ja oskuslik juht, kes oskab hästi organiseerida oma alluvate tööd. Paremini sujub nüüd koostöö kolleegidega. Ta lahendab kiiresti eettulevaid probleeme ja oskab oma vastased vaikima panna. Taoline entusiastlik algus sügise esimesel kuul kestab vähemalt 20. septembrini. Alates 21. kuupäevast on Kaljukitses näha väsimuse märke ja ta ärritub kergeti.

Oktoobris on esikohal endiselt tööasjad ja soov kõik oma kontrolli alla saada. Liiga palju on sel kuul ootamatusi ja sündmusi, mis nõuavad kohest ümber orienteerumist. Ei tohi samas alahinnata ohtu sattuda valele või puudulikule informatsioonile, mistõttu ümberotsustamisega võib metsa minna. Infot tuleb palju ja selle kontrollimine võtab aega, aga just seda siis napib. Kaljukits on tundlik oma reputatsiooni osas, mis peab olema kõrge ja laitmatu. Eksimise ja sündmuste vale tõlgendamise oht on aga sellel kuul suur ning taas tõuseb üles küsimus tema kompetentsusest antud ametikohal.

Novembris on selliseid teravaid ja ehmatavaid väliseid mõjusid vähem. Kaljukitse intellekt on enam kontsentreeritud majanduslikele võitudele. Ta suudab lahendada ka eelnenud kuudel üles kerkinud probleemid. Sagenevad kohtumised sõprade ja sugulastega, kelle probleeme ta samuti püüab lahendada. Suur pluss on see, et ta on saanud oma rahaasjad korda, vähemalt niivõrd, et rahu on majas. Alates 19. novembrist, kui Marss liigub Skorpioni – Kaljukitse sõprade märki, täitub ta rohkem loomingulise energiaga.

Detsember on tähtis kuu, sest 2. detsembris liigub suure õnne planeet Jupiter ise Kaljukitse märki. Tema ellu tulevad uued inimesed, kelle huvid ja püüdlused kattuvad tema omadega. See pessimist lõpetab aasta üsna optimistlikult, kuna näeb endale perspektiivikat tööd uuel 2020. aastal.

Kaljukitses ärkab vajadus vaimsema elu järele, mis annab tema eksistentsile uue mõtte ja täidab teda entusiasmiga.

da pärast operatsiooni viis päeva, siis kirjutati välja. Küsisin, et mismoodi ma temaga nüüd hakkama peaksin saama, ta on ju liikumisvõimetu. Kehitati õlgu ja öeldi umbes nii, et meie ei tea midagi, viige ta siit, kuhu tahate. See oli sissejuhatus hooldushaigla temaatikasse minu elus. Kuu aega sai ta olla haigekassa poolt toetatuna järelhoolduses, aga juba umbes poole pealt palus ta mind iga päev jumalakeeli, et tütreke – vii mind siit koju. Ta oli paigutatud hooldushaigla kõige kaugema koridori palatisse, kus praktiliselt keegi ei käinud, kutsunginupp ei töötnud ning ta oli hädas ja kogu aeg üks.

Lõpuks sain ta suure palumise peale registreerimislaua juurde palatisse ümber paigutatud ning olukord leevenes. Aga ikkagi – kui kuu aega oli möödas, siis öeldi, et koht tuleb vabastada. Isegi raha eest ei olnud enam võimalik seal edasi olla, sest hädaliste järjekord ootas ukse taga. Sellest kõigest võiks kirjutada terve raamatu, kuid ma arvan, et kõik eesti inimesed, kes on omastehooldusega kokku puutunud, võivad rääkida väga värvikaid lugusid sellest, kuidas jah – kirjade järgi on kõik ilus, teenused olemas, aga tegelikkusega kokku puutudes selgub, et ilusa jutu taga on olukord, kus sind on oma muredega üksi jäetud, sest raha ei ole, kohti ei ole, teenusele ei saa, hooldusvahendid on kallid ja omaosalus kõrge.

Jumala abiga saime me aga kõikides olukordades hakkama, kuid mul ei lähe kunagi meelest üks jutuajamine, mida kogemata kuulsin pealt Invaru poes järjekorras istudes, et osta sealt isikliku abivahendi kaardiga (nüüd juba isale) mõned eurod odavamalt mähhmepakki. Kaks prouat istusid mu kõrval, üks oli liikumisraamiga ning koos sõbrannaga tulnud vaatama, et ehk saaks üürida taskukohase hinnaga ratastooli. Ta rääkis vaikselt, endal pisarad silmis, kuidas teda mitte kellelegi vaja ei ole. Eluaeg on tehtud tööd, aga pension on väike ja tervis läbi, et tema ei taha, et nüüd mingid võõrad inimesed hakkavad teda tooliga lükkama, potitama, toitma... et tema on mõelnud, et võtaks kõik rohud ükskord korraks sisse ja lõpetaks kogu selle vaeva ära. Ka mulle endale tulid seda kuulades pisarad silma ja ma mõtlesin, et kui julm on meie ühiskond, kus ametnikud ja bürokraadid rõõmsalt raporteerivad, kuidas me pole kunagi nii hästi elanud, kuidas seesama Invaru pood on täis läikivaid ja keerulisi imevidinaid, millega kergendada puuetega inimeste olukorda ja omastehooldajate tööd, aga ometi ei jõua kogu see heldus abivajajateni. Kuidas läikpaberile trükitud buklettidest võime vaadata rõõmsaid ja õnnelikke vanureid, naeratavaid põetajaid kätt hoidmas, aga tegelikkus on reaalsusest sama kaugel nagu Maa Kuust.

Nüüd, enne valimisi on omastehoolduse teemal lahti läinud tõsine debatt, mille üle on mul ainult hea meel. Räägitakse teenusmajadest,

kuhu vanur kolib, kui ta oma kodus enam end turvaliselt ei tunne. Tore. Aga see on kallid ning ikkagi ei tea seda, et kui inimene jääb voodihai-geks, siis mis saab temast edasi. Riigipoolne vanadekodude võrgustik on praeguses seisus lihtsalt kalli raha eest vanurite ühishooldusele võtmine, mis on tegelikkuses ebainimlik ega vasta absoluutselt inimeste vaja-

« Riigipoolne vanadekodude võrgustik on praeguses seisus lihtsalt kalli raha eest vanurite ühishooldusele võtmine, mis on tegelikkuses ebainimlik ega vasta absoluutselt inimeste vajadustele ja humaansele kohtlemisele. »

dustele ja humaansele kohtlemisele. Ja sealjuures pole vahet, kes selle eest lõpuks maksab.

Koduhoolduse ja asendushoolduse võimaldamine suuremas mahus on seotud tohutu bürokraatiaga ning ikkagi ei taga lõpuni seda, et nii vanainimesed kui puuetega inimesed üldse saaksid seda, mida nad tegelikkuses vajavad. Minu kogemus just vanainimestega ütleb seda, et kõige parem on neile variant, et nad elavad oma kodus ning lähedased, kes praeguse perekonnaseaduse järgi nagunii on kohustatud oma lähedaste eest hoolitsema, võiksid seda teha ning riik maksaks neile selle eest miinimumpalka. See läheks riigile lõppkokkuvõttes ka odavamaks kui palgata töövõtjatena hooldajaid vanadekodudesse või koduhooldusspetsialiste. Alles siis, kui lähedaste teadmised ja oskused muutuvad hooldatava tervisliku seisundi tõttu ebapiisavateks, peaks riiklik ja pideva meditsiinilise sekkumise võimalusega

teenus kõigile kättesaadav olema. See võimalus peaks olema tagatud ka lühemaks ajaks kõigile soovijatele, sest omastehooldaja vajab aegajalt kas puhkust või tekivad muud elulised ootamatud vajadused oma lähedane korraks turvalisse keskkonda paigutada. Eesmärk on ju lõppkokkuvõttes ikkagi see, et loodud oleks võrgustik, mis tagaks meie inimestele

inimväärse olemise.

Millised EKRE poolt tõstatatud teemad on Sulle kõige südamelähedased? Mille eest ise Riigikogus kõige kirglikumalt seista kavatsed?

Monika Helme: Laiemas plaanis muidugi meie suveräänsus, mis on vähenenud juba kriitilise piirini ja mille lõplik loovutamine toimub Euroopa Komisjoni poolt loodavas Euroopa föderatsioonis. Rahvusriikide hävingut kuulutav Guy Verhofstadt'i „Rahvustejärgse Euroopa Manifest“ on õovatekitav lugemine, sest seal nõutakse sõnavabaduse piiramist kõiges, mis võiks takistada ühtse Euroopa Riigi loomist, ning juba ennetavaid repressioone isikutele ja poliitilistele jõududele, mis tegutsevad rahvusriikide säilimise nimel. Samuti kavatsen ma kõigis oma sõnades ja tegudes seista Eesti Vabariigi Põhiseaduse kaitsel, eriti selles osas, mis ütleb, et Eesti riik on loodud eesti rahva, keele ja kultuuri säilimiseks üle aegade.

Sellest lähtudes peavad olema tehtud kõik meie seadused ja vastu võetud kõik otsused. Loomulikult seisan ka selle eest, et rahvale saaks tagasi antud tema õigus kaasa rääkida otsuste tegemisel, ehk siis tuleb taastada rahvaalgatusõigus, presidendi otsevalimised ning muuta valimiseadust nii, et Riigikokku saaksid vaid need inimesed, kellel on tõeline rahva mandaat.

Mõned feministid on püüdnud väita, et naised on Eestis halvemas olukorras kui mehed. Mis Sina arvad – kas naiste õiguste kaitseks tuleks midagi ette võtta ning kui jah, siis mida?

Monika Helme: Kui Eesti Vabariik loodi, oli meie naistel kohe olemas ka valimisõigus. Eestis on naine olnud läbi ajaloo mitte allasurutud ega õigusteta, vaid vastupidi – naise seisund on olnud oluline ja tähtis. Näiteks juba Muinas-Eestis oli olemas pärimisõigus ka naisliini pidi ning naine oli see, kelle vööli olid majapidamise võtmed, ning naise käes oli tihti ka pere rahakott.

Samal ajal Euroopas oli naine palju rohkem õigusteta ja allasurutud ning kui võõramaised vallutajad saabusid meie maale ning tapeti maha meie vanemad, meie rahvuslikud liidrid, siis abiellusid vallutajad tihti nende leskedega, sest õigused varale ja maale olid Eestis jäänud naistele. Naisõiguslust on alati meile imporditud koos võõraste vallutajatega, ka nõukogudeaegne naise „vabastamine“ kodanlikest ahelatest ning nõukogude naise kasvatamine oli tegelikult lahtisest uksest tanksaabastega sisse murdmine. Sama toimub 21. sajandi Eestis, kus naiste õiguste nõudmise sildi all otsapidi naisi hoopis ...jätkeb leheküljel 25

Monika koos abikaasa Mart Helmega. Foto: erakogu

VEEVALAJA

ca 21. jaanuar – 18. veebruar

Tuleb aasta, millest ta ise ka hästi aru ei saa. Kuna tema märki valitsevad kaks planeeti – Saturn ja Uraan, siis on kalduvus jääda pendeldama nende kahe valdkonna vahele. Saturn on maised füüsilise maailma seadused ja ta tahab kõik enda kontrolli alla seada, teeb elu raskeks ja hinge pessimistlikuks. Uraan aga esindab vabadust. Tema mõju all olevatel inimestel on kutsumus, mille päritolu on kosmiline ja nad vajavad vabadust, et selles ennast teostada. Saturni liikumine Kaljukitses kallutab Veevalajat urgitsema teiste inimeste elude kallal, andma neile negatiivset hinnangut ja tuues puudusi päevavalgele. Kuid sellel aastal võib juhtuda vastupidi, et ta ise kukub elu varjukülje maailma. See juhtub eriti nendega, kes eelnevatel aastatel naeruvääristasid inimesi, kellel on ebatavaline kutsumus. Veevalajad, kes juba elavad oma teise valitseja Uraani tasandil, austavad teiste inimeste eripära, hindavad originaalsust ja leiavad võimaluse eneseteostuseks esoteerikas. Vanadele sõpradele mõjuvad nad oma originaalsete mõtetega kui värske tuulepuhang. Selle aasta tunnusjooneks on see, et

Uraani eripära mõjutab kõige enam tema kodu, perekonda ja vanemaid.

Jaanuaris on Veevalaja mõtlik, sest maailmas ja tema lähiümbruses juhtunud sündmused annavad aimu mitte just kergest aastast, mis on tulemas. Teda võib hakata vaevama ka mingi puhtpsühholoogilist laadi tervisehäda – ta võib tunda ja üle elada seda, et on kellelegi liiga teinud. 5. ja 6. jaanuaril kannatab ta lausa depressiooni all. Uut aastat alustab Veevalaja tavalisest vaiksemalt. Õnneks on rahalised asjad sellel kuul head ja kingituste ostmisel ta rahanumbreid ei vaata.

Veebruari alguses, 4. ja 5. kuupäeval toimub Päikese, Merkuuri ja Kuu ühendus, mis täidab Veevalaja uue energiaga, siit ka optimism ja julgus tegutsemiseks. Eriti paistab ta silma oma tugeva mõtteenergia poolest – mida otsustab, selle viib ka lõpuni. See on hea aeg ajakirjanikele, kirjanikele ja teletöötajatele, mis soosib suhtlemist inimestega, toob uusi mõtteid. Kuu lõpus saab Veevalaja informatsiooni, mida hoiab saladuses.

Märtsis pühendab ta end perekonnale, lähedastele ja neile sõpra-

Tuleb aasta, millest ta ise ka hästi aru ei saa.

dele, kes on juba tuttavad tema kodusele ringile. Ta on helde tegema kingitusi, eriti 8. märtsil. Rahaline seis on veelgi paranenud ja võimaldab teha kulutusi. Veevalaja pöörab rohkem tähelepanu enda väljanägemisele ja kulutab selleks ka rohkem raha. Kuu teisel poolel, alates 20. kuupäevast tekivad vaidlused ja arusaamatused tööl, mis 27.–29. märtsil muutuvad päris konfliktiks, kas ülemuse või kolleegiga. Kodus löövad riid välja 23.–24. märtsil.

Aprill tuleb tihe kõikvõimalike sündmuste poolest ja kujuneb talle väsitavaks. Kuid nii ülemus, kolleegid kui sõbrad utsitavad teda tagant olema ettevõtmistes liider. Sagedasti tuleb lühemaid siasinna sõite ning palju suhtlemist ja informatsiooni, mis osutub raskeks ära seedida. Kuu viimasel nädalal alates 24. kuupäevast kuni kuu lõpuni tuleb äkilisi juhtumisi kodus olmesfääris – keegi pereliikmetest on unustanud triikraua sisse või gaasi kinni keeramata, elektrijuhtmed võivad süttida või naabri korteris toimuda plahvatus. Siin on vajalik suurendatud ettevaatlikkus ja tähelepanu.

Mais sagenevad tülid kodus üsnagi tühistel põhjustel: kes vastutab lõhutud asjade eest või kes peaks alustama remondiga? Ta peab nüüd tihedamini külastama oma vanemaid ja neile abiks olema ja võib-olla tuleb üldse kolida suvilasse. Ehkki Veevalajal endal on oma ametikohal piisavalt tööd, on ta kohustatud leidma aega koduprobleemidega tegelemiseks, millega kaasnevad ka suurendatud rahalised väljaminekud.

Juunis jääb ta üldse koju, kas enda või pereliikme tervise tõttu ja ajab sealt oma tööasju. Või tuleb tal pikemaks ajaks kolida maale kellegi teise abivajaja juurde, seega kohustustest Veevalajal sel ajal puudust ei tule. Õnneks on ta intellektuaalselt väga heas vormis, mistõttu lähevad tal nüüd hästi kirjatööd ja see oleks hea aeg alustada mingi teadus- või uurimistööga. Kellel on eksamid päevakorral, sellel lähevad nad edukalt. Kuid uuele töökohale asumine sellel kuul pole soovitatav. Veevalaja peaks puhkama ja tegema midagi oma tervis heaks.

Juuli ei anna veel võimalust suvepuhkuseks – see õnnestub alles kas augustis või oleks pidanud seda endale lubama juba juunis. Seda enam, et perekondlikud asjaolud nõudsid siis koduga tegelemist. Juuli aga paneb Veevalajale veelgi rohkem kohustusi kaela: tööl on keegi jätnud oma

ülesanded täitmata ja olukord ise sunnib teda sellega tegelema. Võib kindlalt öelda, et juulis on ta sunnitud tegelema asjadega, mida sisemiselt ei tahaks. Õnneks rahadega probleemi pole. Kuu lõpus tuleb ehk järjekordselt kolida või piirdub see maalt äratulemisega linna.

Septembris on töökohas toimunud muutused ja ta ei mõista enam oma kohta kollektiivis. Sinna on tulnud uusi inimesi, ülemus on muutnud plaane ja töökaaslastega on raske ühisele arvamusel jõuda. Energeetiliselt on Veevalaja küll heas vormis, nii füüsiliselt kui vaimselt ja tahaks tööd teha ning oma rida ajada. Aga keegi on tema koha juba endale võtnud. Naistel on äkilised meeleolumuutused oma partneri suhtes, eriti ajavahemikus 21.–27. september, kus kõik saab südamele ära räägitud.

Oktoobrit alustab Veevalaja uutest oludes, kus ta jälle tunneb end vaba inimesena. Ta teeb plaane tulevikuks, unistab ilusast elust ja kaugetest maadest, kuid puudub ressurss. Eelnevatel kuudel koduga seotud probleemid on nõudnud suuri kulutusi ja seetõttu tuleb mitmed meelelahutused ära jätta. Teine takistus tema ilusatele plaanidele võib olla avalik konflikt oma konkurendiga. Meestel tuleb siin võitlust ja intellektuaalset duelli ideeliste vastastega. Pole välistatud suurem avalik skandaal. Kõige teravamaks ja lausa dramaatiliseks võib olukord kujuneda 23.–29. kuupäevade sees.

Novembris paistavad läbirääkimised õnnestuvat ja mööduvad talle positiivselt. Võimalik, et pakutakse uut kohta ja kõrgemat töötasu. See lubaks küll ta rahalised probleemid lahendada kuid eeldaks elukoha muutust ja kolimist teise linna. Sellel kuul Veevalaja üllatab nii sõpru kui iseenast. Tal on palju uusi mõtteid ja ideid, kuidas edasi liikuda.

Detsembris aidatakse tal lahendada neid probleeme, mis olid jäänud veel eelmiste kuude segadustest. Veelgi tähtsam on siin sisemine hingeline täiustumine. Tuleb kokkupuuteid kirikute ja vaimsete liikumistega, ennustajate ja ekstrasenssidega. Need kohtumised täidavad teda tervendava energiaga ja on abiks. Oma tervist tuleb aga hoida, sest aasta lõpul on oht külmetuse tagajärjel tõsisemalt haigestuda. Võtku ta teadmisega, et lõppeb küllalt keeruline aasta ja ees ootab palju helgem 2020.

Parim, mis siin teha annab, on enesesse süüvimine.

orjastatakse – eesmärk on suunata kõik naised tööle, ehitama helget tulevikku, et sundida neid teenima globaalseid korporatsioone ja panustama majanduskasvu. Mingid muud valikud ei ole tänapäeval aktsepteeritavad, seda karistatakse haigekassa-kaardist ning pensionist ilmajätmisega.

Meile on aastaid valetatud, nagu meil oleks naiste ja meeste töötasu osas suur palgalõhe. Kuid juba 2008. aasta statistikaameti võrdlusandmete järgi on kõigil laiemalt levinumatel töökohtadel – juhtidest kuni lihttööliseni – naiste tunnitasu kõrgem kui meestel samas ametis. Hämamiseks räägitakse mingist keskmisest palgast, kus olevat mingi lõhe. Tegelikult statistiliselt aga sellist asja üldse eksisteeri juba vähemalt kümme aastat. Ja kõik ülejäänud probleemid, millele võitlevad naisõiguslased rõhuvad, ei ole mitte diagnoos, vaid sümptomid. Põhjused on hoopis mujal ja neid ei saa lahendada meeste allasurumise ja vihkamisega.

Me peame ühiskonnas looma vastastikuse lugupidamise õhkkonna, me peame peredele looma turvalise keskkonna ning abivõrgustiku, me peame ühiskonnas nii kiiresti kui võimalik vähendama üleüldist stressitaset, mis muudab inimesed enesekeskseks ja egoistlikuks, võitlevaks ja vägivaldseks. Mis muudab nad pimedaks oma tegelike vajaduste suhtes ja kergelt manipuleeritavaks ideoloogiliste aferistide poolt.

Samal ajal, kui meie põhivajadused naiste ja meestena on rahuldumata, püütakse meile indoktrineerida kõikvõimalikke hälbekaid ja hedonismi. Normaalse, jätkusuutlike ning turvaliste peresuhete soovi surutakse meile maha ja traditsiooniliste pereväärtuste eest seisjaid häbimärgistatakse... Mina isiklikult arvan, et kui naised saaksid olla naised ja mehed mehed – sellisena nagu nad on, kui riik ei püüaks peresuheteid ümber defineerida, sundides inimestele peale võõraid „progressiivseid” ideoloogiaid, kui inimesed saaksid rahu elada nii nagu nad on kogu aeg elanud – siis tasapisi läheks stressitase ühiskonnas alla, väheneks vägivald, kaoks vihkamine... Meie kõigi ühine eesmärk peaks olema vastastikuse lugupidamise kasv, mitte süüdistamine. Ja riiklik regulatsioon nii sensitivsetes temades, nagu naiste ja meeste vahekorrad, vastutus ja kohustused, peaks olema minimaalne. Väärrikaks saab vaid kasvada. Ja väärrikas naine ja väärrikas mees on ühe stabiilse ja turvalise riigi kõige kindlamad alustalad.

EKRE toetus tõuseb mihinal, praegu on teil Riigikogus seitse, aga pärast valimisi ilmselt juba 20-25 kohta. Millega Sina sellist tohutut toetuse tõusu seletad? Ajakirjandus annab küll teie pihta kõikidest tordest tuld, aga sel ei paista olevat mingit efekti. Millega te südamed võitnud olete?

Monika Helme: Ennustamine on tänamatu tegevus, seetõttu ei hakka Riigikogu kohti enne 31. märtsi jagama. Aga toetus on meil tõesti tasapisi kogu aeg tõusnud ning ma arvan, et põhiline põhjus on see, et me oleme kogu aeg rääkinud ühte ja sama juttu, seisnud kindlalt oma väärtuste eest. Hoolimata kõikvõimalikest meivastastest rünnakutest.

Andsin just intervjuu ühele suurele nädalalehele, vestlesime pikalt ning lõpuks tunnistas ajakirjanik, et jah – te räägite ju kõiges seda juttu, mida rahvas kuulda tahab. Ma ütlesin talle, et me ei räägi seda selle pärast, et rahvas tahab seda kuulda, vaid selle pärast, et me ise ka mõtleme ja tahame teha kõike seda, millest räägime. Ja mul on ainult üks küsimus – miks siis teised poliitilised jõud räägivad

sed, mida rahvas kuulda ei taha? Miks nad teevad seda, mida rahvas ei taha? Võtame kasvõi needsamad kaks suurt asja – kooseluseadus ja rändelepe. Nii selgelt oli ju näha, mis on neis küsimustes rahva mõte ja soov. Aga ei – ikka tehakse risti vastupidi. Miks???

Kõik suuremad lõhed ühiskonnas jooksevadki ju mööda neid jooni, kus rahvas on mingis küsimuses suures osas ühte meelt, aga poliitikud jonnakalt teevad teisiti. Kes neil keelab teha seda, mida rahvas tahab? Ma ütlen, kes – võõramaised ideoloogid, peremehed, kellele on oma riik ja rahvas isiklike hüvede eest maha müüdüd. Nad kuulavad pigem oma globaalseid peremehi, kui oma rahvast. Ja lõhestavad sellega ühiskonda, on seda juba aastaid teinud.

EKRE on ainuke, kes mõtleb suurema osaga rahvast teatud küsimustes ühtemoodi ning ei ole kellegi poolt juhitud või mõjutatav. Meie eesmärk on see globalistlike ideoloogiate poolt juhitud võrgustik katki rebida ning üles ehitada struktuur, mis lähtuks tähtsaimate otsuste tegemisel kõiges eesti rahvuslikest huvidest. Me peame jääma peremeesteks omal maal, me peame ise saama otsustada nii enda majanduse, kaitse kui haridusküsimuste üle, ja loomulikult peame tänapäeva globaalses maailmas võtma immigratsiooni oma kontrolli alla, sest vastasel korral me lahustume kiiresti olematusse. Tsiteerin lõpetuseks Ivan Makarovit, kes ütles – Eestil ilma eestlasteta puudub igasugune mõte. Ja ma jagan seda seisukohta 100 protsenti.

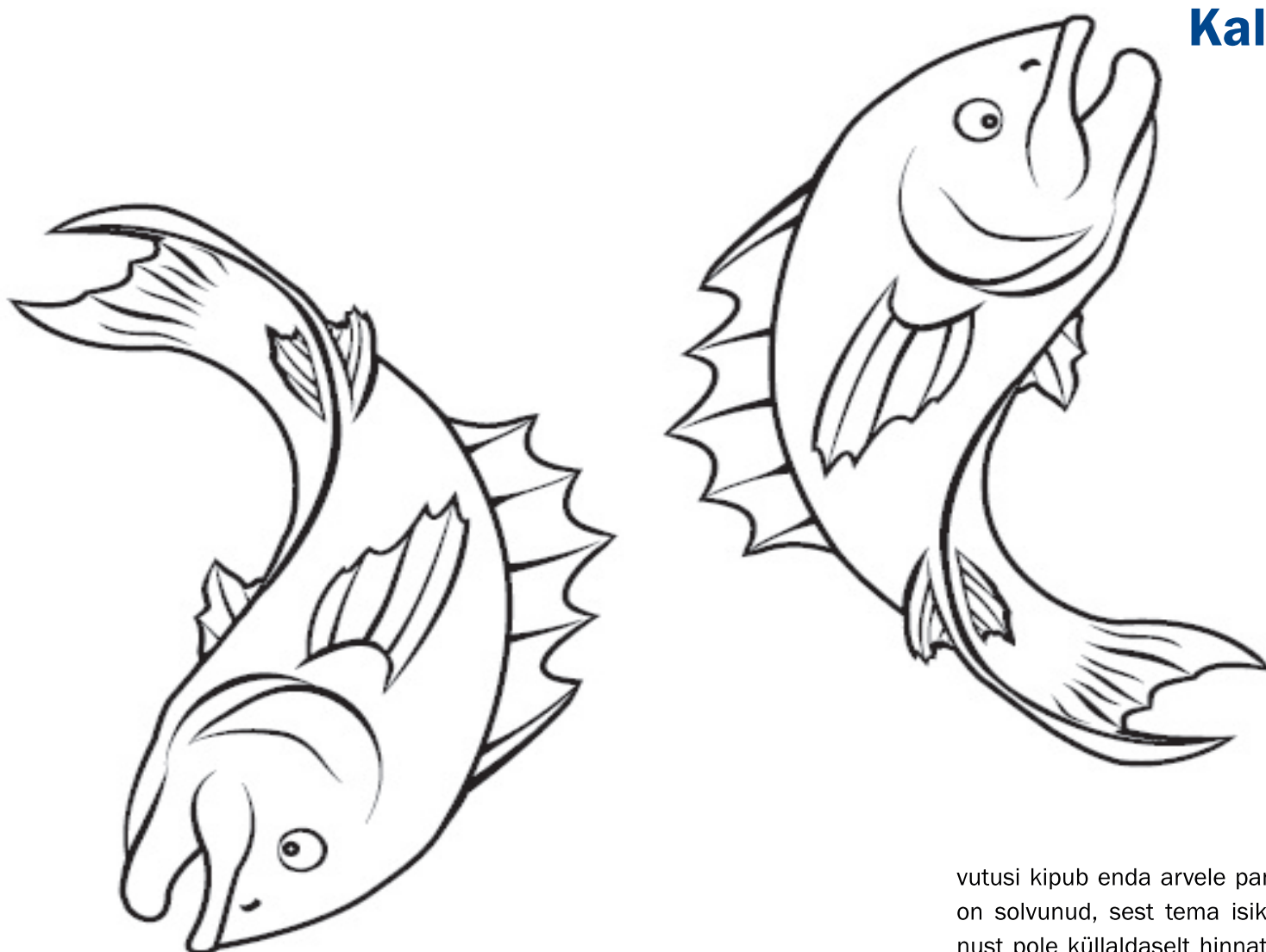
Küsitles: IRJA TÄHISMÄA

« 2008. aasta statistikaameti võrdlusandmete järgi on kõigil laiemalt levinumatel töökohtadel – juhtidest kuni lihttööliseni – naiste tunnitasu kõrgem kui meestel samas ametis. »

Monika Helme
Foto: Facebook

KALAD

ca 19. veebruar – 19. märts

Alanud uuel aastal võivad Kalad loota tähtsatel kohtadel olevate ja temast vanemate inimeste toetusele. Kalasid ootab ees tööalane karjäär ja sotsiaalse prestiiži tõus. Tema ühiskondlik ja sotsiaalne elu tuleb intensiivsem kui ta oli seda eelneval aastal. Tuleb öelda, et suurt isiklikku initsiatiivi ja algatust sel aastal siiski üles näidata ei saa. Tegutseda saab nende raamide piirides, mis on ülemuste poolt ette antud. Taoline piirang tekitab temas sisemist rahulolematust, mida ta kompenseerib klaasi veiniga ja on organisaator pidude korraldamisel. Märkimisväärset edu poliitikas ja riigiasjades saavutavad need Kalad, kes on sündinud Sea aastal. Kui üldse on konflikte, siis sellele viitavaid märke võib näha juunis-juulis ja need on maailmavaatelisel pinnal. Naistel on õnne armastuselus vanemate meestega.

Uue aasta esimene kuu jaanuar algab optimistliku noodiga, sest juba läinud aasta lõpus viitasid kõik märgid edule uuel aastal. Tal on tähtsate meeste protektsioon. Kuu teisest poolest, alates 17. kuupäevast aga toimub nende tähtsate inimeste meelelaadis muutus. Mitte niivõrd tema isiku vastu, vaid sotsiaal-poliitilises programmis tulevad teised rõhuasetused, mis toob kaasa suuri vaidlusi.

Sellise pöörde põhjustavad välised olud ja maailmas toimuvad sündmused.

Veebruar on väga toimekas ja sündmusterikas kuu, välja arvatud selle päris esimesed kuupäevad, kus ta tervis on halb ja seetõttu ei õnnestu nii mõnelgi üritusel osaleda. Õnneks on Kala motivatsioon tugev ja entusiasmi on temas palju. Ta saab aru, et veebruaris tehtu ja saavutatu määrab paljuski ära tema tuleviku. Sellel kuul ei ole mingit armu ega halastust ei endale ega teistele – kõik kohustused tuleb täita. Pingelõdvenust ja vabamat olemist on alles näha alates 22. kuupäevast, kus ta saab osaleda mitmetel pidulikel üritustel, tõsta šampusepokaale nii enda kui võitluskaaslaste terviseks.

Märts toob Kala lavale, otse projektorite valgusesse ja ta on järsku tähelepanu fookuses. Selles olukorras tuleb tal ka improviseerida, sest inimesed ootavad temalt sõnumit. Ka temal endal on see aeg huvitav ja ühtlasi aasta esimese poole kõige põnevam kuu. Siin peaksid nähtavale tulema viljad, mille nimel eelnevatel kuudel sai pingutatud. Kuu viimane nädal alates 23. kuupäevast tuleb rahutum, mida põhjustab konkurents.

Aprillis tuleb tal enam arvestada kollektiivi arvamusega, kes Kala saa-

vutusi kipub enda arvele panema. Ta on solvunud, sest tema isiklikku panust pole küllaldaselt hinnatud. Vaidlusi tuleb palju ja tõstatub ka palgaküsimus. Isikliku eluga seoses on siin suuremad rahalised väljaminekud. Ka kodus on näha vaidlusi.

Mai esimesel poolel kuni 18. kuupäevani tuleks tekkinud arusaamatused ülemuse ja kollektiiviga ära klaarida. Võitluskired saab mais kenasti maha jahutada, mis annab võimaluse asju arukalt edasi ajada. Kala intellektuaalne tase on sellel kuul kõrge ja hästi õnnestuvad tal kirjatööd ning esinemised meedias. Peale selle tuleb kasu reisimisest naaberriiki. Kala naistel on sellel kuul õnne armastuselus ja edu õpingutes, eksamite sooritamisel.

Juunis tuleb ülemäära rahmeldamist ja suhtlemist väga erinevatest eluvaldkondadest inimestega. Kuid seejuures on oht laialivalgusele. Kõige halvem on aga see, et taas tulevad pinged kollektiiviga, kes Kala originaalsust ja initsiatiivi madaldavad. Kalal on siin raske vastu võtta otsuseid – ta venitab, on aeglane ja lausa flegmaatiline. Et kaosest pääseda, siis alates 21. juunist võtab jäigema positsiooni ega allu välistele mõjutustele enam nii lihtsalt.

Juulis on rohkem osalemist seltskondlikel üritustel, mis on sõprade poolt organiseeritud. On võimalus osaleda suvelaagris, kus saab midagi uut õppida või kus ta ise võib lektorina esineda. Juulis püüab Kala ka võimalikult palju koos olla oma perega, kuid tööajad ei anna rahu isegi suvepuhkusel. Ta pole endiselt rahul seal toimuvaga ja peab plaani, kuidas olukorda muuta.

Augustis on tal vähem loomingu-

Kalasad ootab ees tööalane karjäär ja sotsiaalse prestiiži tõus.

list energiat, kuid visiooni, mis tal juulis sündis, tahab ta nüüd ellu viia, ent kohtab vastuseisu töökaaslaste poolt. Ka ülemustele võib see idee tunduda liiga suurejooneline, seetõttu reformid venivad ja päris kõike teha ka ei anna. Kuu lõpus tulevad välised tingimused talle appi ja tal õnnestub alustatu mingilgi määral lõpule viia.

Septembris jätkub rutiinne tööelu. Ülemus on andnud talle ülesande ja näidanud suuna, kus tuleb kindlat rada mööda käia. Nendes piiratud tingimustes ei sünni Kalas enam loomingu- puhanguid, vaid tal tuleb üles näidata paindlikkust ja oskust sulanduda kollektiiviga ühisesse töörütmi. Selline parteisõduri ja ametniku roll ei sobi talle aga kauaks.

Nii hakkab ta end oktoobris juba halvasti tundma, muutub pahuraks, ütleb teravusi või ei vasta üldse enam. Kala naistel võib sel kuul olla terviserikkeid. Aga üldisemalt lähivad Kaladel pereasjad paremini kui töö ja ühiskondlikud ettevõtmised. Tigidaim periood oktoobris on selle esimene nädal ja viimane nädal ning nendel aegadel võivad juhtuda traumad või liiklusavariid.

November on tunduvalt parem aeg ja toob positiivsemat ellusuhtumist, enam empaatiat teiste inimeste mõistmiseks. Hästi õnnestub üks tööalane reis, tuues kasulikke tutvusi, milles ta saab kinnitust oma vaadetele tuleviku osas. Kala täitub jälle loomingu-energiaga ja üllatab ühiskonda oma oopustega. See on sobiv kuu kõikvõimalike avalduste esitamiseks ja suuremate auditooriumide ees esinemiseks. Tuleb osalemist huvitaval seminaril, kus ta teadmised saavad vajalikku lisa. Kala oskab nüüd vaadata kaugele ja see pilt on objektiivsem kui varem. November on aasta teise poole kõige edukam kuu.

Siis alanud edukas start saab detsembris jätkuma ja võtab hoogu juurdegi. Kala tunneb tugevat seljatuge nii ülemuse, töökollektiivi kui perekonna poolt. Kõik see innustab teda jätkama alustatud kursiga. Kui ka mingid takistused ette tulevad, saavad need minimaalse pingutusega ületatud. Aga ideelisi vastaseid jätkub ja selja taga tehtavat kriitikat ta kuuleb ka. Vaatamata sellele võib detsembrit pidada karjääri tegemiseks parimaks kuuks. Tuleb palju suhtlemist nii enda kui väliskolleegidega ja palju lühemaid sõite. Kala on läinud uuele elustiilile ja lõppenud aastaga jääb ta igati rahule.

NOOR PERE SOOVIB OSTA KODU LÕUNA-EESTIS. TEL 59060056

**METSA OST JA MAJANDAMINE
LARSY OÜ**

larsyoy@gmail.com, tel 5347 6506

MIDA TOOB UUS AASTA KAHETEISTKÜMNELE IDAMAA LOOMALE?

ROTT

Siga pole Roti sõber ega ka vastupidi. Rotti huvitab, mis on sea söögikünas ja sinna ei pääse ta enne, kui siga on oma vatsa täis vitsutanud. Niisiis saab öelda seda, et Rott oma igapäevaleivast ilma ei jää kuid millegagi priisata tal ka pole. Ta peab leppima sellega, mis küna põhja alles jääb. Rott elagu vaikselt ja olgu rahul sellega, mis saatus talle võimaldab. Uute asjadega alustamine pole sea-aastal talle soovitatav, kaasa arvatud uued armulood. Pigem pühendagu ta end poolelijäänud asjade lõpetamisele. Ka oma tervisele tuleks uuel aastal rohkem tähelepanu pöörata.

PÜHVEL

Seaga ühes laudas olla on pühvile tavaline olukord ja teineteisele ärritavalt nad seejuures ka ei mõju. Olles liiga erinevad loomad on neil täiesti erinev menüü ja nad ei pea teineteiselt midagi varastama. Siga hoiab end siiski teatud kaugusesse, muidu puksib pühvel teda sarvega. Legend on selles, et Pühvel tunneb end uuel aastal paremini võõraste kui omade seas. Ta külastab sagedamini lähemaid välisriike, kus teda ei tunta ega temalt midagi ei nõuta – seal ta puhkab. Nii ühiskondlikus kui ka isiklikus elus tuleb pingeid ja arusaamatusi, tööasjad ei lähe ladusalt ja on ebakindlad. Pühvel võib kolida küll teise linna või riiki elama, kuid vaevalt et alatiseks, sest oma põhiloomuselt on ta konservatiiv ning vanad karjamaad tõmbavad ta ükskord koju tagasi.

TIIGER

Tiiger siga ei karda ja kui kõht on ikka tühi, siis paneb ta nahka ka. Isegi siis, kui tal kõht on täis, vaatab ta siga kui võimalikku järgmise päeva lõunasööki. Ümber öelduna tähendab see, et ta näeb sel aastal enda ees head perspektiivi, võimalust oma lõunalaua rikastada ja suuri rahasid teenida. Tiiger võib alustada mingi oma äri või ettevõtmisega, mis töötab tulevikus head tulu sisse tuua. Samas on märke, mis nõuavad ettevaatlikkust suurte rahadega opereerimisel. On oht, et liiga palju läheb tulude mõttetute väljaminekute näol – kõike seda saanuks ka odavamalt.

KASS

Olen näinud pilti talvel, kus kass magab sea seljas. Tavaliselt kass peesitab heintes, lakas või pererahva

toas. Aga külmadel talvedel võib mõnusamaks osutuda pehme ja soe ase sea või lamba turjal. Kassi aasta inimesed on sel aastal optimistlikumad, mistõttu nad teevad kõike kiiresti, ladusamalt, ei vaata tagasi ega ohi. Kass leiab ka kooselupartneri, olgu selleks kasvõi Siga. Abi ja kasu nii materiaalselt kui moraalselt saab ta sellel aastal kindlasti. Kassi ümber saab olema rohkem kodusoojust, mida ta nii väga armastab. Kass on üks õnnelikumaid loomi sel aastal, sest Siga on ta partner.

DRAAKON

Seaga võrreldes on ta väga erinev loom. Siga on Draakoni jaoks kui karikatuur, kelle kull nalja teha. See tähendab, et Draakoni ellu tuleb olukordi, mis teda naerma ajavad – keegi hüüab järsku talle: siga lendab! Ometi on selleks lendajaks ta ise. Tal on võimet ajada seltskonnale puru silma ning tal õnnestub teha seda, mida ise õigeks peab. Draakon elab uuel aastal suure üleolekutundega ega karda ka riskida. Ta lendab kõrgelt pannes teisi imestama oma võimekuse üle. Teda pannakse sel aastal tähele, sest ta teeb tiiru ümber maailma. Draakonid reisivad palju, sest ka rahaasjad lähevad neil hästi. Noored ja vallalised leiavad endale elukaaslase.

MADU

Nendel loomad on omavahel vähe kokupuuteid, ehkki elada võivad ühes metsas. Nad ei tunne isegi huvi teineteise vastu ja ka toiduratsioon on neil täiesti erinev. Kuid Siga oma tustimise ja juurikate söömisega ehmatab ja ärritab madu, kes peab veel sügavamale peitu pugema. Lugu on selles, et mao-aastal sündinule toob uus aasta raskusi valikute tegemisel, olgu tööasjades või isiklikus elus. Uus aasta justkui pakuks tööalaselt uusi projekte ja ka isiklikus elus kohtab ta inimest, kes võiks saada talle lähedaseks. Aga Madu ei riski alustada – kardab kas seadusi või üldsuse arvamust. Tal võib olla raskusi elada hoogsalt oma südame soovil, sest kahtlused ja ettevaatlikkus on kui kaikad kodarates. Siiski, aasta teisel poolel muutuvad olud alates septembrist talle soodsamaks ja teevad ta julgemaks.

HOBUNE

Siga hobust ei ründa, kuid hoiab tal hoolsalt silma peal, et mitte lasta sellel suurel

loomal tulla talle liiga lähedale. Kuid koplis jagub ruumi neile mõlemale ja menüü on neil samuti erinev, seal nad teineteist ei sega. Hobustele pole seakarja tulek koplisse meeltemööda, need on nende jaoks kutsumata külalised. Lugu on selles, et Hobuse ellu tuleb sageli segavaid faktoreid ja ta on sunnitud oma plaane mitmel korral muutma. Üheks selleks võivad olla tervisehädad, kas endal või ühel pere liikmel, mis nii mõnelegi plaanile võib kriipsu peale tõmmata.

LAMMAS

Tuleb hea aasta. Siga on lamba sõber ja sageli võib neid näha sõbralikus naabruses ühes laudas, kus kumbki teist ei sega. Kui sinna kuuluvad veel kuked-kanad-hobused, siis on tegemist rikka peremehe laudaga. Sel aastal pöörab peremees lammas- ja kitsede rohkem tähelepanu – poputab neid paremate heinte ja leivaga, et loomi sügisel hea raha eest maha müüa. Võiks ehk küsida, et milleks – kas heaks eluks uues laudas või lähevad nad aasta lõpus peolauale. Lahtiseletatult tähendab see seda, et Lammastel/Kitsedel läheb üldiselt materiaalselt paremini, nende autoriteet kasvab ja ülemused pööravad neile rohkem tähelepanu. Elavneb ka nende seltskondlik läbikäimine ja ja nad on kõikjal oodatud külalised. Aasta teisel poolel vajavad lapsed ja teised lähedased inimesed nende toetust, nii materiaalselt kui moraalselt. Ent sõpradega võib tulla arusaamatusi raha pinnalt.

AHV

Ühes laudas nad kindlasti ei ela, küll võib juhtuda, et ühes loomaaias. Väga erinevad loomad. Ahvile pakub sea narrimine lõbu, vastupidist olukorda on aga võimatu ette kujutada. Siga ei saa ahvile lähedalegi, sest see pageb puu otsa. Lahtiseletatult – Ahv peab rohkem pingutama, et säilitada oma harjumuspärane kõrge elukvaliteet. Ta peab minema kompromissidele, püüdma olla olude suhtes paindlik ja teistele meelepärane. Aasta esimesel poolel on põhiprobleemiks partnersuhted. Majanduslikel ja rahalistel põhjustel tuleb Ahvil olla järeleandlik. Aasta teine pool toob partnersuhetesse midagi huvitavat ja üllatavat, eriti seoses välisreisidega.

KUKK

Kuked ja kanad võivad olla seaga ühes laudas aga sõbrad nad sellegipoolest ei ole.

KOER

Koer kodusiga naljalt ei karda, pigem on ta tema suhtes ükskõikne. Küll aga sisendab metssiga temasse hirmu. Juhtub aga koeri olema hulga, siis on metsseal endal häda käes. Lahtiseletatult tähendab see, et Koer teeb avastusi ja kogeb üllatusi, mis on põhiliselt positiivset ja äratuslikku laadi. Sellel aastal muutuvad Koeral nii hobid kui elurütm. Ta ütleb lahti vanadest, segavatest sidemetest, on vabam ja avatum kõiksugustele uuendustele. Paistab, et tema selle aasta elu tuleb kirju ja vaheldusrikas. Edukamateks tavalisest kujunevad ka välisreisid. Nüüd on kasulikum kuulata sisehäält ja intuitsiooni enam kui oma argimõistust. Koer jääb ka teistele silma filosoofilise lähenemisega elule.

SIGA

Siga on selle aasta valitseja ja talle lubatakse palju – tuleb vaid endal aktiivne olla. Eriti tähtis on aasta esimene pool kuni juuli lõpuni. Kõik, millega ta sellel perioodil alustab, hakkab idanema ja kasvama. See annab tema elule sisu ja mõtte järgneviks kaheteistkümneks aastaks. Tuleks siiski meeles pidada, et ta pole ainuvalitseja siin maa peal – neid teisi liigikaaslasi on veel, nii et konkurentidest puudust ei tule. Igatahes, teda, Siga ootab sel aastal majanduslik jõukus või vähemalt parem kindlustatus. Aasta teisel poolel elab ta üsna rahulikku pereelu, tunneb rõõmu sügiseandidest ja krõmpsutab mõnuga tammetõrusid.

Igor Mangi täielikku horoskoopki saab osta eraldi kioskitest ja müügipunktidest.

SANGASTE ÕPETAJA: TARAND OLEKS KA KIRIKUS NAHAPARGI SAANUD

Kui Tarand astuks sisse Sangaste kiriku uksest pühapäeval, segaks jumalateenistust ja roniks kantslisse ning deklareeriks sealt, et Jumalat ei ole olemas ning „valige sotsel!”.... siis ilmselt ei pääseks samuti nahapargist, kirjutab Sangaste õpetaja Ivo Püll.

Järgnevalt avaldame Sangaste koguduse õpetaja Ivo Püll arvamuse sotsiaalmeedias:

Ajalehes „Postimees” küsib ajakirjanik Janno Zöbin, et „kuhu siis jäid kristlikud väärtused?” ja kurdab, et eluterve huumori aeg poliitikas olla läbi.

Meenutab omaaegseid „kuningriiklaste” janditamisi, nugisetopise parlamendisaali toomist, avapalvuse väljanaermist tobeda loitsimise ja shamaanitrummi läbi ja ühtteist veel. Lugu täitsa lugemist väärt kui krokodillipisarate ja teesklemise muster näidis.

Millised need kristlikud väärtused siis olema peaksid, mida zhurnalistiline aafriklane (kodune termin „lehe neeger” on vist juba tabusõnaks kuulutatud?) sooviks näha? Lugu ise tiirleb kodanik Tarandi äsjase janditamise ümber üritusel, kuhu temal mingit asja polnud segama ja korda rikkuma minna. Ja mida ajakirjanik hellitavalt „performanceks” nimetab.

Alustaks sellest....et kui eelmainit kodanik astuks sisse Sangaste kiriku uksest pühapäeval, segaks jumalateenistust ja roniks kantslisse ning deklareeriks sealt, et Jumalat ei ole olemas ning „valige sotsel!”.... siis ilmselt ei pääseks samuti nahapargist, kui mõnigi ägedamaloovuline koguduse liige sel pühapäeval juhtuks kirikus olema. Kui mitte, siis oleksin sunnitud ise oma halvast tervisest ja nõdrast rammust hoolimata blasfeemiale vastu seisma. Ning kiri läheks täide... seekord küll mitte kuulutus kannatavast sulasest, vaid rahvatarkust kellestki, kellel ka kirikus on võimalik füüsilist noomitust saada, kui vaimne seisund on vastav selle väljateenimiseks.

Aga teevidad leidmaks kaotsiläinud kristlikke väärtusi võin ma ajakirjanikuhärrale kätte juhatada – alustamegi sealt, kus Riigikogu homimikupalvus narruseks tehti, jätkame sealt, kus usuõpetuse andmine koolides vaikselt ja veretult lämmatati, liigume edasi „rahvakirjaniku kandidaadi” iganädalase ajakirjandusliku jumalapilke juurde – tõesti, sellise järjekindluse ja ilmutumissageduseni ei jõudnud isegi ENSV ateistikesed ja

bezbozhnikud – pöörame pilgu iga suguse nõianduse ja esoteerika, astroloogia ja muu vaimse sopa tassimisele meediasse, usklikke ja usu väljanaermiseni sotsiaalmeedias – samal ajal kui vastupidiseid kommentaare kustutatakse, kaeme sinna, kus Eesti väidetavale ilmalikkusele ateistlikku hoosiannat laudakse.....ja sealt kuskilt tagahoovi nurgast me need väärtused leiamegi. Porilompi heidetuna, välja naerduna, selle ajastu „tarkuse” ja vaimu poolt paikapanduna, vaid vähestest hoituna veel....

Aga meenutagem, et Jumal teeb selle maailma tarkuse narruseks ja selle, mis narr ja jõle maailma silmis, tõstab taas oma aukohale – tarkuse. Nõnda et – loopida pärlid sigade ette ja seejärel variserlikult õhata....kuhu küll kõik pärlid jäid? ....heakene küll, ma ei anna sellele isegi hinnangut. Ning millised peaksid olema need „kristlikud väärtused”, mille järgi nii südamest õhatakse? Õhkajateks ka need, kes seni vaid näidanud üles vastumeelsust kõige sarnase suhtes, pilganud usku, usklikke ja kirikut ning pead selga heites ülerinna kinnitanud – oma jalga ma mingisse kirikusse ei tõsta!

Kõige põhjal tundub, et nende poolt igatsetud imaginaarsete väärtuste väljenduseks on mingi segapuder tsenseeritud ja sekulariseeritud Mäejutlusest, karikatuurist ja äranarritud mahatmagandhiilikust vägivallatusest ja veel millestki, mida iseloomustab amorfsus ja plastilisus, nagu see zheleetaoline ollus, millega lapsed vahepeal mängida armastavad. Ja mida võimulolejad ning kallutatud meediaväljade ustavad lahinguratsud omatahtsi käänta-suunatavõrrata oma himude perra soovivad.

Eesti rahva südame- ja valulaulikult on pärit read:

*Su kuub see passib minule,
sa anna tema mulle!
Siis külm teeb otsa minule. –
Nonoh – sa mässad jälle!*

Anna mulle oma kuub, koda ja au, ohverda oma elupõhimõtted ja ole nõus kõigega, mida „kutsutud ja seatud” sinult nõuavad. Kui sina aga vastu piiksatada tihkad, siis on see selge mäss ja vägivald. Kui hoiatav „nonoh!” ei peaks mõjuma, siis tuleb appi võtta kasvõi kohus, politsei ja kogu pikapeale oma käe järgi koolutatud sunniaparaat, et krantsid oma kohta teaksid ja annaksid au „euroopalikele väärtushinnangutele”. Ja need aksepteeritavad „kristlike väärtuste” varem sobivad sinna ainult siis, kui

Foto: Lõunaeestlane

« Kristlikud väärtused on need, mida ei võeta kapi tagant välja nagu jõulukuusejalga – kord aastas, kui vaja läheb »

vaja on vaikima panna ühiskonna südame-tunnistust ja neid, kellel neist väärtustest tõsine teadmine on.

Kristlikud väärtused on need, mida ei võeta kapi tagant välja nagu jõulukuusejalga – kord aastas, kui vaja läheb ja millede kohta ei kehti põhimõte – Jaak, kurat, jalad põhjas....kui võimalus on neist taas loobuda ja nad panipaika ladustada selleks koraks. Neid väärtusi omandatakse läbi aja ja elu, nendega elatakse ja surrakse. Nad võivad viia sunnitööle või giljotiini alla, aga neid ei lahjendata ega vahetata peenrahaks, nagu kodumaist metsa. Nad peavad omased ja armsad olema ka siis, kui meie „liha himustab vaimu vastu”.

Traagilise saatusega luuletaja Heiti Talvik on kirjutanud:

*Egiptuse leib ja humal –
end puhtaks rookigem neist.
On range juutide jumal,
kuid meie ei taha teist.*

Ainult vaba inimene saab õiguse omada neid väärtusi ja reegleid, ori vaatab, kuidas ta nihverdada saab. Ka nende väärtuste kandjal tuleb ette keerulisi seise, kuid need on vaid selleks, et ära tunda, üles leida ja tagasi pöörduda eksitud rajalt. Mitte nende väärtuste kohaldamine ajas ja ruumis, suurt relativismitrummi paugutades, et südame-tunnistuse häält kuulda ei oleks.

Kus need väärtused siis aga on ja millised? Kas Vana Testamendi rituaalkäsud ja orjandusliku ühiskonna elureeglid – läheb lahti vastaliste ilumine ja toiduahela torin....Milles kumab vastu ühtaegu nii õel targutamine kui ka teadmatus, õppimatus ja

uskmatust. Iga omaaegse kuueklassilise rahvakooli lõpetanu suutnuks küsimusele vastata, veelgi enam leeriõpetuse läbinu.

Nõnda et – nende väärtuste tundmasaamisest alustagem esialgu kümnest käsust, Meie Isa palvest ja apostlikust usutunnistusest.... küllalt palju on Väikese Katekismuse baasvaras ära öeldud. Ja edasi leiab otsiv vaim juba üles nii Piibliraamatu kui kiriku ukse. Kaks head abimeest on selle kõige juures, Immanuel Kant on neid ka nimepidi nimetanud – tähistaevas sinu pea kohal ja südame-tunnistuse hääl sinu sees. Ning omaaegse hingekarjase ning õppejõu Elmar Salumaa üks viimastest nõuanetest, et....mida see Jumal siis ikka inimesest ootab ja tahab. Ikka et ta inimene oleks.“

Lehes avaldatud poolilmalikus jermiaadis polnud aga märgata mingit head tahet neid väärtusi tõsiselt leida või vähemalt otsida, vaid....jah, nagu armees öeldi – ilma vägisõnadeta raske väljendada. Ning parasjagu päikeselooja aeg, eks ütles apostel, et – ärge laske päeva looja minna oma viha üle ja ärge andke maad kuradile. Lisaksin vaid tublide brittide kõneviisi kasutades – mul on raske nii seda performance'i kunstnikku kui ka tema haletsejat pidada gentlemanideks ja eelistaksin mitte külastada sama klubi või restorani, kus nimetatud aega veedavad. Ja keelduksin mängimast golfi või bakaraad nendega....Kuniks nad tõtt rääkima ja meelt parandama hakkavad. Sest andeksand on ka üks tõsine kristlik väärtus, kui märkad ligimese patukahetsust.

**KESKKONNASÕBRALIK
REKLAAMI- JA DIGITRÜKIBÜROO
SIINSAMAS VÖRUS!**

**visiitkaardid kleebised
fotokangas printimistööd
kujundamine tootefotod
bännerid fotolõuendid**

ADEXPERT
PRINT & REKLAAM

adexpert.ee fototapeedid.eu

ADexpert OÜ
Jüri 39, Võru 65610

Tel +372 526 8675
info@adexpert.ee

VAATA, KES ON RIIGIKOGU LIIKMED, KES POOLDAVAD RAIL BALTICUT JA RÄNDELEPET!

	Rail Baltic	Rändelepe
Jaanus Karilaid – KE	☑	☑
Dmitri Dmitrijev – KE	☑	☑
Enn Eesmaa – KE	☑	☑
Helmut Hallemaa – KE	☑	☑
Mihhail Korb – KE	☑	☑
Valeri Korb – KE	☑	☑
Siret Kotka-Repinski – KE	☑	☑
Igor Kravtšenko – KE	☑	☑
Heimar Lenk – KE	☑	☑
Aadu Must – KE	☑	☑
Anneli Ott – KE	☑	☑
Toomas Paur – KE	☑	☑
Kersti Sarapuu – KE	☑	☑
Erki Savisaar – KE	☑	☑
Mihhail Stalnuhhin – KE	☑	☑
Märt Sults – KE	☑	☑
Tiit Terik – KE	☑	☑
Marika Tuus-Laul – KE	☑	☑
Toomas Vitsut – KE	☑	☑
Toomas Väinaste – KE	☑	☑

	Rail Baltic	Rändelepe
Hannes Hanso – SDE	☑	☑
Toomas Jürgestein – SDE	☑	☑
Kalvi Kõva – SDE	☑	☑
Helmen Kütt – SDE	☑	☑
Inara Luigas – SDE	☑	☑
Jaanus Marrandi – SDE	☑	☑
Marianne Mikko – SDE	☑	☑
Eiki Nestor – SDE	☑	☑
Heljo Pikhof – SDE	☑	☑
Tanel Talve – SDE	☑	☑
Rainer Vakra – SDE	☑	☑
Margus Tsahkna	☑	☑

Foto: Facebook

Juba on välja selgitatud need Riigikogu liikmed, kes pooldavad rändelepet, ja pole ilmselt juhus, et samad nimed pooldavad ka Rail Balticut.

Jaanus Karilaid – KE
 Dmitri Dmitrijev – KE
 Enn Eesmaa – KE
 Helmut Hallemaa – KE
 Mihhail Korb – KE
 Valeri Korb – KE
 Siret Kotka-Repinski – KE
 Igor Kravtšenko – KE
 Heimar Lenk – KE
 Aadu Must – KE
 Anneli Ott – KE
 Toomas Paur – KE
 Kersti Sarapuu – KE
 Erki Savisaar – KE
 Mihhail Stalnuhhin – KE
 Märt Sults – KE
 Tiit Terik – KE
 Marika Tuus-Laul – KE
 Toomas Vitsut – KE
 Toomas Väinaste – KE
 Hannes Hanso – SDE
 Toomas Jürgestein – SDE
 Kalvi Kõva – SDE
 Helmen Kütt – SDE
 Inara Luigas – SDE
 Jaanus Marrandi – SDE
 Marianne Mikko – SDE
 Eiki Nestor – SDE
 Heljo Pikhof – SDE
 Tanel Talve – SDE
 Rainer Vakra – SDE
 Margus Tsahkna

KAS ANTI ALLASE SILMAD SÄRAVAD? AGA MAXIMA KASSAPIDAJAL?

Võru linnavolikogu istungil oli pärast valimisi põhiküsimuseks linnapea ja aselinnapeade palkade tõstmine. Volikogu esimees Ülo Tulik sõnul on palgatõusu vaja, et linnapeal ikka silmad säraksid. Alul oli juttu kogunisti palgakergitusest üle 3000 euro, aga kuna opositsioon eesotsas Isamaaga tegi selle peale kõva kära, siis jäädigi neljasaja-eurose tõusu ehk 2900-eurose palga juurde. Enne oli Allase sissetulek 2500 euri kuus.

Agas see silmade säramine ikkagi. Minul, volikogu saalis istunud ajakirjanikul, tekkis selle peale kohe küsimus, et huvitav, kas Maxima kassapidajal ka silmad säravad, kui ta palgapäeval oma pangaarvet vaatab. Tema palk oli ligi 400 eurot kuus ehk samapalju nagu oli ainuüksi linnapea palgatõus.

Ei ole ausalt öeldes ühtegi säravate silmadega Maxima kassapidajat näinud. Või puudega lapse emal, kes lapse hooldamise tõttu töö käia ei saa, kui talle iga kuu 80 eurot laekub? Ei ole siin Eestis oma ihusilmaga ühtki õnnest pakatavat puudega lapse ema näinud. Väikse sissetulekuga inimesed on hoo-

pis mornid ja natuke kõssi vajunud. See ei ole naljaasi, kui sul oma väikse palga tõttu on üür mitmendat kuud maksmata ja pole raha süüa osta.

Agas linnapea silmad, näe, PEAVAD, särava. See oleks justkui seadus. Et väikse palgaga Võru inimesed nutku kasvõi silmad peast, aga peaasi, et meil on rõõmust karglev linnapea Anti Allas!

Nüüd tekib muidugi selline küsimus, et kuidas saavad linnapea silmad särada, kui tema ümber on nii palju kümme korda väiksema sissetulekuga inimesi, kelle silmad ei sära, aga kes peavad sellele vaatamata oma tööd tegema, et hinge sees hoida. Linnapea peab linnas suletud silmadega ringi käima, et seda mitte märgata. Või nendest kurbadest väiksepalgalistest autoga mööda tuhisema. Ega Anti Allast olegi Võru linna peal jalutamas nähtud, küll on teda mitu korda märgatud oma uhke Chrysleriga linnarahvast mööda tuhisemas. Juba praegu ülikõrget palka saaval Allasel on ilmselt piinlik linnarahvale otsa vaadata. Jube mõelda, mis saab nüüd, kus ta palk veel tõuseb. Vaene

Allas peab ilmselt hakkama mõnes teises linnas poes käima, kus keegi teda nägupidi ei tunne, sest muidu võib keegi tal viimati veel nõobist kinni võtta ja küsida, kas tal pole häbi kohe pärast võimulesaamist omale palka juurde küsida.

Noh, vähemasti linnapeal nüüd silmad säravad, võiks ju mõelda. Saab oma autot tuunida või naise väljamaareisile saata. Aga võta näpust – ei sära nad midagi. Vaatamata Tuliku kinnitusele, et 2900-eurone palgatõus paneb linnapea Anti Allasel silmad särava, seda tänasel istungil välja lugeda ei võinud. Otse vastupidi – Allas oli terve istungi aja morn ja võiks öelda, et isegi vihane. Väga vihane. Nagu tal oleks knopka istumise all olnud. Pildus teravaid repliike ja tigetses volikogu liikme Anti Haugasega.

Nii ta on – mõne paneb juba paari-eurone rahake rõõmust hõiskama, tei-

Irja Tähismaa. Foto: erakogu

ne ei oska rõõmustada isegi neljasaja-eurose lisanutsu üle. Selline see ilmale on.

IRJA TÄHISMAA

Linnapea silmad PEAVAD särava. See oleks justkui seadus. Väikse palgaga Võru inimesed nutku kasvõi silmad peast, aga peaasi, et meil on rõõmust karglev linnapea Anti Allas!

EESTI200

PIKK PLAAN EESTILE

SEISAN RIIGIKOGUS MEIE RAHVA EEST!

Annetan kogu oma
riigikogu liikme
palga heategevuseks

Vähiravifond
"Kingitud Elu"

SA Tartu Ülikooli
Kliinikumi Lastefond

Toidupank

SOS Lasteküla Eestis

Parem elu meie vanematele ja lastele!

Meie pensionieas vanematel ja alaealistel lastel ei ole võimalik üle lahe tööle minna, et oma elukvaliteeti parandada. Ühed neist on oma panuse meie riigile juba andnud ja teised alles valmistuvad andma.

Mina luban, et seisan riigikogus pensionite ja lastetoetuste tõusu eest ning seda kasvõi riigitöötajate palgatõusu pidurdamise arvelt!

Toetan tervemõistuslikku liiklusseadust!

Erinevalt Lätist ja Leedust kohtleb Eesti riik täiskasvanud inimesi liikluses nagu lapsi. Olen päri, et nulltolerants liikluses peaks puudutama ameti juhtide ja algajaid juhte. Tavajuhte võiks aga kohelda nagu Lätis ja enamikes Euroopa riikides, kus on lubatud 0,5 promilli. Täiendava vabadusega suurendame vastutust. Piirmäär ületavaid karistusi tuleks karmistada.

Toetan rahvusvaheliste motsportsi ürituste korraldamist Eestis!

Olen loonud AIM Motorsport klubi, mille kaudu toetan Eesti sportlasi ja ürituste korraldajaid. 3 aastase tegutsemisperioodi ajal on selgeks saanud, et riigipoolne tugi antud sektoris pole piisav. Näen, et on rahvusvahelisi üritusi, mis võiks Eestis toimuda: Rallikrossi MM, Autokrossi EM, Motokrossi MM, Autoralli ERC, Autoralli MM. Need üritused tooksid tuntuks meie riigile ja raha ettevõtjatele!

ettevõtja
Einar Visnapuu

kandidaat nr.906